

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૮૮૪૧/૨૦૨૦

સાથે

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૮૧૬૩/૨૦૨૦

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વિક્રમનાથ એસ. ડી./-

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે. બી. પારદીવાલા એસ. ડી./-

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	હા.
૨	પત્રકાર રીફર કરવામાં આવે કે નહીં?	હા.
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?	ના.
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	ના.

મેસર્સ એસ. એસ. ઇન્ડસ્ટ્રીઝ

વિરુદ્ધ

યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧, ૨ તરફે શ્રી એ. એસ. ત્રિપાઠી (૭૬૧૩) સાથે શ્રી પી.

એમ. દવે, વિદ્વાન વકીલ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧, ૪ તરફે

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨, ૩ તરફે શ્રી પી. વાય. દિવ્યેશ્વર (૨૪૮૨)

કોરમઃ માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી શ્રી વિક્રમ નાથ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે. બી. પારદીવાલા

તારીખઃ૨૪ /૧૨ /૨૦૨૦

સિ.એ.વિ. ચુકાદો

(દ્વારાઃ માનનીય ન્યાયમૂર્તિ જે. બી. પારદીવાલા)

૧ શીર્ષકવાળી બંને રિટ અરજીઓમાં સામેલ મુદ્દાઓ મોટા ભાગે સમાન હોવાથી, તેમની સુનાવણી સમાન રીતે કરવામાં આવી હતી અને આ સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા તેનો નિકાલ કરવામાં આવી રહ્યો છે.

૨ જ્યાં સુધી સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૮૮૪૧/૨૦૨૦ ની વાત છે, તેમાં બે મુદ્દા સામેલ છે.પ્રથમ મુદ્દો સી. જી. એસ. ટી. નિયમોમાં ૨૬ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૯ના રોજ સૂચના નંબર ૭૫/૨૦૧૯-સી.ટી. દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા સી. જી. એસ. ટી. નિયમોના નિયમ ૮૬એના સાચા અર્થઘટન સાથે સંબંધિત છે.નિયમ ૮૬એ નોંધાયેલ વ્યક્તિના ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ (આઈટીસી) ને અવરોધિત કરવાની સત્તા અને પ્રક્રિયાના

સંદર્ભમાં છે.સામેલ બીજો મુદ્દો નિયમોના નિયમ ૮૬એ હેઠળ સત્તાના ઉપયોગના અવકાશના સંદર્ભમાં છે.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, મુદ્દો એ છે કે શું સંબંધિત સત્તામંડળને કરદાતા સામે કોઈ પુષ્ટિ થયેલ જવાબદારીની ગેરહાજરીમાં કોઈપણ તપાસ અથવા તપાસ દરમિયાન નોંધાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા જમા કરાવેલી કોઈપણ રકમને જાળવી રાખવાની સત્તા છે અને, ખાસ કરીને, કારણદર્શક નોટિસ જારી કર્યા વિના અને કરદાતા પર કોઈપણ કર જવાબદારી લાદતા મૂલ્યાંકન/ચુકાદાનો આદેશ.

૩ જ્યાં સુધી સંબંધિત રિટ અરજી, એટલે કે વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૮૧૬૩/૨૦૨૦ નો સંબંધ છે, તેમાં ઉદ્ભવતો પ્રશ્ન એ છે કે શું સત્તાવાળાઓ ક્રેડિટ ખાતાવહીમાંથી રૂ. ૭.૬૫ કરોડની રકમ ડેબિટ કરી શક્યા હોત, જેથી રિટ અરજદાર દ્વારા વિવિધ ઇનપુટ્સ અને ઇનપુટ સેવાઓ પર મેળવેલા આઈ.ટી.સી.ને કોઈ માંગ અથવા કોઈ અંતિમ મૂલ્યાંકન આદેશ વિના ડેબિટ કરી શક્યા હોત.

૪ આપણે પહેલા સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૮૮૪૧/૨૦૨૦ લઈએ છીએ.

૫ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૮૮૪૧/૨૦૨૦ ને જન્મ આપતી હકીકતો નીચે પ્રમાણે સારાંશિત કરી શકાય છે:—

પ.૧ ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ આ રિટ અરજી દ્વારા, રિટ અરજદારોએ નીચેની રાહત માટે પ્રાર્થના કરી છે;

“(એ) કે તમારા સ્વામીઓ રિટ ઓફ મેન્ડમસ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, નિર્દેશ અથવા આદેશ જારી કરવા માટે ખુશ થઈ શકે છે, જેથી અરજદારના ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં કુલ રૂ. ૮૪,૩૪,૫૪૭ ના ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ (આઈ.ટી.સી.) ને રદ કરી શકાય છે અને તેને અલગ કરી શકાય છે અને પ્રતિવાદી નંબર ૨ ને પણ નિર્દેશ આપે છે કે તે અરજદારને રૂ. ૮૪,૩૪,૫૪૭ ના આવા આઈ.ટી.સી. નો ઉપયોગ કરવાની મંજૂરી આપે—અને અરજદાર દ્વારા ઉત્પાદિત અને પૂરા પાડવામાં આવેલા માલ પર જીએસટી/આઈજીએસટી ચૂકવવા માટે ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં રૂ. ૨૫ લાખનો ક્રેડિટ લેવાની પણ મંજૂરી આપે છે.

(બી) કે તમારા લોર્ડશીપ્સ મેન્ડમસની રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, નિર્દેશ અથવા આદેશ જારી કરવા માટે ખુશ થઈ શકે છે, ડીઆરસી-૦૩ ફોર્મ તારીખ ૨૧/૧૨/૨૦૧૮ (જોડાણ-‘જી’) ને રદ કરી શકે છે અને અલગ કરી શકે છે, જેથી સી.જી.એસ.ટી. અધિનિયમ હેઠળ જાળવવામાં આવેલા અરજદારના ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ લેજરમાં રૂ.

(સી) હાલની અરજીની સુનાવણી અને અંતિમ નિકાલ બાકી છે, તમારા સ્વામીઓ પ્રતિવાદીઓ દ્વારા ₹ ૮૪,૩૪,૫૪૭ ના આઈટીસીને અવરોધિત કરવા પર રોક લગાવી શકે છે અને અરજદારને ₹ ૮૪,૩૪,૫૪૭ ના આવા આઈટીસીનો ઉપયોગ કરવાની મંજૂરી આપવા માટે પ્રતિવાદી નંબર ૨ ને નિર્દેશ આપી શકે છે-તેમજ આ માનનીય અદાલત દ્વારા યોગ્ય માનવામાં આવે તેવા નિયમો અને શરતો પર અંતિમ ઉત્પાદનોના પુરવઠા પર ૨૫ લાખ રૂપિયા જીએસટી ચૂકવવા માટે.

(ડી) ઉપરોક્ત ફકરા-૧૭ (સી) ના સંદર્ભમાં એકપક્ષીય વચગાળાની રાહત આપવામાં આવી શકે છે.

(ઈ) કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં યોગ્ય માનવામાં આવે તેવી અન્ય કોઈપણ વધુ રાહત પણ કૃપા કરીને આપી શકાય છે.

આપવામાં આવે છે.”

પ.૨ રિટ અરજદાર નંબર ૧ એક ભાગીદારી પેઢી છે, જે અન્ય બાબતોની સાથે, ટી. એમ. ટી. બાર વગેરે જેવી ચીજવસ્તુઓના ઉત્પાદનના વ્યવસાયમાં સંકળાયેલી છે. રિટ અરજદાર નંબર ૨ ભાગીદારી પેઢીના ભાગીદારોમાંથી એક છે. રિટ અરજદારની ફેક્ટરી પરિસર અને ઉત્પાદન પ્રવૃત્તિઓ ભાવનગર જીએસટી કમિશનરેટના અધિકારક્ષેત્રમાં સ્થિત છે. પ્રતિવાદી નંબર ૨-સી. જી. એસ. ટી.

ના નાયબ કમિશનર પાસે જી. એસ. ટી. ના કાયદા હેઠળ રિટ અરજદારોના સંદર્ભમાં યોગ્ય તપાસ શરૂ કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે. ત્રીજો પ્રતિવાદી-સી. જી. એસ. ટી. ના અધિક કમિશનર (કરચોરી વિરોધી) એ જી. એસ. ટી. વિભાગના યોગ્ય અધિકારી છે, જે જી. એસ. ટી. કાયદા હેઠળ પૂછપરછ અને તપાસ હાથ ધરવા માટે ભાવનગર કમિશનરેટના પ્રભારી છે. પ્રતિવાદી નંબર ૪-સંયુક્ત નિયામક, ડિરેક્ટોરેટ જનરલ ઓફ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ, જયપુર (રાજસ્થાન) એક તપાસ એજન્સી છે જેને ડિરેક્ટોરેટ જનરલ ઓફ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ ઇન્ટેલિજન્સ કહેવાય છે, અને આ એજન્સી જયપુર ઝોન માટે તપાસ એજન્સી છે. રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી પરથી એવું લાગે છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૪ પ્રતિવાદી નંબર ૩ દ્વારા રિટ અરજદાર સામે તપાસ કરી રહ્યો છે.

૫.૩ તે વિવાદમાં નથી કે રિટ અરજદાર જીએસટી વિભાગમાં નોંધાયેલો છે, અને ઉત્પાદિત માલ પર જીએસટી ચૂકવતી વખતે, તે કર ચૂકવેલ ઇનપુટ્સ અને ટેક્સ ઇન્વૉઇસેસ પ્રાપ્ત કર્યા પછી ઇનપુટ વ્યવહારો પર આઈટીસીનો લાભ લે છે. વર્તમાન મુકદ્દમામાં વિવાદ અનુક્રમે મૂલ્યાંકન વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮ અને ૨૦૧૮-૧૯ સાથે સંબંધિત છે. ઉપર ઉલ્લેખિત બે આકારણી વર્ષોના આ સમયગાળા દરમિયાન, રિટ અરજદારને ૩૬ નોંધાયેલા ડીલરો પાસેથી કર ચૂકવેલ ઇનપુટ્સ પ્રાપ્ત થયા હતા, જેની વિગતો રિટ અરજના પરિશિષ્ટ-એમાં આપવામાં આવી છે. એવું લાગે છે કે ઇનપુટ્સના સપ્લાયર્સ દેશભરમાં સ્થિત છે

અને તેમના સંબંધિત વિભાગો અને કમિશનરેટના પ્રભારી, જીએસટી ઓથોરિટીઝ સાથે નોંધાયેલા છે.

પ.૪ રિટ અરજદારે તેના સપ્લાયરો પાસેથી કરવેરાના ઇન્વોઇસેસ મેળવ્યા હતા અને પ્રાપ્ત થયેલા ઇનપુટ્સના વ્યવહારો અને મેળવેલા આઈટીસીને રિટ અરજદાર દ્વારા જાળવવામાં આવેલા ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં નોંધવામાં આવ્યા છે.ફોર્મ જી. એસ. ટી. આર.-૩બીમાં માસિક રિટર્ન રિટ અરજદાર દ્વારા સી. જી. એસ. ટી. ના ડેપ્યુટી કમિશનર, ભાવનગર વિભાગ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવે છે, જે રિટ અરજદારના વ્યવસાય સ્થળ પર અધિકારક્ષેત્ર ધરાવે છે.તમામ સપ્લાયરોને ઇનપુટની કિંમત અને આવા ઇનપુટ પર જીએસટીની ચુકવણી આરટીજીએસ દ્વારા કરવામાં આવે છે.

પ.૫ રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી પરથી એવું લાગે છે કે ડિરેક્ટોરેટ જનરલ ઓફ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસીસ ટેક્સ ઇન્ટેલિજન્સ, જયપુર ઝોનલ યુનિટને માહિતી મળી હતી કે કેટલાક નોંધાયેલા ડીલરો દેશભરમાં સ્થિત સ્ટીલ ઉત્પાદનોના વિવિધ ઉત્પાદકોને માત્ર કરવેરાના ઇન્વોઇસેસ પૂરા પાડે છે અને આવા નોંધાયેલા ડીલરો/પુરવઠો સામે આવી તપાસ દરમિયાન, એવું બહાર આવ્યું હતું કે અહીંના રિટ અરજદારને પણ તેમની પાસેથી ₹૨.૪૦ કરોડની આઈટીસી સાથે સંકળાયેલા ઇનપુટ મળ્યા હતા.આવા સંજોગોમાં, તપાસ એજન્સીએ ૪ એપ્રિલ, ૨૦૧૯ ના રોજ પંચનામા દોરીને અહીં રિટ અરજદાર સામે તપાસ શરૂ કરવાનું

યોગ્ય માન્યું.વિભાગનો કેસ એ છે કે અત્યાર સુધીની તપાસમાં પ્રથમ દષ્ટિએ જાણવા મળ્યું છે કે ઉપર ઉલ્લેખિત ઇનપુટ્સના સંબંધિત સપ્લાયરોએ કોઈપણ કર ચૂકવેલ ઇનપુટ્સ પૂરા પાડ્યા વિના માત્ર ટેક્સ ઇન્વૉઇસેસ જારી કર્યા હતા અને આ ઇનપુટ સપ્લાયર્સ/નોંધાયેલા ડીલરોના વ્યવહારો માત્ર કાગળ પર છે અને તેથી, આ ઇનપુટ સપ્લાયર્સના આવા ટેક્સ ઇન્વૉઇસેસ પર અહીં રિટ અરજદાર સહિત તમામ ખરીદદારો દ્વારા લેવામાં આવેલ આઈ.ટી.સી. અસ્વીકાર્ય છે.રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી પરથી એવું લાગે છે કે તપાસ દરમિયાન, રિટ અરજદારના પ્રતિનિધિનાં વિવિધ નિવેદનો જયપુરમાં નોંધવામાં આવ્યાં હતાં.આરોપ મુજબ, રિટ અરજદાર પર રૂ. ૨૩મી જુલાઈ, ૨૦૧૯ના રોજ ડી.આર.સી.-૦૩ ફોર્મ અપલોડ કરીને રૂ. ૨૫ લાખ રોકડ જમા કરાવવા માટે દબાણ કરવામાં આવ્યું હતું.આ ઉપરાંત, ૧૪મી જાન્યુઆરી, ૨૦૨૦ના રોજ જયપુર સ્થિત એજન્સી દ્વારા સી.જી.એસ.ટી. નિયમોના નિયમ ૮૬એ હેઠળ ₹ ૮૪,૩૪,૫૪૭ ની આઈ.ટી.સી. બ્લોક કરવામાં આવી હતી.

૫.૬ મહેસૂલ સત્તામંડળે રિટ અરજદાર દ્વારા રોકડમાં જમા કરાયેલી રૂ. ૨૫ લાખ રૂપિયાની રકમ પરત કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો તેમજ રિટ અરજદારના ૮૪,૩૪,૫૪૭ ના ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં આઈ.ટી.સી.ને અનબ્લોક કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો, તેથી રિટ અરજદારો વર્તમાન અરજી સાથે આ અદાલત સમક્ષ છે.

રિટ અરજદારો વતી રજૂઆતો:–

૬ રિટ અરજદારો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ. એસ. ત્રિપાઠીની સહાયથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી પરેશ એમ. દવેએ રજૂઆત કરી હતી કે પેઢી ઉપર ઉલ્લેખિત ૩૬ ઇનપુટ સપ્લાયરો પાસેથી કર ચૂકવેલ ઇનપુટ્સ પ્રાપ્ત કરી રહી છે.એ તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું છે કે તમામ ૩૬ ઇનપુટ સપ્લાયર્સ જીએસટી વિભાગમાં નોંધાયેલા છે.અધિકારક્ષેત્રના જી. એસ. ટી. અધિકારીઓ સમક્ષ પોતાનું રિટર્ન જમા કરાવનારા તમામ ઇનપુટ સપ્લાયર્સના કિસ્સામાં આરટીજીએસ દ્વારા ચૂકવવામાં આવતી કિંમત અને કરવેરા સહિત ઇનપુટ અને ટેક્સ ઇન્વોઈસેસ મેળવવાની સમાન રીત અને પદ્ધતિનું પાલન કરવામાં આવ્યું છે.એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે ઉપર ઉલ્લેખિત સમાન પેટર્ન અને પદ્ધતિ અપનાવવામાં આવી હોવા છતાં, ૩૬ નોંધાયેલા ડીલરોમાંથી છ પાસેથી પ્રાપ્ત પુરવઠાના સંદર્ભમાં જ વિવાદ ઊભો થયો છે.શ્રી ડેવના જણાવ્યા અનુસાર, આ એવી વસ્તુ છે જે સ્વાદિષ્ટ નથી અથવા મોટી રકમની આઈટીસીને અવરોધિત કરવા માટે પૂરતી નથી.

૭ શ્રી ડેવ દલીલ કરશે કે તેમના ક્લાયન્ટે આરટીજીએસ દ્વારા ઇનપુટ સપ્લાયરોને રૂ. ૧,૪૧૩/- ની રકમ ચૂકવી છે અને તે વિભાગનો કેસ નથી કે આ ઇનપુટ સપ્લાયરોને સામાન્ય બેંકિંગ ચેનલ દ્વારા કરવેરા સહિત કિંમત માટે

કરવામાં આવેલી આવી ચુકવણી રિટ અરજદાર દ્વારા કોઈપણ રીતે પરત કરવામાં આવી હતી.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, શ્રી ડેવની દલીલ એ છે કે ઇનપુટ સપ્લાયરોને ઉપર ઉદ્દેખિત નોંધપાત્ર રકમની ચુકવણી એ બતાવશે કે વ્યવહારો બનાવટી અથવા માત્ર કાગળ પર નહોતા પરંતુ તે સાચા હતા.શ્રી ડેવે વધુમાં ધ્યાન દોર્યું હતું કે આ સપ્લાયરો પાસેથી તેમના ક્લાયન્ટને મળેલા તમામ ઇનપુટ્સ રિટ અરજદાર દ્વારા જાળવવામાં આવેલા ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં આઈટીસીની વિગતો અને ટીએમટી બાર, રાઉન્ડ વગેરે જેવા અંતિમ ઉત્પાદનો સાથે નોંધવામાં આવ્યા છે. શ્રી ડેવેએ ધ્યાન દોર્યું હતું કે આ સપ્લાયરો પાસેથી પ્રાપ્ત થયેલા આશરે ૩,૮૨૧ મેટ્રિક ટન ઇનપુટ્સ પેઢી દ્વારા જાળવવામાં આવેલા વૈધાનિક ઉત્પાદન રજિસ્ટરમાં પણ નોંધવામાં આવ્યા છે અને પેઢી દ્વારા યોગ્ય જીએસટીની ચુકવણી પર ગ્રાહકોને આવા અંતિમ ઉત્પાદનો પૂરા પાડવામાં આવ્યા હતા.શ્રી દેવે દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે જો ૩,૮૨૧ મેટ્રિક ટન ઇનપુટ્સ સાથે સંકળાયેલા વ્યવહારો માત્ર કાગળ પર જ હતા, જેમ કે વિભાગે આક્ષેપ કર્યો છે, તો પેઢી જીએસટીની ચુકવણી પર મંજૂરી પામેલા અંતિમ ઉત્પાદનોનું ઉત્પાદન કરી શકી ન હોત.

૮ શ્રી ડેવે વધુમાં દલીલ કરી હતી કે આવા તમામ ઇનપુટ વ્યવહારો પર આઈટીસીનો લાભ લેવા અને તેના ઉપયોગ અંગે પેઢીના જી. એસ. ટી. આર.— ૩બી રિટર્નનું આખરે ભાવનગરના અધિકારક્ષેત્રના જી. એસ. ટી. અધિકારીઓ દ્વારા કોઈપણ વાંધા વિના મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું હતું અને તે પેઢી દ્વારા

ચુકવવામાં આવેલા કરવેરાના ઇનપુટની વાસ્તવિક પ્રાપ્તિ અને તેનો ઉપયોગ સૂચવે છે.આ સંદર્ભમાં, શ્રી ડેવે ધ્યાન દોર્યું હતું કે પ્રતિવાદીઓના જવાબના સોગંદનામામાં પણ આવા તથ્યો વિવાદિત નથી.

૯ શ્રી ડેવ દલીલ કરશે કે પ્રતિવાદીઓ આ અદાલત સમક્ષ ઇનપુટ સપ્લાયર્સના નિવેદનો, જો કોઈ હોય તો, અથવા ટ્રાન્સપોર્ટરના નિવેદનો વગેરેના રૂપમાં થોડી પણ સામગ્રી રજૂ કરી શક્યા નથી, જે સૂચવે છે કે વ્યવહારો બનાવટી હતા.એવી ભારપૂર્વક દલીલ કરવામાં આવે છે કે આ કેસમાં આકારણીનો કોઈ અંતિમ આદેશ નથી અને ફરજ પ્રત્યેની કોઈ નિશ્ચિત જવાબદારીની ગેરહાજરીમાં, આવી તપાસ દરમિયાન કરદાતા દ્વારા સ્પેરછાએ જમા કરવામાં આવેલી રકમ મહેસૂલ દ્વારા જાળવી શકાતી નથી.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, શ્રી દવેની દલીલ એ છે કે આ કેસમાં કારણદર્શક નોટિસ જારી કરીને સી.જી.એસ.ટી. અધિનિયમની કલમ ૭૪ (૧) હેઠળ સૂચવવામાં આવેલી ફરજિયાત પ્રક્રિયાને અનુસરીને કોઈ મૂલ્યાંકન કરવામાં આવતું નથી અને આઈટીસીના કથિત ખોટા લાભના પરિણામે કરની ટૂંકી ચુકવણી નક્કી કરવા માટે અધિનિયમની કલમ ૭૪ (૯) હેઠળ કોઈ આદેશ નથી.

૧૦ ઉપરોક્ત સંદર્ભમાં, શ્રી ડેવે, તેમની રજૂઆતોને મજબૂત કરવાના દષ્ટિકોણથી, ઉપર નોંધ્યા મુજબ, નીચેના નિર્ણયો પર મજબૂત નિર્ભરતા મૂકી છે;

(i) સેન્ટ્યુરી મેટલ રિસાચકિંગ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા, (૨૦૦૯) ૨૩૪ ઇ.એલ.ટી. ૨૩૪ (પી & પીએચ);

(ii) ગ્લોબલ ઇમ્પેક્સ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા, ૨૦૧૯ (૩૬૫) ઇ.એલ.ટી. ૩૨ (પી & પીએચ);

(૩) અભિષેક ફેશન્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા, ૨૦૦૬ (૨૦૨) ઇ.એલ.ટી. ૭૬૨ (ગુજરાત)

૧૧ ઉપર ઉલ્લેખિત ત્રણ ચુકાદાઓનો ગુણોત્તર એ છે કે જ્યાં સુધી મૂલ્યાંકન અને માંગ ન હોય ત્યાં સુધી, કરપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા બળજબરી/ધરપકડની ધમકી હેઠળ જમા કરવામાં આવેલી રકમનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી. મહેસૂલ માત્ર એમ કહીને જમા કરેલી રકમને જાળવી રાખવાનું સમર્થન કરી શકતું નથી કે તે સ્વેચ્છાએ જમા કરવામાં આવી હતી. મહેસૂલ વિભાગે ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે તેઓ કાયદાનું સર્જન કરે છે અને કાયદાકીય કાયદા દ્વારા બંધાયેલા છે; તેઓ જે સત્તાઓનો ઉપયોગ કરે છે તે કાયદા દ્વારા તેમને આપવામાં આવે છે અને કાયદામાં કોઈ સત્તા નથી. આવા સંજોગોમાં, મહેસૂલ જે જોગવાઈઓ હેઠળ આવી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરી શકે છે તે જોગવાઈઓ દ્વારા પ્રદાન કરાયેલ કાર્ય કરવા

માટે બંધાયેલો છે.મહેસૂલ એવી સંસ્થા નથી કે જે કાયદાની મંજૂરી વિના નાણાં જાળવી રાખવા માટે હકદાર હોય.

૧૨ શ્રી ડેવે ભારપૂર્વક દલીલ કરી હતી કે આઈટીસીને અવરોધિત કરવાની એકપક્ષીય કાય વાહી જે રિટ અરજદારોને આવા ધિરાણનો ઉપયોગ કરવાથી અટકાવે છે તે ગેરકાયદેસર અને અન્યાયી છે, ખાસ કરીને જ્યારે રિટ અરજદાર પેઢી સામે કોઈ કર જવાબદારીનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવતું નથી.તેઓ દલીલ કરશે કે વૈધાનિક વળતર અને રેકૉર્ડના રૂપમાં દસ્તાવેજ પુરાવા સૂચવે છે કે વ્યવહારો સાચા હતા.આઈટીસી સંબંધિત વ્યવહારો માત્ર વૈધાનિક રજિસ્ટરમાં જ નોંધવામાં આવ્યા ન હતા, પરંતુ બે વર્ષના સમયગાળા દરમિયાન માસિક ધોરણે અધિકારક્ષેત્રના જી. એસ. ટી. અધિકારીઓને પણ જાણ કરવામાં આવી હતી.

૧૩ શ્રી ડેવને નિવારણ માટે ખૂબ જ ગંભીર ફરિયાદ છે, જ્યારે તેમણે ધ્યાન દોર્યું હતું કે ક્લાઉડ હેઠળ તમામ ઇનપુટ સપ્લાયરોને નોંધણી રદ કરવા માટે તેમની સંબંધિત અરજીઓ સ્વીકારીને જીએસટી નેટમાંથી મુક્ત થવાની મંજૂરી આપવામાં આવી છે.શ્રી ડેવેએ ધ્યાન દોર્યું હતું કે તેમના વિભાગો અને કમિશનરેટના પ્રભારી જીએસટી અધિકારીઓએ આવી અરજીઓને મંજૂરી આપી હતી અને નોંધણી રદ કરવાની મંજૂરી આપી હતી.શ્રી દેવેના જણાવ્યા અનુસાર, અધિકારક્ષેત્રના જી. એસ. ટી. અધિકારીઓ દ્વારા નોંધણી રદ કરવાના આદેશો

સૂચવે છે કે સંબંધિત ઇનપુટ સપ્લાયર્સમાંથી કોઈ પણ કર બાકી અથવા ચૂકવવાપાત્ર હોવાનું જણાયું નથી.જો વિભાગને આ સંબંધમાં સહેજ પણ શંકા હોત, તો તેણે આવા તમામ ઇનપુટ સપ્લાયરો સામે સી.જી.એસ.ટી. અધિનિયમની કલમ ૭૬ (૨) હેઠળ કાર્યવાહી શરૂ કરી હોત.શ્રી ડેવે વધુમાં દલીલ કરી હતી કે જ્યારે નોંધાયેલા ઇનપુટ સપ્લાયરોએ રિટ અરજદારોને કર ચૂકવેલા ઇનપુટ્સ પૂરા પાડ્યા વિના ટેક્સ ઇન્વોઇસેસ જારી કર્યા હોવાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે તેમને કોઈપણ જવાબદારી વિના તેમની નોંધણી પરત કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, ત્યારે સી. જી. એસ. ટી. અધિનિયમની કલમ ૭૬ને ધ્યાનમાં રાખીને રિટ અરજદારો જેવા પ્રાપ્તકર્તાઓ સામે સમાન વ્યવહારો માટે કોઈ કાર્યવાહી ન્યાયી કે સ્વીકાર્ય રહેશે નહીં.

૧૪ શ્રી ડેવે દલીલ કરી હતી કે તેમના ગ્રાહકોએ ખોટી રીતે આઈટીસીનો લાભ લીધો હોવાનું પ્રથમ દૃષ્ટિએ પણ સૂચવવા માટે રેકૉર્ડ પર કંઈ નથી.શ્રી ડેવે ધ્યાન દોર્યું હતું કે એક વર્ષથી વધુ સમય વીતી ગયો હોવા છતાં કોઈ કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી નથી.એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે તપાસ અથવા તપાસ દરમિયાન પ્રતિવાદીઓ દ્વારા નિયમ ૮૬એ લાગુ કરી શકાયો ન હોત.શ્રી ડેવે ભારપૂર્વક દલીલ કરી હતી કે નિયમ ૮૬એએ તેને લાગુ કરવાના હેતુ માટે અનુસરવાની ફરજિયાત પ્રક્રિયા સૂચવી છે.આ નિયમ આઈટીસીના ઉપયોગને અવરોધિત કરવા અથવા મંજૂરી ન આપવા માટે "લેખિતમાં નોંધવાના કારણો" ની જોગવાઈ કરે છે. એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે નિયમોના નિયમ ૮૬એ

હેઠળ સૂચવવામાં આવેલી પ્રક્રિયામાં બે શરતો સંતોષવાની જરૂર છે; એટલે કે, આઈટીસીને અવરોધિત કરવાનો આદેશ આપતા અધિકારી દ્વારા લેખિતમાં કારણોની નોંધણી કરવી અને બીજું અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિને આવા કારણોની જાણ કરવી. એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે એકદમ ન્યૂનતમ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોની જરૂરિયાત કારણોની નોંધણી અને અસરગ્રસ્ત પક્ષને આવા કારણોની જાણ કરવાની છે.

૧૫ ઉપરોક્ત સંદર્ભમાં, શ્રી ડેવ નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખવા માંગે છે;

(i) *મેસર્સ.અજંતા ઇન્ડસ્ટ્રીઝ એન્ડ અર્સ વિરુદ્ધ સેન્ટ્રલ બોર્ડ એન્ડ ડાયરેક્ટ ટેક્સિસ, નવી દિલ્હી એન્ડ અર્સ*, (૧૯૭૬) ૧ એસ.સી.સી. ૧૦૦૧

(ii) *સી.આઈ.ટી., પશ્ચિમ બંગાળ વિરુદ્ધ ઓરિએન્ટલ રબર વર્ક્સ*, (૧૯૮૪) ૧ એસ.સી.સી. ૭૦૦.

૧૬ શ્રી ડેવે ભારપૂર્વક દલીલ કરી હતી કે તે કાયદાનો એક સ્થાયી સિદ્ધાંત છે કે વિવિધ સેવાઓ અને મૂડીગત ચીજવસ્તુઓમાં ઇનપુટ્સ પર ચૂકવવામાં આવેલા કરની ક્રેડિટ એ કરદાતાનો અક્ષમ્ય અધિકાર છે. ધિરાણ એ કરદાતાનો નિહિત અધિકાર હોવાથી, કાયદાના યોગ્ય અધિકાર વિના તેને કોઈપણ રીતે નાબૂદ અથવા ઘટાડી શકાતો નથી. શ્રી ડેવે દલીલ કરી હતી કે સી. જી. એસ. ટી.

નિયમોના નિયમ ૮૬એની રજૂઆત સાથે, આવા ધિરાણના ઉપરોક્ત અધિકારને અસ્થાયી ધોરણે નબળા આધારો પર ઘટાડવાની માંગ કરવામાં આવી છે.કરદાતાનો અક્ષમ્ય અધિકાર હોવાના સંદર્ભમાં, શ્રી ડેવ, **આયશર મોટર્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા**ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય પર નોંધપાત્ર રીતે આધાર રાખવા માંગે છે, જેનો અહેવાલ ૧૯૯૯ (૧૦૬) ઇ.એલ.ટી. ૩ (એસ.સી.) માં આપવામાં આવ્યો હતો.

૧૭ શ્રી ડેવે રજૂઆત કરી હતી કે નિર્વિવાદપણે, સંયુક્ત નિયામક, જયપુર ઝોનલ યુનિટ (પ્રતિવાદી નંબર ૪) દ્વારા આ કેસની ફાઇલ પર અથવા સ્વતંત્ર રીતે પણ પેઢીના ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં નોંધપાત્ર માત્રામાં આઈટીસીને અવરોધિત કરવા માટે કોઈ કારણ નોંધવામાં આવ્યું નથી.એ તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું છે કે જવાબના સોગંદનામામાં અને આ રિટ અરજીની સુનાવણી દરમિયાન પણ, પ્રતિવાદીઓ વતી હાજર રહેલા ભારતના વિદ્વાન સહાયક સોલિસિટર જનરલ દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી ન હતી કે પ્રતિવાદી નંબર ૪ દ્વારા ફાઇલમાં નોંધોના રૂપમાં કારણો નોંધવામાં આવ્યા છે.શ્રી ડેવ રજૂઆત કરશે કે આ ક્ષણે એમ ધારીને કે ફાઇલમાં નોંધોના રૂપમાં કેટલાક કારણો નોંધવામાં આવ્યા છે, આવા કારણો, કોઈ પણ સમયે, તેમના ગ્રાહકોને જણાવવામાં આવ્યા ન હતા.જ્યારે તેમના ગ્રાહકોએ તેમની જી. એસ. ટી. જવાબદારી નિભાવવા માટે ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં પડેલા આઈ. ટી. સી. નો ઉપયોગ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો ત્યારે

જ જી. એસ. ટી. નેટવર્ક (જી. એસ. ટી. એન.) પોર્ટલ પર જાણ કરવામાં આવી હતી કે રૂ.શ્રી ડેવ દલીલ કરશે કે તેમના ગ્રાહકો આઈટીસીને અવરોધિત કરીને ગંભીર રીતે પૂર્વગ્રહયુક્ત છે.

૧૮ શ્રી ડેવે વધુમાં ધ્યાન દોર્યું હતું કે નિયમ ૮૬એના પેટા-નિયમ (૩) માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે ધિરાણના ઉપયોગ પરના પ્રતિબંધની અસર આવા પ્રતિબંધ લાદવાની તારીખથી એક વર્ષનો સમયગાળો પૂરો થયા પછી બંધ થઈ જશે.આ સંબંધમાં શ્રી દેવેની દલીલ છે કે જો ક્રેડિટને અવરોધિત કરવાનો નિર્ણય તેનાથી અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિને જાણ કરવામાં નહીં આવે, તો આવી અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિને કેવી રીતે ખબર પડશે કે સમયની સાથે પ્રતિબંધની અસર બંધ થઈ ગઈ છે.તેથી, શ્રી ડેવના જણાવ્યા અનુસાર, આ પાસાને પણ ધ્યાનમાં રાખીને, આઈટીસીને અવરોધિત કરવાના સંદર્ભમાં કારણોની વાતચીત આવશ્યક છે.

૧૯ શ્રી ડેવેએ ધ્યાન દોર્યું હતું કે નિયમ ૮૬એ હેઠળ આપવામાં આવેલી આવી આકરી સત્તાઓનો ઉપયોગ માત્ર એ આધાર પર ન થઈ શક્યો હોત કે તપાસ શરૂ કરવામાં આવી છે કારણ કે એવી શંકા છે કે વ્યવહારો બનાવટી હતા.ભાવનગર કમિશનરેટના અધિકારક્ષેત્રના અધિકારીઓએ જયપુર સ્થિત તપાસ એજન્સીના આરોપોને ટેકો આપતા આ કેસમાં કોઈ સોગંદનામું દાખલ કર્યું નથી.

૨૦ આવા સંજોગોમાં, ઉપર ઉલ્લેખિત, શ્રી ડેવ પ્રાર્થના કરે છે કે બંને રિટ અરજીઓમાં યોગ્યતા હોવાથી, તેને મંજૂરી આપવામાં આવે અને સંબંધિત રિટ અરજીઓમાં વિનંતી કરવામાં આવેલી રાહત આપવામાં આવે.

૨૧ શ્રી ડેવ પ્રાર્થના કરે છે કે ૨૧ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૯ના રોજ ડી. આર. સી.-૦૩ ફોર્મ, વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૮૮૪૧/૨૦૨૦ માં જોડાણ-જી રદ કરવામાં આવે અને ચોથા પ્રતિવાદીનો આદેશ, જે રૂ. ૮૪,૩૪,૫૪૭/- ના આઈ. ટી. સી. ને અવરોધિત કરે છે, તેને પણ રદ કરી શકાય અને અલગ કરી શકાય. શ્રી ડેવ પ્રાર્થના કરે છે કે જ્યાં સુધી વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૮૧૬૩/૨૦૨૦ નો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી ૯મી એપ્રિલ, ૨૦૧૯ના બે ડી.આર.સી.-૦૩ ફોર્મ (અરજીના જોડાણ-એફ) રદ કરી શકાય અને પ્રતિવાદીઓને આદેશ આપવામાં આવે કે તેઓ રિટ અરજદારોને કાયદા અનુસાર આવા ક્રેડિટનો ઉપયોગ કરવા માટે ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં ₹૭.૬૫ કરોડની ક્રેડિટ એન્ટ્રીનો લાભ લેવાની મંજૂરી આપે.

પ્રતિવાદીઓ વતી રજૂઆતો:-

૨૨ શ્રી દેવાંગ વ્યાસ, વિદ્વાન સહાયક.ભારતના સોલિસિટર જનરલને વિદ્વાન એડિશનલ શ્રી પી. વાય. દિવ્યેશ્વર દ્વારા મદદ કરવામાં આવી હતી. પ્રતિવાદીઓ

વતી હાજર રહેલા ભારત સંઘના સ્થાયી વકીલે બંને રિટ અરજીઓનો ઉગ્ર વિરોધ કર્યો છે.શ્રી વ્યાસ રજૂઆત કરશે કે બંને મુકદ્દમાઓ ખૂબ જ ગંભીર છે કારણ કે રિટ અરજદારો દ્વારા નકલી/બનાવટી ઇન્વોઇસેસના આધારે આઈટીસીનો લાભ લેવાના આક્ષેપો છે.શ્રી વ્યાસ રજૂ કરશે કે બંને કેસોની તપાસ ચાલી રહી છે અને બિનઉપયોગી આઈટીસીને અવરોધિત કરવાના હેતુથી નિયમોના નિયમ ૮૬એ લાગુ કરવા માટે પ્રથમ દૃષ્ટિએ વધુ કેસ છે. શ્રી વ્યાસ રજૂઆત કરશે કે અત્યાર સુધી હાથ ધરવામાં આવેલી તપાસમાં પ્રથમ દૃષ્ટિએ બહાર આવ્યું છે કે હાથ પરનો કેસ કપટપૂર્ણ વ્યવહારોમાંથી એક છે.શ્રી વ્યાસે ધ્યાન દોર્યું હતું કે તપાસ દરમિયાન ભાગીદારી પેઢીના ભાગીદારોમાંથી એક એટલે કે વિવિધ વ્યક્તિઓના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા છે.અહીં રિટ અરજદાર નંબર ૧ છે અને આવા નિવેદનોમાં છેતરપિંડીનો સ્પષ્ટ સ્વીકાર કરવામાં આવ્યો છે.શ્રી વ્યાસે રજૂઆત કરી હતી કે જલદી તપાસ પૂરી નહીં થાય, તો પછી સી.જી.એસ.ટી. અધિનિયમની કલમ ૭૪ હેઠળ કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવશે, અને કારણદર્શક નોટિસ સાથે, વધુ ખાસ કરીને, દસ્તાવેજી પુરાવા પર આધાર રાખેલી સામગ્રી પણ અહીં રિટ અરજદારને ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવશે.શ્રી વ્યાસે દલીલ કરી હતી કે કાયદાકીય વળતર અને ફોર્મમાં વ્યવહારો નોંધવા જેવી ઔપચારિકતાઓ, અને ભરતિયું અને પરિવહન માટેની ચુકવણી વગેરે અનુસાર માલ સામે આરટીજીએસ દ્વારા ચુકવણી એ માત્ર એક પ્રદર્શન છે જેથી આવા વ્યવહારોને પ્રામાણિકતાનો રંગ આપી શકાય.શ્રી વ્યાસે દલીલ કરી હતી કે રૂ ૨૫ લાખ રૂપિયાની રકમ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૮૮૪૧/૨૦૨૦ ના

રિટ અરજદાર દ્વારા લોગિન આઈ.ડી. અને પાસવર્ડનો ઉપયોગ કરીને સ્વેચ્છાએ ચૂકવવામાં આવી હતી અને આવા સંજોગોમાં, આવી સ્વૈચ્છિક ચૂકવણી આ તબક્કે પરત કરી શકાતી નથી.એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે બળજબરી અથવા દબાણના આક્ષેપો અવિચારી છે અને તેના માટે કોઈ આધાર નથી.

૨૩ શ્રી વ્યાસે દલીલ કરી હતી કે નવો દાખલ કરાયેલો નિયમ ૮૬એ (૨૬/૧૨/૨૦૧૮ ની અસર સાથે) જો પ્રથમ દૃષ્ટિએ વ્યવહારો કપટપૂર્ણ હોવાનું જણાય તો આઈટીસીને અવરોધિત કરવાની સત્તા સંબંધિત અધિકારીને પ્રદાન કરે છે.શ્રી વ્યાસે રજૂઆત કરી હતી કે સમય જતાં સરકારે નકલી ઇન્વોઇસેસ જારી કરવા, પુરવઠો વિના ઇન્વોઇસેસ જારી કરવા અને અન્ય કપટપૂર્ણ પ્રવૃત્તિઓને કારણે નકલી ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટના ઘણા કેસોનો પર્દાફાશ કર્યો છે જેના કારણે મહેસૂલના ખજાનામાં ઘટાડો થયો છે.શ્રી વ્યાસના જણાવ્યા અનુસાર, આવી પરિસ્થિતિઓને પહોંચી વળવા માટે, સરકારે સી.જી.એસ.ટી. નિયમો, ૨૦૧૭ના નિયમ ૮૬એ દ્વારા ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટને અવરોધિત કરવાની વિભાવના રજૂ કરી હતી.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, શ્રી વ્યાસના જણાવ્યા અનુસાર, નિયમોના નિયમ ૮૬એની રજૂઆત પાછળનો ઉદ્દેશ આવી છેતરપિંડીની પ્રવૃત્તિઓને રોકવાનો છે.શ્રી વ્યાસે આ કોર્ટનું ધ્યાન પ્રતિવાદીઓ વતી દાખલ કરવામાં આવેલા સોગંદનામા તરફ દોર્યું હતું, જેની પુષ્ટિ શ્રી રાજેન્દ્ર કુમાર જીત રામ, એડિશનલ ડિરેક્ટર જનરલ, ડિરેક્ટોરેટ જનરલ ઓફ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસીસ ટેક્સ ઇન્ટેલિજન્સ, જયપુર ઝોનલ યુનિટ,

જયપુર દ્વારા કરવામાં આવી હતી.શ્રી વ્યાસ નીચેના દાવાઓ પર આધાર રાખવા માંગે છે;

“૫ અરજીના ફકરા ૧ થી ૫.૧ ના સંદર્ભમાં, એ વાત સાચી છે કે આ કેસમાં સામેલ વિવાદ (i) મેસર્સ અંજની મેટલ્સ એન્ડ સ્ટીલ્સ, છત્તીસગઢ (જી. એસ. ટી. આઈ. એન.-૨૨એ. ડબલ્યુ. એન. પી. એસ. ૨૧૩૭ડી૧ઝેડ. પી.); (ii) મેસર્સ કંચન એલોય્સ એન્ડ સ્ટીલ્સ, ઝારખંડ (જી. એસ. ટી. આઈ. એન.-૨૦બી. વી. ટી. પી. પી. ૫૮૦૮સી૧ઝેડ. એલ.); (iii) મેસર્સ ઓમ શિવ ઝારખંડ (જી. એસ. ટી. આઈ. એન.-૨૦એ. એ. એલ. એચ. એમ. ૫૯૯૮એલ૧ઝેડ. જે.) સહિત વિવિધ નોંધાયેલા કરદાતાઓ દ્વારા કથિત રીતે વેચવામાં આવેલા અને પૂરા પાડવામાં આવેલા ઇનપુટ્સ વિશે છે. (iv) એલોય અને સ્ટીલ, છત્તીસગઢ ૨૨એએએલએચએમ૫૯૯૮એલ૧ઝેડએફ); (v) મેસર્સ શાકંબરી ઝારખંડ (જીએસટીઆઈએન-૨૦એજેએમપીપી૩૨૫૬સી૧ઝેડજે) અને વિશ્કર્મા ઇન્ડસ્ટ્રીઝ, ઝારખંડ મેટાલિક્સ, મેસર્સ શિવ (જીએસટીઆઈએન-મેટાલિક્સ, (vi) મેસર્સ (જીએસટીઆઈએન-૨૦એફજેડબ્લ્યુપીએસ૪૧૪૭એ૧ઝેડ૫), જેમણે આ ફકરામાં ઉલ્લેખ કર્યો છે, જેમણે અરજદારને ઇન્પોઈસેસ પૂરા પાડ્યા છે, જેના આધારે તેમણે ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ (ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ) નો લાભ લીધો છે. આઈ.ટી.સી.) નાણાકીય વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮ અને

નાણાકીય વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯ દરમિયાન.ઉપરોક્ત છ સપ્લાયરો ઉપરાંત, મેસર્સ સુમેગ સ્ટીલ્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, રાજસ્થાન (૦૮એએજી.સી.કે.૩૯૭૮જી૨ઝેડજી) એ પણ અરજદારને માલના વાસ્તવિક પુરવઠા વિના ઇન્વોઇસેસ પૂરા પાડ્યા છે, જેના આધારે અરજદારે ૨૦૧૭-૧૮ દરમિયાન ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ (આઈ.ટી.સી.) નો લાભ લીધો છે.જો કે, એવી રજૂઆત કરવી યોગ્ય છે કે એક વેપારી પેઢી (જીએસટી નંબર ૦૮એફજેડબ્લ્યુપીએસ ૪૧૪૭એ૧ઝેડઆર) મેસર્સ વિશ્વર્મા ઇન્ડસ્ટ્રીઝ, જયપુરએ માલસામાનના વાસ્તવિક પુરવઠા વિના માત્ર જીએસટી ઇન્વોઇસેસ બહાર પાડીને છેતરપિંડીભર્યા આઈટીસીની સુવિધામાં સંડોવાયેલી ચોક્કસ માહિતીને ધ્યાનમાં રાખીને, રાજસ્થાન, ઝારખંડ અને છત્તીસગઢ એમ ત્રણ રાજ્યોમાં ફેલાયેલા ૧૯ પરિસરમાં એક સાથે સંકલિત સર્ચ ઓપરેશનનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું અને તેને અમલમાં મૂકવામાં આવ્યું હતું, જેમાં વિવિધ વેપારી કંપનીઓ, આવા જીએસટી ઇન્વોઇસેસ મેળવનારાઓ અને શંકાસ્પદ વ્યક્તિઓના રહેઠાણોનો સમાવેશ થાય છે.સર્ચ ઓપરેશન દરમિયાન ખરીદીના ઇન્વોઇસેસ, વેચાણના ઇન્વોઇસેસ, નકલી પરિવહન કંપનીઓના એલઆર, ગેજેટ્સ, મોબાઇલ ફોન, ખાલી હસ્તાક્ષરિત ચેક બુક, ગુનાહિત વિગતો ધરાવતા ખાનગી રેકૉર્ડના રૂપમાં વિવિધ રેકૉર્ડ્સ/દસ્તાવેજો પંચનામા કાર્યવાહી હેઠળ તમામ સ્થળોએથી જપ્ત કરવામાં આવ્યા છે.સમગ્ર સર્ચ કરેલા સ્થળોમાંથી મળી આવેલા

પુરાવાઓ નિર્ણાયક રીતે સાબિત કરે છે કે આવા તમામ વ્યવહારો માત્ર કાગળો પર છે અને માલસામાનની કોઈ ભૌતિક હિલચાલ થઈ નથી.આ રીતે, ઇન્વૉઈસેસના પ્રાપ્તકર્તાઓએ માલની વાસ્તવિક રસીદ વિના, માત્ર આવા ઇન્વૉઈસેસના આધારે આવા ઇન્વૉઈસેસમાં સામેલ આઈટીસીનો લાભ લીધો છે.ત્યારબાદ, આ કાર્યાલય દ્વારા વેપારી કંપનીઓ સામે કેસ નોંધવામાં આવ્યા હતા, જેમણે ઇન્વૉઈસેસ પૂરા પાડ્યા છે, આવા ઇન્વૉઈસેસના પ્રાપ્તકર્તાઓ કે જેમણે આઈટીસીનો લાભ લીધો છે, માત્ર આવા ઇન્વૉઈસેસના આધારે, માલની વાસ્તવિક પ્રાપ્તિ વિના અને આવા આઈટીસીની સુવિધામાં સામેલ અન્ય વ્યક્તિઓ સામે ખોટી રીતે કેસ નોંધવામાં આવ્યા હતા અને આ રીતે સરકારી તિજોરીને તેની કાયદેસરની બાકી રકમની છેતરપિંડી કરી હતી.

આવી તમામ પેઢીઓની રચના પાછળ માસ્ટર માઈન્ડનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું છે, જેમાં તેમણે આવા જીએસટી ઇન્વૉઈસેસના પ્રાપ્તકર્તાઓને માલનો વાસ્તવિક પુરવઠો આપ્યા વિના, ઇન્વૉઈસેસ પૂરા પાડવાના તેમના ખોટા કામોને સ્વીકાર્યા છે.તેમણે ઉપરોક્ત તમામ પેઢીઓનું માત્ર કાગળો પર જ ઉલ્લંઘન કર્યું હોવાનું પણ સ્વીકાર્યું હતું અને આવા ઇન્વૉઈસેસ હેઠળ માલસામાનની કોઈ ભૌતિક હિલચાલ થઈ નથી.તેમણે વધુમાં ખુલાસો કર્યો હતો કે તેઓ જીએસટી ઇન્વૉઈસેસના પ્રાપ્તકર્તાઓ પાસેથી આરટીજીએસ દ્વારા મળેલી રકમ રોકડમાં ઉપાડતા

હતા અને તે વસ્તુઓના પુરવઠા વિના જ આવા જીએસટી ઇન્વોઇસેસ પ્રદાન કરવા માટે તેમના કમિશન તરીકે ચોક્કસ રકમ બાદ કર્યા પછી જીએસટી ઇન્વોઇસેસના પ્રાપ્તકર્તાઓને પરત કરવામાં આવે છે.આવા કૃત્યમાં સામેલ થવું એ જીએસટી કાયદાના મૂળભૂત સિદ્ધાંતોની વિરુદ્ધ છે.

સીરીયલ નંબર	ભરતિયું પૂરી પાડનારનું નામ	નાણાકીય વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮ અને ૨૦૧૮-૧૯ દરમિયાન અરજદાર દ્વારા મેળવેલ આઈજીએસટીની આઈટીસીની કુલ રકમ
૧	મેસર્સ અંજની મેટલ્સ એન્ડ સ્ટીલ્સ, છત્તીસગઢ	૩૧,૪૩,૯૯૦/-
૨	મેસર્સ કંચન એલોય અને સ્ટીલ્સ, ઝારખંડ	૩,૮૮,૮૭૪/-
૩	મેસર્સ ઓમ શિવ મેટાલિક્સ, ઝારખંડ	૮૩,૮૪,૯૯૬/-
૪	મેસર્સ શકંબરી મેટાલિક્સ, ઝારખંડ	૨,૫૨,૦૬,૮૦૦/-
૫	મેસર્સ શિવ એલોય અને સ્ટીલ, છત્તીસગઢ	૮૬,૧૬,૯૫૮/-

૬	મેસર્સ વિશ્વકર્મા ઇન્ડસ્ટ્રીઝ, ઝારખંડ	૫,૨૫,૦૬૮/-
૭	મેસર્સ સુમેગ સ્ટીલ્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, રાજસ્થાન	૩૩,૦૨,૩૬૨/-
કુલ		૪,૮૫,૬૯,૦૪૮/-

અત્યાર સુધી હાથ ધરવામાં આવેલી તપાસમાં સંકેત મળ્યો છે કે અરજદાર મેસર્સ એસ. એસ. ઇન્ડસ્ટ્રીઝ, ભાવનગર, ગુજરાત એ આવા જ એક લાભાર્થી છે, જેમણે આવા ઇન્વોઇસેસની વ્યવસ્થા કરી છે અને ઉપરોક્ત સાત કરદાતાઓ દ્વારા જારી કરાયેલા ઇન્વોઇસેસના આધારે જ માલની વાસ્તવિક રસીદ વિના રૂ. ૪,૮૫,૬૯,૦૪૮/- નો લાભ લીધો છે. અરજદારનું આવું કૃત્ય સી.જી.એસ.ટી. અધિનિયમ, ૨૦૧૭ની કલમ ૧૬ની પેટા-કલમ (૨) માં નિર્ધારિત મૂળભૂત સિદ્ધાંતોની વિરુદ્ધ છે અને સી.જી.એસ.ટી. અધિનિયમ, ૨૦૧૭ની કલમ ૧૨૨ સાથે વાંચીને કલમ ૭૪ હેઠળ દંડ માટે જવાબદાર છે. વધુમાં, આવી કાર્યવાહી તેમની ફોજદારી જવાબદારી માટે ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૩૨ હેઠળ પણ શિક્ષાપાત્ર છે. અહીં અરજદાર દ્વારા મેળવેલ આઈટીસીનું વિભાજન નીચે મુજબ છે:

અરજદારે માલની વાસ્તવિક રસીદ વિના નકલી/બનાવટી ઇન્વોઇસેસના આધારે અયોગ્ય આઈટીસી રૂ. ૪,૮૫,૬૯,૦૪૮/- નો લાભ લીધો

છે.વધુમાં, ભાવનગર કમિશનરેટની કરચોરી વિરોધી પાંખે પણ મેસર્સ એસ. એસ. ઇન્ડસ્ટ્રીઝ સામે લાગુ પડતા જી. એસ. ટી. ની ચુકવણી કર્યા વિના ગુપ્ત રીતે પુરવઠો કરવા બદલ તપાસ શરૂ કરી છે. ત્યારબાદ, ભાવનગર કમિશનરેટની કરચોરી વિરોધી શાખા દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી તપાસમાં બહાર આવ્યું હતું કે મેસર્સ એસ. એસ. ઇન્ડસ્ટ્રીઝે તેમની ફેક્ટરીમાંથી ટી. એમ. ટી. રાઉન્ડ બારનો પુરવઠો/મંજૂરી આપી હતી, જેનું સંપૂર્ણ મૂલ્ય રૂ.આ રીતે મેસર્સ એસ. એસ. ઇન્ડસ્ટ્રીઝે રૂ. ૧ લાખ કરતાં ઓછી રકમની જી. એસ. ટી. ની ચુકવણી ટાળી છે.મેસર્સ એસ. એસ. ઇન્ડસ્ટ્રીઝના ભાગીદારો, શ્રી શેરસિંહ શેખાવતે તેમના ૨૦/૦૫/૨૦૧૮ ના નિવેદનમાં આ હકીકતને સ્પષ્ટ રીતે સ્વીકારી છે.આ કાર્યાલય દ્વારા પૂછવામાં આવતા, ભાવનગર સી. જી. એસ. ટી. કમિશનરેટ દ્વારા સમગ્ર તપાસ ડી. જી. જી. આઈ., જે. ઝેડ. યુ., જયપુરને ટ્રાન્સફર કરવામાં આવી હતી.

અરજીના પરિચ્છેદ ૫ ના સંદર્ભમાં, સી.જી.એસ.ટી. અધિનિયમ, ૨૦૧૭ ની કલમ ૧૬ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ લેવા માટેની પાત્રતા અને શરતોને સ્પષ્ટ કરે છે.તે જ અહીં નીચે પ્રમાણે પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યું છે:

વિભાગ ૧૬.ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ લેવા માટેની પાત્રતા અને શરતો –

(૧) દરેક નોંધાયેલ વ્યક્તિ તેના વ્યવસાયને આગળ વધારવા માટે ઉપયોગમાં લેવાતા અથવા ઉપયોગમાં લેવાના હેતુવાળા માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેના કોઈપણ પુરવઠા પર ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ લેવાનો હકદાર રહેશે અને આ રકમ આવા વ્યક્તિના ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં જમા કરવામાં આવશે.

(૨) આ કલમમાં કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, કોઈ પણ નોંધાયેલ વ્યક્તિ તેને માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેના કોઈપણ પુરવઠાના સંદર્ભમાં કોઈપણ ઇનપુટ કરના ક્રેડિટ માટે હકદાર રહેશે નહીં સિવાય કે

—

(એ) તેની પાસે આ અધિનિયમ હેઠળ નોંધાયેલા સપ્લાયર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ કરવેરાનું ભરતિયું અથવા ડેબિટ નોટ અથવા નિયત કરવામાં આવે તેવા અન્ય કરદાતાના દસ્તાવેજો છે;

(બી) તેણે માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંને પ્રાપ્ત કરી છે.

,

,

ઉપરોક્ત કલમ ૧૬ (૧) અને ૧૬ (૨) (એ) (બી) ને ધ્યાનમાં રાખીને, અહીં અરજદાર કોઈપણ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ (આઈટીસી) ની ક્રેડિટ લેવા માટે પાત્ર હતો, જો તેણે તેના સપ્લાયર્સ પાસેથી યોગ્ય જીએસટી ભરતિયું હેઠળ માલ મેળવ્યો હોય. જો કે, તપાસ ચાલી રહી છે તે સૂચવે છે કે અરજદારે ખોટી રીતે, માત્ર ઉપરોક્ત સાત કંપનીઓ દ્વારા

જારી કરાયેલા ઈન્વોઈસેસના આધારે, માલની વાસ્તવિક રસીદ વિના રૂ. ૪,૯૫,૬૯,૦૪૮/- નો લાભ લીધો છે અને તેથી આવા આઈ.ટી.સી. સી.જી.એસ.ટી. અધિનિયમ, ૨૦૧૭ની કલમ ૧૬ (૧) અને ૧૬ (૨) (એ) (બી) ની જોગવાઈઓના પ્રકાશમાં અરજદારને સ્વીકાર્ય નથી.અરજીના પરિચ્છેદ ૭ના સંદર્ભમાં, અહીં પહેલેથી જ ઉપર જે જણાવવામાં આવ્યું છે તે ઉપરાંત, આદરપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે આ કાર્યાલય (પ્રતિવાદી નંબર ૪, જેનું નેતૃત્વ એડિશનલ ડિરેક્ટર જનરલ કરે છે) જીએસટી, સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ અને સર્વિસ ટેક્સ જેવી કરવેરાની બાબતોની ચોરી સંબંધિત બાબતો માટે દેશની અગ્રણી તપાસ એજન્સી છે. ડિરેક્ટોરેટ જનરલ ઓફ ગૂડ્ઝ ૮૬ સર્વિસીસ ટેક્સ ઇન્ટેલિજન્સના અધિકારીઓને સેન્ટ્રલ ગૂડ્ઝ એન્ડ સર્વિસીસ ટેક્સ એક્ટ, ૨૦૧૭ અને ઇન્ટિગ્રેટેડ ગૂડ્ઝ એન્ડ સર્વિસીસ ટેક્સ, ૨૦૧૭ અને તે હેઠળ બનાવેલા નિયમો હેઠળ ભારતના સમગ્ર પ્રદેશમાં તમામ સત્તાઓ આપવામાં આવી છે, જેનો ઉપયોગ સંબંધિત રેન્કના કેન્દ્રીય કરવેરા અધિકારીઓ દ્વારા અધિસૂચના નંબર ૧૪/૨૦૧૭-સેન્ટ્રલ ટેક્સ તારીખ ૦૧/૦૭/૨૦૧૭ દ્વારા કરી શકાય છે.ઉપર જણાવ્યા મુજબ, આ કેસમાં તપાસ ચાલી રહી છે.ઉદ્દેશનીય છે કે આ કેસમાં કારણદર્શક નોટિસ હજુ જારી કરવાની બાકી છે.આ અરજી અકાળ છે કારણ કે તે કારણદર્શક નોટિસ જારી કરતા પહેલા દાખલ કરવામાં આવી છે અને તેથી, તેના ચુકાદા પહેલાં પણ.તે રજૂ કરવું યોગ્ય છે કે અરજદારે તેમની કાયદેસરની

કર જવાબદારીમાંથી છટકી જવાથી તપાસમાં વિલંબ કરવાના ઇરાદા સાથે કોઈપણ આધાર વિના સામાન્ય આક્ષેપો કર્યા છે.વધુમાં, ચાલુ તપાસ પૂર્ણ થયા પછી, પ્રતિવાદી નંબર ૪ દ્વારા અરજદારને કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવશે, જેના માટે અરજદાર પોતાનો જવાબ દાખલ કરી શકે છે.જો કે, તેમની પાસે ઉપલબ્ધ અસરકારક વૈકલ્પિક ઉપાયનો ઉપયોગ કરવાને બદલે, અરજદારે બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ આ અરજી દાખલ કરવાનું પસંદ કર્યું છે.

અરજીના ફક્ત ૮ થી ૮.૨ ના સંદર્ભમાં, કેસની તપાસ ચાલી રહી છે.નિવેદનો સહિત તમામ ભરોસાપાત્ર દસ્તાવેજોની નકલો કારણદર્શક નોટિસ સાથે પૂરી પાડવામાં આવશે, જે સમયમર્યાદામાં અને સી. જી. એસ. ટી. અધિનિયમ, ૨૦૧૭ અને તે હેઠળ બનાવેલા નિયમોની જોગવાઈઓ અનુસાર તપાસ પૂર્ણ થયા પછી જારી કરવામાં આવશે.આ સ્પષ્ટપણે અરજદારનો વિચાર છે.અરજદારની દલીલ સાચી નથી.અરજદાર પેઢીના ભાગીદાર શ્રી શેરસિંહ શેખવાટે આ કાર્યાલયમાં ઉપલબ્ધ પુરાવાઓ સાથે સહમત થયા પછી ડેબિટ એન્ટ્રી નંબર ડી. સી. ૨૪૦૭૧૯૦૩૫૫૩૯૯ તારીખ ડી. સી. ૨ દ્વારા સ્વેચ્છાએ રૂ. ૨૫,૦૦,૦૦૦ ની રકમ જમા કરાવી હતી અને ત્યારબાદ તેનો સામનો કરવામાં આવ્યો ત્યારે તેમણે માત્ર રૂ. ૨૫,૦૦,૦૦૦ ની રકમ જ જમા કરાવી ન હતી-પરંતુ આવી આઈ. ટી. સી. ની બાકીની રકમ, જે

સંપૂર્ણપણે રૂ. ૪,૯૫,૬૯,૦૪૮/- ચૂકવવાની ખાતરી પણ આપી હતી.વધુમાં, આવી ચૂકવણીઓ અરજદાર દ્વારા સ્વેચ્છાએ જમા કરવામાં આવી છે.વધુમાં, જીએસટીમાં ચુકવણી સિસ્ટમ આધારિત છે અને સંપૂર્ણપણે કરદાતાઓના નિયંત્રણ હેઠળ છે.વિભાગનો કોઈ હસ્તક્ષેપ નથી.કોઈ પણ પ્રકારની ધમકી કે બળજબરી કરવામાં આવી નથી.આ તબક્કે, એક વર્ષથી વધુ સમય વીતી ગયા પછી, આ મુદ્દો ઉઠાવવો એ સ્પષ્ટ રીતે પાછળથી વિચારવા સિવાય બીજું કંઈ નથી.વધુમાં, સી. જી. એસ. ટી. નિયમો, ૨૦૧૭ના નિયમ ૮૬એ (૧) (એ) ની જોગવાઈઓ તરફ દયાળુ ધ્યાન આકર્ષિત કરવામાં આવે છે, જે નીચે મુજબ છે:-

"૮૬ઈલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં ઉપલબ્ધ રકમના ઉપયોગ માટેની શરતો:-

કમિશનર અથવા આ માટે તેમના દ્વારા અધિકૃત અધિકારી, સહાયક કમિશનરના હોદ્દાથી નીચે નહીં, એવું માનવા માટે કારણો ધરાવતા હોય કે ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં ઉપલબ્ધ ઇનપુટ ટેક્સની ક્રેડિટનો છેતરપિંડીથી લાભ લેવામાં આવ્યો છે અથવા તે અયોગ્ય છે.

એ) કરવેરાના ઇન્વોઈસેસ અથવા ડેબિટ નોટ્સ અથવા નિયમ ૩૬ હેઠળ નિર્ધારિત અન્ય કોઈપણ દસ્તાવેજના આધારે ઇનપુટ ટેક્સની ક્રેડિટનો લાભ લેવામાં આવ્યો છે.

એક નોંધાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા જારી કરાયેલ જે અસ્તિત્વમાં નથી અથવા કોઈપણ સ્થળ પરથી કોઈ વ્યવસાય કરી રહ્યો નથી કે જેના માટે નોંધણી મેળવવામાં આવી છે; અથવા

માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેની પ્રાપ્તિ વિના; અથવા

અરજદારે તેમની જીએસટી જવાબદારી (અયોગ્ય આઈટીસી) સામે માત્ર રૂ. ૪,૯૫,૬૯,૦૪૮/- ની રકમ ચૂકવી છે.તેથી, પ્રતિવાદી નંબર ૪ એ સી.જી.એસ.ટી. નિયમો, ૨૦૧૭ ના નિયમ ૮૬એ (૧) (એ) ની દ્રષ્ટિએ રૂ. ૮૪,૩૪,૫૪૭ ના આઈ.ટી.સી. ને અવરોધિત કર્યું.

ફક્ત ૮.૩ ના સંદર્ભમાં, અરજદારની દલીલો ભ્રામક છે.તેમના દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી રકમ આઈટીસીનું રિવર્સલ નથી પરંતુ ઉપરોક્ત સાત કંપનીઓ દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલા ઈન્વોઈસેસના આધારે તેમના દ્વારા ખોટી રીતે મેળવવામાં આવેલી આઈટીસી સામે ચૂકવણી છે.તેઓએ પહેલેથી જ સામેલ આઈટીસીનો ઉપયોગ કર્યો હોવાથી (અયોગ્ય હોવા છતાં) અને આવા ઈન્વોઈસેસના આધારે લાભ ઉઠાવ્યો હોવાથી, ઉપલબ્ધ વિકલ્પ મુજબ તેઓએ તેમના આઈટીસી ખાતાવહીમાંથી ચૂકવણી કરવાનું પસંદ કર્યું હતું.જો તેઓ તેમના ચાલુ ખાતાના ખાતામાંથી આટલી રકમ ચૂકવવા માંગતા હોત, તો તેઓ આમ કરી શક્યા હોત.

વધુમાં, ઉપરોક્ત સાત કંપનીઓ દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલા ઈન્વોઈસેસના આધારે તેમના ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં ઉપલબ્ધ ₹

૮૪,૩૪,૫૪૭-ની આઈટીસીને તેમના દ્વારા ખોટી રીતે મેળવવામાં આવેલી આઈટીસી માટે અવરોધિત કરવામાં આવી હતી.કારણ કે તેઓએ પહેલેથી જ સામેલ આઈટીસીનો ઉપયોગ કર્યો છે (અયોગ્ય હોવા છતાં) અને આવા ઈન્વોઈસેસના આધારે લાભ લીધો છે.આ રકમ અરજદાર દ્વારા સ્પેરછાએ ચૂકવવામાં આવી હતી અને તે જ રકમ તેમના લોગિન આઈડી અને પાસવર્ડનો ઉપયોગ કરીને અને ઉપલબ્ધ પુરાવાઓ સાથે સહમત થઈને જીએસટીએન પર ચૂકવવામાં આવી હતી.૦૧/૦૫/૨૦૧૯ ના નિવેદન ઉપરાંત, શ્રી શેરસિંહ શેખાવતના વધુ ચાર નિવેદનો ૨૦/૦૫/૨૦૧૯,૨૧/૦૬/૨૦૧૯,૨૩/૦૭/૨૦૧૯ અને ૨૦/૦૧/૨૦૨૦ પર નોંધવામાં આવ્યા છે.વધુમાં, રકમ સ્પેરછાએ જમા કરવામાં આવી છે, કોઈ પણ યોગ્ય અધિકારી દ્વારા ડીઆરસી-૦૪ અને/અથવા ડીઆરસી-૦૫ ફોર્મમાં સ્વીકૃતિ જારી કરવાની જરૂર નથી.ડી.આર.સી.-૦૪ અને ડી.આર.સી.-૦૫ અનુક્રમે નિયમ ૧૪૨ (૨) અને ૧૪૨ (૩) હેઠળ જારી કરવામાં આવે છે, જે મૂળભૂત રીતે સી.જી.એસ.ટી. અધિનિયમ, ૨૦૧૭ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર રકમની માંગ માટે નોટિસ અને આદેશ સાથે સંબંધિત છે, જે વર્તમાન કેસમાં મુદ્દો નથી.

પ.૧૧ કેન્દ્રીય ચીજવસ્તુ અને સેવા કર (સી. જી. એસ. ટી.) નિયમો, ૨૦૧૭ના નિયમ ૧૪૨ "અધિનિયમ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર રકમની માંગ માટે સૂચના અને આદેશ" સંબંધિત છે, જે નીચે મુજબ પ્રદાન કરે છે:¶

;

;

(૨) નોટિસ અથવા સ્ટેટમેન્ટની સેવા પહેલાં, કરવેરા માટે જવાબદાર વ્યક્તિ કલમ ૭૩ની પેટા-કલમ (૫) ની જોગવાઈઓ અનુસાર કર અને વ્યાજની ચુકવણી કરે છે અથવા, કેસ હોય તે પ્રમાણે, કલમ ૭૪ની પેટા-કલમ (૫) ની જોગવાઈઓ અનુસાર કર, વ્યાજ અને દંડ કરે છે અથવા જ્યાં કોઈ વ્યક્તિ અધિનિયમની જોગવાઈઓ અનુસાર કર, વ્યાજ, દંડ અથવા અન્ય કોઈ રકમની ચુકવણી કરે છે, પછી ભલે તે તેની પોતાની ખાતરી પર હોય અથવા પેટા-નિયમ (૧એ) હેઠળ યોગ્ય અધિકારી દ્વારા સૂચિત કરવામાં આવે, તો તે યોગ્ય અધિકારીને આવી ચુકવણીની જાણ કરશે. ફોર્મ જી. એસ. ટી. ડી. આર. સી.-૦૩ અને યોગ્ય અધિકારી ફોર્મ જી. એસ. ટી. ડી. આર. સી.-૦૪ માં ઉપરોક્ત વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવેલી ચુકવણી સ્વીકારીને સ્વીકૃતિ જારી કરશે.

(૩) જ્યાં કરવેરા સાથે ચાર્જપાત્ર વ્યક્તિ પેટા-નિયમ (૧) હેઠળ નોટિસની સેવાની ત્રીસ દિવસની અંદર કલમ ૭૩ની પેટા-કલમ (૮) હેઠળ કર અને વ્યાજની ચુકવણી કરે છે અથવા, કેસ હોય તે રીતે, કલમ ૭૪ની પેટા-કલમ (૮) હેઠળ કર, વ્યાજ અને દંડ કરે છે, અથવા જ્યાં

સંબંધિત વ્યક્તિ કલમ ૧૨૯ની પેટા-કલમ (૧) માં ઉલ્લેખિત રકમની અટકાયત અથવા માલ અને પરિવહનની જમીના ચોંદ દિવસની અંદર ચુકવણી કરે છે, તો તે ફોર્મ જીએસટી ડીઆરસી-૦૩માં આવી ચુકવણીની યોગ્ય અધિકારીને જાણ કરશે અને યોગ્ય અધિકારી તેના માટે આદેશ જારી કરશે. એમ. જી. એસ. ટી. ડી. આર. સી.-૦૫ ઉપરોક્ત નોટિસના સંદર્ભમાં કાર્યવાહીનું સમાપન કરે છે. આ કેસમાં, અરજદારે ખોટી રીતે મેળવેલા આઈટીસી સામે સ્વૈચ્છિક રીતે રૂ. ૪,૯૫,૬૯,૦૪૮/- ની આંશિક રકમ જમા કરાવી છે.”

૨૪ શ્રી વ્યાસે તેમની રજૂઆતોના સમર્થનમાં નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે;

(i) સી.સી.ટી., ઓરિસ્સા અને અન્યો વિરુદ્ધ ઇન્ડિયન એક્સપ્લોઝિવ લિમિટેડ, એઆઈ.આર. ૨૦૦૮ એસ.સી. ૧૬૩૧;

(ii) યુઓઆઈ વિરુદ્ધ સિસ્કો લેબોરેટરીઝ, ૨૦૦૭ (૧૧) ટીએમઆઈ ૨૧ (એસસી);

(iii) ભુવનેશ્વર ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી વિરુદ્ધ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ કમિશનર, ૨૦૧૫ (૪) ટી. એમ. આઈ. ૪૬૪ (ઓરિસ્સા હાઈકોર્ટ);

(iv) મેગા કોર્પોરેશન વિરુદ્ધ સર્વિસ ટેક્સ કમિશનર, ૨૦૧૫ (૧) ટી. એમ. આઈ. ૧૦૯૫ (દિલ્લી હાઈકોર્ટ);

(v) કિર્લોસ્કર કમ્પ્યુટર સર્વિસ લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુઓઆઈ ૧૯૯૭ (૬) ટીએમઆઈ ૩૫ (કર્ણાટક હાઈકોર્ટ);

૨૫ આવા સંજોગોમાં, ઉપર ઉલ્લેખિત, ભારતના વિદ્વાન સહાયક સોલિસિટર જનરલ શ્રી વ્યાસ પ્રાથના કરે છે કે બંને અરજીઓમાં કોઈ યોગ્યતા ન હોવાથી, તે નકારી કાઢવામાં આવે.

૨૬ શ્રી વ્યાસે વધુમાં ધ્યાન દોર્યું હતું કે સંલગ્ન રિટ અરજીમાં પ્રતિવાદીઓ વતી એફિડેવિટ-ઇન-રિપ્લાય પણ દાખલ કરવામાં આવ્યું છે, જે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૮૧૬૩/૨૦૨૦ છે અને તે પણ ઉપર ઉલ્લેખિત વાક્યની જેમ જ છે.

૨૭ આવા સંજોગોમાં, ઉપર ઉલ્લેખિત શ્રી વ્યાસ પ્રાર્થના કરે છે કે સંબંધિત રિટ અરજી પણ કોઈ વિચારણા માટે યોગ્ય ન હોય અને તેને નકારી કાઢવામાં આવે.

વિશ્લેષણ

૨૮ પક્ષકારો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીને જોયા પછી, અમારા ધ્યાનમાં આવતો એકમાત્ર પ્રશ્ન એ છે કે શું આઈટીસીનો લાભ લેવાના હેતુથી નકલી/બનાવટી ઇન્વૉઇસેસના સંદર્ભમાં કપટપૂર્ણ વ્યવહારોના આક્ષેપોની તપાસ બાકી છે કે કેમ, પ્રતિવાદીઓ સી. જી. એસ. ટી. નિયમોના નિયમ ૮૬ એ હેઠળ સત્તાના આધારે રિટ અરજદારોના ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ (આઈટીસી) ને અવરોધિત/ડેબિટ કરી શક્યા હોત, જે ૨૬ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૯ ના રોજ સૂચના નંબર ૭૫/૨૦૧૯-સીટી દ્વારા અમલમાં આવી હતી.

૨૯ બંને બાજુએ પ્રચાર કરાયેલી હરીફ રજૂઆતો તરફ ધ્યાન આપતા પહેલા, આપણે પહેલા નિયમોના નિયમ ૮૬એની જોગવાઈઓ પર ધ્યાન આપી શકીએ છીએ. કલમ ૮૬એ આ રીતે વાંચે છે;

“સૂચના નંબર ૭૫/૨૦૧૯-કેન્દ્રીય કર નવી દિલ્હી,

૨૬ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૯

જી. એસ. આર. ૯૫૪ (ઇ)-કેન્દ્રીય માલ અને સેવા કર અધિનિયમ,

૨૦૧૭ (૨૦૧૭ ના ૧૨) ની કલમ ૧૬૪ દ્વારા આપવામાં આવેલી

સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને, કેન્દ્ર સરકાર, પરિષદની ભલામણો પર,

કેન્દ્રીય માલ અને સેવા કર નિયમો, ૨૦૧૭માં સુધારો કરવા માટે આથી નીચેના નિયમો બનાવે છે, એટલે કે:-

૧ (૧) આ નિયમોને કેન્દ્રીય માલ અને સેવા કર (નવમો સુધારો) નિયમો, ૨૦૧૮ કહી શકાય.

(૨) અન્યથા પૂરી પાડવામાં આવેલ સિવાય, તેઓ સત્તાવાર રાજપત્રમાં તેમના પ્રકાશનની તારીખે અમલમાં આવશે.

૨ કેન્દ્રીય ચીજવસ્તુ અને સેવા કર નિયમો, ૨૦૧૭ (ત્યારબાદ ઉપરોક્ત નિયમો તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) માં, ૧લી જાન્યુઆરી, ૨૦૨૦થી, નિયમ ૩૬માં, પેટા-નિયમ (જ) માં, આંકડાઓ અને શબ્દો માટે "૨૦ ટકા"., આંકડા અને શબ્દો "૧૦ ટકા." બદલી કરવામાં આવશે

૩ ઉપરોક્ત નિયમોમાં, નિયમ ૮૬ પછી, નીચેનો નિયમ દાખલ કરવામાં આવશે, એટલે કે:-

"૮૬ ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં ઉપલબ્ધ રકમના ઉપયોગની શરતો.-

(૧) કમિશનર અથવા આ માટે તેમના દ્વારા અધિકૃત અધિકારી, સહાયક કમિશનરના હોદ્દાથી નીચે નહીં, એવું માનવા માટે કારણો ધરાવતા હોય કે ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં ઉપલબ્ધ ઇનપુટ ટેક્સની ક્રેડિટનો છેતરપિંડીથી લાભ લેવામાં આવ્યો છે અથવા તે અયોગ્ય છે.

એ) કરવેરાના ઇન્વોઇસેસ અથવા ડેબિટ નોટ્સ અથવા નિયમ ૩૬ હેઠળ નિર્ધારિત અન્ય કોઈપણ દસ્તાવેજના આધારે ઇનપુટ ટેક્સની ક્રેડિટનો લાભ લેવામાં આવ્યો છે.

i) એક નોંધાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા જારી કરાયેલ જે અસ્તિત્વમાં નથી અથવા કોઈપણ સ્થળ પરથી કોઈ વ્યવસાય કરી રહ્યો નથી કે જેના માટે નોંધણી મેળવવામાં આવી છે; અથવા

ii) માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેની પ્રાપ્તિ વિના; અથવા

બી) ઇનપુટ ટેક્સની ક્રેડિટનો લાભ કરવેરાના ઇન્વોઇસેસ અથવા ડેબિટ નોટ્સ અથવા કોઈ પણ પુરવઠાના સંદર્ભમાં નિયમ ૩૬ હેઠળ નિર્ધારિત અન્ય કોઈ દસ્તાવેજના આધારે લેવામાં આવ્યો છે, જેના સંદર્ભમાં વસૂલવામાં આવેલો કર સરકારને ચૂકવવામાં આવ્યો નથી; અથવા

સી) ઇનપુટ ટેક્સની ક્રેડિટ મેળવનાર નોંધાયેલ વ્યક્તિ અસ્તિત્વમાં નથી અથવા તે કોઈપણ જગ્યાએથી કોઈ વ્યવસાય કરતી નથી કે જેના માટે નોંધણી મેળવવામાં આવી છે; અથવા

ડી) ઇનપુટ ટેક્સની કોઈપણ ક્રેડિટનો લાભ લેનાર નોંધાયેલ વ્યક્તિ પાસે ટેક્સ ઇન્વોઇસ અથવા ડેબિટ નોટ અથવા નિયમ ૩૬ હેઠળ નિર્ધારિત અન્ય કોઈ દસ્તાવેજ નથી, તે લેખિતમાં નોંધાવવાના કારણોસર, કલમ ૪૮ હેઠળ કોઈપણ જવાબદારીના નિર્વહન માટે અથવા કોઈપણ બિનઉપયોગી રકમના રિફંડના દાવા માટે ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ

ખાતાવહીમાં આવી ક્રેડિટની સમકક્ષ રકમની ડેબિટની મંજૂરી આપી શકશે નહીં.

(૨) કમિશનર અથવા પેટા-નિયમ (૧) હેઠળ તેમના દ્વારા અધિકૃત અધિકારી, ઉપરોક્ત ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ ખાતાવહીના ડેબિટને મંજૂરી ન આપવા માટેની શરતો હવે અસ્તિત્વમાં નથી તેવી સંતુષ્ટ થયા પછી, આવા ડેબિટને મંજૂરી આપી શકે છે.

(૩) આવા પ્રતિબંધો લાદવાની તારીખથી એક વર્ષનો સમયગાળો સમાપ્ત થયા પછી આવા પ્રતિબંધોની અસર બંધ થઈ જશે.”.

૪ ઉપરોક્ત નિયમોમાં, ૧૧મી જાન્યુઆરી, ૨૦૨૦થી નિયમ ૧૩૮ઈમાં, ખંડ (બી) પછી, નીચેની કલમ દાખલ કરવામાં આવશે, એટલે કે:—

“(સી) કલમ (એ) માં નિર્દિષ્ટ વ્યક્તિ સિવાયની વ્યક્તિ હોવાને કારણે, તેણે કોઈ પણ બે મહિના અથવા ક્વાર્ટર માટે બાહ્ય પુરવઠાનું નિવેદન આપ્યું નથી.”

૩૦ ઉપરના નિયમ ૮૬એ નો ઉલ્લેખ કર્યા પછી, હવે આપણે સી. જી. એસ. ટી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ પર ધ્યાન આપી શકીએ છીએ. એ જ રીતે વાંચે છે;

“કલમ ૧૬—ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ લેવા માટેની પાત્રતા અને શરતો

(૧) દરેક નોંધાયેલ વ્યક્તિ, નિયત કરવામાં આવે તેવી શરતો અને પ્રતિબંધોને આધીન રહીને અને કલમ ૪૯માં નિર્દિષ્ટ કરેલી રીતમાં, તેને માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેના કોઈપણ પુરવઠા પર વસૂલવામાં

આવતા ઇનપુટ ટેક્સની ક્રેડિટ લેવાનો હકદાર રહેશે, જેનો ઉપયોગ તેના વ્યવસાયના અભ્યાસક્રમ અથવા પ્રગતિમાં કરવામાં આવે છે અથવા તેનો હેતુ હોય છે અને ઉપરોક્ત રકમ આવા વ્યક્તિના ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં જમા કરવામાં આવશે.

(૨) આ કલમમાં કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, કોઈ પણ નોંધાયેલ વ્યક્તિ તેને માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેના કોઈપણ પુરવઠાના સંદર્ભમાં કોઈપણ ઇનપુટ કરના ક્રેડિટ માટે હકદાર રહેશે નહીં, સિવાય કે:

—

(એ) તેની પાસે આ અધિનિયમ હેઠળ નોંધાયેલા સપ્લાયર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ કરવેરાનું ભરતિયું અથવા ડેબિટ નોટ અથવા નિયત કરવામાં આવે તેવા અન્ય કરવેરા ચૂકવતા દસ્તાવેજો છે;

(બી) તેણે માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંને પ્રાપ્ત કરી છે.

સમજૂતી.—આ ખંડના હેતુઓ માટે, એવું માનવામાં આવશે કે નોંધાયેલ વ્યક્તિએ માલ અથવા, કેસ હોય તે રીતે, સેવાઓ પ્રાપ્ત કરી છે –

(i) જ્યાં પુરવઠાકાર દ્વારા માલ પ્રાપ્તકર્તા અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિને આવી નોંધાયેલ વ્યક્તિની સૂચના પર, પછી ભલે તે એજન્ટ તરીકે કામ કરતો હોય અથવા અન્યથા, માલની અવરજવર પહેલાં અથવા તે દરમિયાન, માલના માલિકીના

દસ્તાવેજોના સ્થાનાંતરણ દ્વારા અથવા અન્યથા માલ પહોંચાડવામાં આવે છે;

(ii) જ્યાં આવા નોંધાયેલા વ્યક્તિના નિર્દેશ પર અને તેના કારણે સપ્લાયર દ્વારા કોઈપણ વ્યક્તિને સેવાઓ પૂરી પાડવામાં આવે છે.

(સી) કલમ ૪૧ અથવા કલમ ૪૩એની જોગવાઈઓને આધિન, આવા પુરવઠાના સંદર્ભમાં વસૂલવામાં આવતો કર વાસ્તવમાં સરકારને રોકડમાં અથવા ઉપરોક્ત પુરવઠાના સંદર્ભમાં સ્વીકાર્ય ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટના ઉપયોગ દ્વારા ચૂકવવામાં આવ્યો છે; અને

(ડી) તેણે કલમ ૩૯ હેઠળ વળતર આપ્યું છે:પરંતુ જ્યાં ભરતિયું સામે માલ લોટ અથવા હસામાં પ્રાપ્ત થાય છે, ત્યાં નોંધાયેલ વ્યક્તિ છેલ્લી લોટ અથવા હસાની પ્રાપ્તિ પર ક્રેડિટ લેવાનો હકદાર રહેશે:

વધુમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે, જ્યાં પ્રાપ્તકર્તા રિવર્સ ચાર્જના આધારે કર ચૂકવવાપાત્ર હોય તેવા પુરવઠા સિવાયના માલ અથવા સેવાઓના અથવા બંનેના પુરવઠાકારને ચૂકવણી કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે, ત્યારે પુરવઠાકાર દ્વારા ભરતિયું બહાર પાડવાની તારીખથી એકસો એંસી દિવસના સમયગાળાની અંદર તેના પર ચૂકવવાપાત્ર કરવેરા સાથે

પુરવઠાના મૂલ્ય તરફની રકમ, પ્રાપ્તકર્તા દ્વારા મેળવવામાં આવેલી ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ જેટલી રકમ તેની ઉત્પાદન કર જવાબદારીમાં વ્યાજ સાથે, નિયત કરવામાં આવે તેવી રીતે ઉમેરવામાં આવશે:

પરંતુ એ પણ કે પ્રાપ્તકર્તા માલ અથવા સેવાઓના પુરવઠાના મૂલ્ય માટે અથવા તેના પર ચૂકવવાપાત્ર કરવેરા સાથે બંને માટે તેના દ્વારા કરવામાં આવેલી રકમની ચુકવણી પર ઇનપુટ ટેક્સની ક્રેડિટનો લાભ લેવાનો હકદાર રહેશે.

(૩) જ્યાં નોંધાયેલ વ્યક્તિએ મૂડીના ખર્ચના કરવેરાના ઘટક પર અવમૂલ્યનનો દાવો કર્યો હોય આવકવેરાના કાયદા, ૧૯૬૧ની જોગવાઈઓ હેઠળ માલ અને પ્લાન્ટ અને મશીનરી, ઉપરોક્ત કરવેરાના ઘટક પર ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટની મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં.

(૪) નોંધાયેલ વ્યક્તિ માલ અથવા સેવાઓના પુરવઠા માટે અથવા બંને માટે કોઈપણ ઇન્વોઈસ અથવા ડેબિટ નોટના સંદર્ભમાં ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ લેવા માટે હકદાર રહેશે નહીં, જે નાણાકીય વર્ષના અંત પછી સપ્ટેમ્બર મહિના માટે કલમ ૩૯ હેઠળ વળતર આપવાની નિયત તારીખ પછી આવી ડેબિટ નોટ સંબંધિત ઇન્વોઈસ અથવા ઇન્વોઈસ સંબંધિત છે અથવા સંબંધિત વાર્ષિક વળતર રજૂ કરે છે, જે અગાઉ હોય.

"પરંતુ નોંધાયેલ વ્યક્તિ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૮ના મહિના માટે કલમ ૩૯ હેઠળ વળતર રજૂ કરવાની નિયત તારીખ પછી માર્ચ, ૨૦૧૯ના મહિના માટે ઉપરોક્ત કલમ હેઠળ વળતર રજૂ કરવાની નિયત તારીખ સુધી

ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ લેવા માટે હકદાર રહેશે, નાણાકીય વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮ દરમિયાન માલ અથવા સેવાઓના પુરવઠા માટે અથવા બંને માટે આવી ડેબિટ નોટ સાથે સંબંધિત કોઈપણ ભરતિયું અથવા ભરતિયું, જેની વિગતો સપ્લાયર દ્વારા કલમ ૩૭ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ નિયત તારીખ સુધી અપલોડ કરવામાં આવી છે. માર્ચ મહિનો, ૨૦૧૯ ".

૩૧ નિયમ ૮૬એનું વિશ્લેષણ:-

એ સપ્લાયર તેના નોંધાયેલા સ્થળે અસ્તિત્વમાં નથી અથવા વ્યવસાય કરતું નથી-તેનો લાભ નિયમ ૩૬ હેઠળ નિર્ધારિત દસ્તાવેજોના આધારે લેવામાં આવ્યો છે, જે નોંધાયેલા સપ્લાયર દ્વારા જારી કરાયેલ ટેક્સ ઇનવોઇસ, ડેબિટ નોટ વગેરે છે, જે અસ્તિત્વમાં નથી અથવા જે સ્થળ માટે નોંધણી મેળવવામાં આવી છે ત્યાંથી કોઈ વ્યવસાય કરતા નથી.

બી માલ કે સેવાઓ કે બંનેની પ્રાપ્તિ ન થવી:તેનો લાભ નિયમ ૩૬ હેઠળ નિર્ધારિત દસ્તાવેજો એટલે કે ટેક્સ ઇનવોઇસ, ડેબિટ નોટ વગેરેના આધારે માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેની પ્રાપ્તિ વિના લેવામાં આવ્યો છે.

સી સરકારી તિજોરીમાં કર ચૂકવવામાં આવતો નથી:તેનો લાભ નિર્ધારિત દસ્તાવેજોના આધારે લેવામાં આવ્યો છે, જેની સામે સરકારી તિજોરીમાં કોઈ કર ચૂકવવામાં આવ્યો નથી.

ડી પ્રાપ્તકર્તા તેના નોંધાયેલા સ્થળે અસ્તિત્વમાં નથી અથવા વ્યવસાય કરી રહ્યો નથી તેવું જણાયું:તેનો લાભ નિયમ ૩૬ હેઠળ નિર્ધારિત દસ્તાવેજોના આધારે લેવામાં આવ્યો છે, જે કર ભરતિયું, ડેબિટ નોટ વગેરે છે, જે ક્રેડિટ (જે પ્રાપ્તકર્તા છે) નો લાભ લેતી નોંધાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા જારી કરવામાં આવે છે, જે અસ્તિત્વમાં નથી અથવા કોઈપણ જગ્યાએથી કોઈ વ્યવસાય કરતી નથી કે જેના માટે નોંધણી મેળવવામાં આવી છે.

ઈ. દસ્તાવેજો વિના ધિરાણ મેળવવું:ઈનપુટ ટેક્સની કોઈપણ ક્રેડિટ મેળવનાર નોંધાયેલ વ્યક્તિ પાસે ટેક્સ ઇન્વોઇસ અથવા ડેબિટ નોટ અથવા નિયમ ૩૬ હેઠળ નિર્ધારિત અન્ય કોઈ દસ્તાવેજ નથી.

૩૨ નિયમ ૮૬એ નિઃશંકપણે યોગ્ય અધિકારીઓને સખત સત્તાઓ આપી હોવાનું કહી શકાય જો તેમની પાસે એવું માનવાનું કારણ હોય કે પ્રવૃત્તિઓ અથવા ઇન્વોઇસેસ શંકાસ્પદ છે.નિયમ ૮૬એ "માનવા માટેના કારણ" પર આધારિત છે."માનવાનું કારણ "માન્યતાની રચના સાથે તર્કસંગત જોડાણ અથવા સંબંધિત અસર હોવી આવશ્યક છે.તે એક વ્યક્તિલક્ષી શબ્દ છે અને

વિવિધ વ્યક્તિઓ દ્વારા અલગ રીતે અર્થઘટન કરી શકાય છે.પ્રથમ દષ્ટિએ, એવું લાગે છે કે નિયમ ૮૬એ કોઈપણ કારણદર્શક નોટિસ અથવા સૂચના નોટિસ જારી કરવા માટે પણ વિચારણા કરતું નથી.આવા સંજોગોમાં, અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિ આશ્ચર્યચકિત થઈ શકે છે જ્યારે તે કર ચૂકવવા માટે પોર્ટલ પર જાય છે અને શોધે છે કે તેની આઈટીસી ઉપયોગી નથી.

૩૩ નિયમોના નિયમ ૮૬એની બંધારણીય માન્યતાને વર્તમાન કેસમાં પડકારવામાં આવી નથી અને અમે તેના માટે કોઈ ચોક્કસ પડકારની ગેરહાજરીમાં તેની માન્યતાને ચકાસવાનો ઇરાદો ધરાવતા નથી.આવા સંજોગોમાં, અમે વર્તમાન મુકદ્દમામાં અમારા ચુકાદાને માત્ર એ પ્રશ્ન સુધી મર્યાદિત રાખીશું કે શું છેતરપિંડીભર્યા વ્યવહારોની તપાસ બાકી રહે ત્યાં સુધી રિટ અરજદારોના ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટને અવરોધિત કરવાના હેતુથી નિયમોના નિયમ ૮૬એ લાગુ કરવામાં પ્રતિવાદીઓને ન્યાયી ઠેરવી શકાય.

આઈ. ટી. સી. ના લાભ સામે અજેય અધિકાર:-

૩૪ અમે સૌપ્રથમ આઈટીસીનો લાભ લેવાના કરદાતાઓના અસમર્થનીય અધિકારના સંદર્ભમાં શ્રી ડેવની રજૂઆત સાથે વ્યવહાર કરવાનો પ્રસ્તાવ કરીએ છીએ.

૩૫ આયશર મોટર્સ લિમિટેડ (સુપ્રા) માં, સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ રૂલ્સ, ૧૯૪૪ના નિયમ ૫૭એફ (૫૭એફ (૪-એ) તરીકે વાંચવામાં આવે છે) ની રજૂઆત દ્વારા સુધારેલી યોજનાની માન્યતા અને અમલ પર સવાલ ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો, જે હેઠળ ઉત્પાદકો પાસે ૧૬મી માર્ચ, ૧૯૯૫ના રોજ બિનઉપયોગી પડેલી ક્રેડિટ, તેમાં નિર્ધારિત રીતે ૨૬ થઈ ગઈ હતી.શ્રી ડેવે અનુક્રમે ફરિયાદ-૪ અને ૫માં સમાવિષ્ટ સુપ્રીમ કોર્ટના નીચેના નિરીક્ષણ/નિષ્કર્ષને અમલમાં મૂકવા દબાણ કર્યું છે;

"૪.....જેમ કે અમે નિર્દેશ કર્યો છે કે જ્યારે ઉપલબ્ધ નિયમોના આધારે સંબંધિત પક્ષો દ્વારા અમુક કાયદાઓ કરવામાં આવ્યા હોય, ત્યારે તે પછીની ઘટનાઓ તે યોજના અનુસાર થવી જોઈએ કે જેના હેઠળ ઉત્પાદિત ઉત્પાદનો પર ડ્યુટી ચૂકવવામાં આવી હતી અને જો આવી પરિસ્થિતિમાં ફેરફાર કરવાની માંગ કરવામાં આવે, તો તે જરૂરી છે કે તે તે અધિકારને અનુસરે છે, જે યોજનાની ઉપલબ્ધતા જેવા પક્ષને ઉપાર્જિત થયો હતો, જે અસરગ્રસ્ત છે અને ખાસ કરીને, તે એ હકીકતની દૃષ્ટિ ગુમાવે છે કે ધિરાણની સુવિધા માટેની જોગવાઈ ત્યાં સુધી ચૂકવવામાં આવેલા કરવેરા જેટલી સારી છે જ્યાં સુધી કર સંબંધિત કરદાતાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી અનેક પ્રતિબદ્ધતાઓના આધારે ભાવિ માલ પર સમાયોજિત કરવામાં ન આવે. .તેથી, જે યોજના રજૂ કરવાની માંગ કરવામાં આવી છે તે તે માલ પર લાગુ કરી શકાતી નથી

જે પહેલેથી જ અસ્તિત્વમાં આવી ગઈ હતી, જેના સંદર્ભમાં અગાઉની યોજના લાગુ કરવામાં આવી હતી, જે હેઠળ કરદાતાઓએ કરવેરાની ચુકવણી માટે ધિરાણ સુવિધાનો લાભ લીધો હતો.તે અગાઉની યોજના પર જરૂરી છે કે કરવેરાને સમાયોજિત કરવો પડશે અને ચુકવણી પૂર્ણ કરવી પડશે.ઉપરોક્ત નિયમની કોઈપણ રીત અથવા લાગુ કરવાની રીત મૂલ્યાંકનકારોના અધિકારોને અસર કરશે.

૫ આપણે આ બાબતને અન્ય દ્રષ્ટિકોણથી જોઈ શકીએ છીએ.જો ઈનપુટ્સ પર કરદાતાએ પહેલેથી જ આ આધાર પર કર ચૂકવ્યો હોય કે જ્યારે માલનો ઉપયોગ વધુ ઉત્પાદનોના ઉત્પાદનમાં ઈનપુટ્સ તરીકે કરવામાં આવે છે, તો આ માલ પરના કરને સમાયોજિત કરવામાં આવે છે જે પછીથી સમાપ્ત થાય છે.આમ, જ્યારે તેમણે કાચા માલ અથવા ઈનપુટ્સ પર કર ચૂકવ્યો હતો તે તારીખે કરદાતાઓને ઉપાર્જિત અધિકાર અને તે અધિકાર ત્યાં સુધી ચાલુ રહેશે જ્યાં સુધી ત્યાં ઉપલબ્ધ સુવિધા તૈયાર ન થાય અથવા જ્યાં સુધી તે માલ અસ્તિત્વમાં ન હોય.તેથી, તે સ્પષ્ટ થાય છે કે કાયદાની કલમ ૩૭ સંબંધિત અધિકારીઓને નિયમ બનાવવા માટે સક્ષમ બનાવતી નથી જે અહીં વિવાદિત છે અને તેથી, અમને એવું માનવા માટે કોઈ ખચકાટ નથી કે આ નિયમ ૧૬/૩/૧૯૯૫ પહેલાં ઉત્પાદિત માલ પર લાગુ કરી શકાતો નથી જેના

પર ડ્યુટી ચૂકવવામાં આવી હતી અને વધુ માલના ઉત્પાદનના હેતુ માટે
કેડિટ સુવિધાનો લાભ લેવામાં આવ્યો છે.

૩૬ આયશર મોટર્સ લિમિટેડ (સુપ્રા) પર નોંધપાત્ર નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી
હોવાથી, અમે ૧૯૯૯ (૧૧૨) ઇ.એલ.ટી. ૩૫૩ (એસ.સી.) માં નોંધાયેલા **સી
સી ઇ વિરુદ્ધ દાઈ ઇચી કરકરીયા લિમિટેડ**ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય પર
પણ ધ્યાન આપી શકીએ છીએ.આ કિસ્સામાં, ઉત્પાદકોએ કાચા માલની ખરીદી
કરી હતી અને મધ્યવર્તી ઉત્પાદનના ઉત્પાદનમાં તેનો ઉપયોગ કર્યો હતો અને
બદલામાં, અંતિમ ઉત્પાદનના ઉત્પાદનમાં મધ્યવર્તી ઉત્પાદનનો ઉપયોગ કર્યો
હતો.કાચો માલ અને મધ્યવર્તી ઉત્પાદન એક્સાઈઝ ડ્યુટી માટે જવાબદાર હતા
અને તે મોડવાટ યોજનાના હેતુઓ માટે નિર્દિષ્ટ માલ હતા.તાત્કાલિક કિસ્સામાં
આબકારી જકાતના હેતુઓ માટે મધ્યવર્તી ઉત્પાદનનું મૂલ્યાંકનપાત્ર મૂલ્ય તેની
કિંમતના આધારે નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું, જેના કારણે કાચા માલની કિંમતને
ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર પડી હતી.મહેસૂલ વિભાગે દલીલ કરી હતી કે કાચા માલ
પર વિક્રેતા દ્વારા ચૂકવવામાં આવતી એક્સાઈઝ ડ્યુટી પણ આ કિસ્સામાં
એક્સાઈઝેબલ માલ (મધ્યવર્તી ઉત્પાદન) ની કિંમતમાં સામેલ કરવાની
હતી.બીજી તરફ, ઉત્પાદકોએ અન્યથા દલીલ કરી હતી.સર્વોચ્ચ અદાલતે
મહેસૂલની દલીલોને નકારી કાઢી હતી અને ફરરા-૧૮ અને ૧૯માં નીચે મુજબ
જણાવ્યું હતું;

“ ૧૮ આ નિયમો પરથી તે સ્પષ્ટ છે, જેમ આપણે તેમને વાંચીએ છીએ, કે ઉત્પાદક તેના દ્વારા એક્સાઇઝેબલ ઉત્પાદનના ઉત્પાદનમાં ઉપયોગમાં લેવાતા કાચા માલ પર ચૂકવવામાં આવેલી એક્સાઇઝ ડ્યુટી માટે ક્રેડિટ મેળવે છે, તે તરત જ જરૂરી ઘોષણા કરે છે અને તેની સ્વીકૃતિ મેળવે છે.તે પછી કોઈપણ સમયે એક્સાઇઝેબલ પ્રોડક્ટ પર એક્સાઇઝ ડ્યુટીની ચૂકવણી કરતી વખતે ક્રેડિટનો ઉપયોગ કરવાનો હકદાર છે.નિયમોમાં એવી કોઈ જોગવાઈ નથી કે જે આબકારી સત્તામંડળો દ્વારા ક્રેડિટને પરત કરવાની જોગવાઈ કરે સિવાય કે જ્યાં તે ગેરકાયદેસર રીતે અથવા અનિયમિત રીતે લેવામાં આવી હોય, જે ઘટનામાં તે રદ કરવામાં આવે અથવા જો તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે તો તેના માટે ચૂકવણી કરવી પડે.અમે અહીં ખરેખર ક્રેડિટ સાથે ચિંતિત છીએ જે ખોટી રીતે લેવામાં આવી છે, અને તેનો લાભ ઉત્પાદકને સમયસર કોઈ મર્યાદા વિના અથવા અન્યથા ઉપલબ્ધ છે સિવાય કે ઉત્પાદક પોતે તેના એક્સાઇઝેબલ ઉત્પાદનમાં કાચા માલનો ઉપયોગ ન કરવાનું પસંદ કરે.તેથી, શ્રેય અક્ષમ્ય છે.એ પણ નોંધવું જોઈએ કે કાચા માલ અને અંતિમ ઉત્પાદનનો કોઈ સંબંધ નથી; એટલે કે, એવું નથી કે ધિરાણ માત્ર અંતિમ ઉત્પાદન પર જ લઈ શકાય જે ચોક્કસ કાચા માલમાંથી બનાવવામાં આવે છે જેની સાથે ધિરાણ સંબંધિત છે.ઉત્પાદન ઉપલબ્ધ થાય તે જ દિવસે ઉત્પાદિત અંતિમ ઉત્પાદન પરની એક્સાઇઝ ડ્યુટી સામે ક્રેડિટ લઈ શકાય છે.

૧૯ તેથી, **આયશર મોટર્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયાના**
કેસમાં, આ અદાલતે કહ્યું હતું કે મોડવાટ યોજના હેઠળ ધિરાણ
"ચૂકવવામાં આવેલા કરવેરા જેટલું જ સારું" હતું.

૩૭ ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતો સાથે, રિટ અરજદારોનો દાવો છે કે નિયમોનો નિયમ ૮૬
એ એક નિહિત અધિકારને નાબૂદ કરે છે જે રિટ અરજદારોને ઇનપુટ્સ પર
ચૂકવવામાં આવેલી ફરજની ક્રેડિટનો દાવો કરવા માટે હતો.

૩૮ હવે આપણે **ઓસરામ સૂર્યા (પી) લિમિટેડ વિરુદ્ધ સીસીઈ, ઇન્દોર, ૨૦૦૨**
(૧૦૨) ઇસીઆર ૫૧૫ (એસસી) માં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર ધ્યાન
આપીશું, જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે આબકારી નિયમોના નિયમ ૫૭જીની બીજી
જોગવાઈ પર વિચાર કર્યો હતો. આ મુકદ્દમાનો ઇતિહાસ કંઈક અંશે આવો જ
છે. નિયમ ૫૭ G ના બીજા પરંતુકના અર્થઘટનના સંદર્ભમાં, કસ્ટમ્સ, એક્સાઈઝ
અને ગોલ્ડ (કંટ્રોલ) અપીલેટ ટ્રિબ્યુનલની બે અલગ-અલગ બેંચોએ
વિરોધાભાસી મંતવ્યો લીધા હતા, જેના પરિણામે આ મુદ્દો ટ્રિબ્યુનલની મોટી
બેંચને મોકલવામાં આવ્યો હતો, જેણે અપીલ નંબર ઇ/૨૭૩/૯૯-એન બી
અને અન્ય સંબંધિત બાબતોમાં તેના આદેશ દ્વારા એવો મત વ્યક્ત કર્યો હતો કે
ઉપરોક્ત પરંતુકની રજૂઆત પછી, ઉત્પાદક નિયમોના નિયમ ૫૭ G ના પ્રથમ
પરંતુકમાં નિર્દિષ્ટ દસ્તાવેજોની તારીખથી છ મહિના પછી મોડવાટ ક્રેડિટ લઈ
શકતો નથી. ટ્રિબ્યુનલના ઉપરોક્ત આદેશથી વ્યથિત થઈને, અપીલકર્તાઓ

[ઓસરામ સૂર્યા (પી) લિમિટેડ] એ તે આદેશની શુદ્ધતા પર સવાલ ઉઠાવતા સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ અપીલ કરવાનું પસંદ કર્યું હતું.તેમાં અપીલકર્તાઓએ ઉપરોક્ત પરંતુકની માન્યતાને પડકાર્યો ન હતો, તે મુજબ સુપ્રીમ કોર્ટે એ આધાર પર કાર્યવાહી કરી કે પ્રશ્નમાંનો પરંતુક માન્ય છે.તે સંદર્ભમાં, સુપ્રીમ કોર્ટે વિચારણા કરી હતી કે શું આ નિયમની જોગવાઈ એવા ઉત્પાદકોના કેસોને લાગુ પડે છે કે જેમણે ઉપરોક્ત જોગવાઈની રજૂઆત પહેલાં તેમના ઇનપુટ્સ મેળવ્યા હતા અને છ મહિનાના સમયગાળા પછી ઉપરોક્ત ઇનપુટ્સના સંદર્ભમાં શ્રેય લેવા માંગે છે.તેમના પ્રભુત્વના અનુક્રમે ફકરા-૭,૮ અને ૯ માં નીચેનો નિષ્કર્ષ સુસંગત છે;

"૭ પક્ષકારોની દલીલો સાંભળ્યા પછી અને પ્રશ્નમાં રહેલા નિયમ પર વિચાર કર્યા પછી, અમે માનીએ છીએ કે નિયમમાં ઉપરોક્ત જોગવાઈમાં મર્યાદા દાખલ કરીને, કાયદાએ ઉત્પાદકોને મોડવાટ યોજના હેઠળ ઉપાર્જિત થયેલા કોઈ પણ નિહિત અધિકારોને છીનવી લીધા નથી.તે નિહિત અધિકાર અસ્તિત્વમાં છે અને જે પ્રતિબંધિત છે તે તે સમય છે જેમાં ઉત્પાદકે તે અધિકાર લાગુ કરવો પડે છે.તેમની દલીલોના સમર્થનમાં, તેઓએ એચર મોટર્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુ. ઓ. આઈ. માં આ અદાલતના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે, જેમાં આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે મૂલ્યાંકનકર્તાને તેણે કાચા માલ અથવા ઇનપુટ્સ પર કર ચૂકવવાની તારીખે ઉપાર્જિત અધિકાર ત્યાં સુધી ચાલુ રહેશે જ્યાં સુધી તેના માટે ઉપલબ્ધ સુવિધા તૈયાર ન થાય અથવા જ્યાં સુધી તે માલ

અસ્તિત્વમાં ન હોય.તે પૃષ્ઠભૂમિમાં, આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે કાયદાની કલમ ૩૭ દ્વારા, સંબંધિત સત્તાવાળાઓ એવો નિયમ બનાવી શકતા નથી કે જે સંબંધિત નિયમમાં નિર્દિષ્ટ તારીખ પહેલાં ઉત્પાદિત માલ પરનો ઉપરોક્ત અધિકાર છીનવી શકે.આયશરના કેસ (સુપ્રા) ની હકીકતોમાં એવું જોવા મળે છે કે નિયમોમાં નિયમ ૫૭એફ (જએ) ની રજૂઆત દ્વારા, ઉત્પાદક પાસે ૧૬/૩/૧૯૯૫ પર બિનઉપયોગી પડેલી ક્રેડિટ ૨૯ થઈ હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું.તેથી, તે એક એવો કેસ હતો જેમાં નિયમની રજૂઆત દ્વારા ઉત્પાદકના ખાતામાં જે ક્રેડિટ હતી તે તે નિયમના અમલમાં આવવા પર ઉપલબ્ધ ન હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું, તેના દ્વારા ક્રેડિટનો અધિકાર જ છીનવી લેવામાં આવ્યો હતો, જ્યારે તાત્કાલિક કિસ્સામાં નિયમ ૫૭જી ની બીજી પરંતુક રજૂ કરીને, ઉત્પાદકના ખાતામાં ક્રેડિટ છીનવી લેવામાં આવી ન હતી, પરંતુ માત્ર તે જ રીત અને સમય નક્કી કરવામાં આવ્યો હતો કે જેમાં ઉપરોક્ત ક્રેડિટ લેવાની અથવા તેનો ઉપયોગ કરવાની હતી.આ તબક્કે એ નોંધવું જોઈએ કે પ્રશ્નમાં રહેલા નિયમની જોગવાઈની રજૂઆત દ્વારા મૂળ અધિકાર છીનવી લેવામાં આવ્યો નથી, પરંતુ એક પ્રક્રિયાગત પ્રતિબંધ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો, જે અમારા મતે કાયદામાં સ્વીકાર્ય છે.તેથી, અથવા (એસ.આઈ.સી.) અભિપ્રાયમાં, આયશરના કેસમાં (સુપ્રા) આ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત કાયદો આ કેસોના તથ્યોને લાગુ પડતો નથી. સી.સી.ઈ., પુણે અને અન્યો વિરુદ્ધ દાઈ ઈચી કરકરીયા લિમિટેડ અને અન્યો,

૧૯૯૯ (૬૫) ઇ.સી.સી. ૩૫૪ (એસ.સી.) માં આ અદાલતના ચુકાદાના સંદર્ભમાં પણ આ સ્થિતિ છે:૧૯૯૭ (૭) એસસીસી

૪૪૮.

૮ અપીલકર્તાઓ વતી ભારપૂર્વક દલીલ કરવામાં આવે છે કે આ નિયમની રજૂઆત દ્વારા, જે ઉત્પાદકના ખાતામાં ચોક્કસ ધિરાણ અસ્તિત્વમાં છે, તેને નકારી કાઢવામાં આવશે પરિણામે આવી ધિરાણ લેવાનો અધિકાર, જેમ કે આયશર (સુપ્રા) ના કિસ્સામાં, ઉત્પાદકનો નિહિત અધિકાર છીનવી લેવામાં આવે છે, તેથી, પ્રશ્નમાં રહેલો નિયમ એવી રીતે અર્થઘટન થવો જોઈએ કે તે એવા કિસ્સાઓમાં લાગુ ન થાય કે જ્યાં આ પરંતુકની રજૂઆતની તારીખ પહેલાં પ્રશ્નમાં ધિરાણ ઉપાર્જિત થયું હતું.અમારા મતે, આ દલીલ અપીલકર્તાઓ માટે ઉપલબ્ધ નથી કારણ કે કોઈએ પ્રશ્નમાં નિયમની કાયદેસરતા અથવા માન્યતા પર સવાલ ઉઠાવ્યો નથી, તેથી, કોઈ પણ દલીલ જે અસરકારક રીતે નિયમની માન્યતા પર સવાલ ઉઠાવે છે, તેને ઉઠાવવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી.અપીલકર્તાઓની દલીલ કે નિયમની રજૂઆત પછી કેટલાક ઉત્પાદકોને ધિરાણ મેળવવા માટે કોઈ સમય આપવામાં આવ્યો ન હતો તે પણ નિયમની મનસ્વીતા પર આધારિત છે, અને તે પણ આ આધાર પર નકારી કાઢવો પડશે કે નિયમની માન્યતાને કોઈ પડકાર નથી.

૯ આવા પડકાર વિના, અપીલકર્તાઓ ઈચ્છે છે કે આપણે આ નિયમનો અર્થ એ થાય કે આ નિયમ અમલમાં આવે તે પહેલાં ઉત્પાદક દ્વારા મેળવેલા ધિરાણના સંદર્ભમાં આ નિયમ લાગુ પડતો નથી.આ આપણને મુશ્કેલ લાગે છે, કારણ કે અમારા મતે સંબંધિત પરંતુકની ભાષા સ્પષ્ટ છે.તે ખાસ જણાવે છે કે ઉત્પાદક ઉપરોક્ત પેટા-નિયમના પ્રથમ પરંતુકમાં નિર્દિષ્ટ કોઈપણ દસ્તાવેજો જારી કરવાની તારીખથી છ મહિના પછી ધિરાણ લઈ શકશે નહીં.આ પેટા-નિયમનું સાદું વાંચન સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે તે એવા કિસ્સાઓમાં લાગુ પડે છે જ્યાં ઉત્પાદક નિયમની રજૂઆત પછી ક્રેડિટ લેવા માંગે છે અને એવા કિસ્સાઓમાં કે જ્યાં ઉત્પાદક તારીખથી છ મહિનાના સમયગાળા પછી આવું કરવા માંગે છે જ્યારે ઉત્પાદકને ઈનપુટ્સ મળ્યા હતા.આ પેટા-નિયમ પાછલી અસરથી એ અર્થમાં કામ કરતું નથી કે તે ધિરાણને રદ કરતું નથી કે તે કોઈ પણ રીતે તે વ્યક્તિઓના અધિકારોને અસર કરતું નથી કે જેમણે આ નિયમ લાગુ થતાં પહેલાં જ શ્રેય લીધો હોય.આ નિયમ લાગુ થયા પછી ધિરાણ લેવા માંગતા ઉત્પાદકોના સંદર્ભમાં તે સંભવિત રીતે કામ કરે છે.તેથી, અથવા (અમારા) અભિપ્રાયમાં, ટ્રિબ્યુનલને એવું માનવા માટે વાજબી ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે પ્રશ્નમાં રહેલો નિયમ માત્ર નિયમ હેઠળ છ મહિનાના નિર્ધારિત સમયગાળા પછી ધિરાણ લેવાના ઉત્પાદકના અધિકારને પ્રતિબંધિત કરે છે.તેથી, આ અપીલ નિષ્ફળ થવી પડશે.

૩૯ જો કે ઉપરોક્ત કેસમાં, નિયમની માન્યતાને પડકારવામાં આવ્યો ન હતો, તે સ્પષ્ટ છે કે સર્વોચ્ચ અદાલતે ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા લેવામાં આવેલા નિર્ણયને સમર્થન આપ્યું હતું અને જણાવ્યું હતું કે પ્રશ્નમાં રહેલો નિયમ માત્ર નિયમ હેઠળ છ મહિનાના સમયગાળા પછી ધિરાણ લેવાના ઉત્પાદકના અધિકારને પ્રતિબંધિત કરે છે અને પરિણામે અપીલને ફગાવી દે છે.ઉપરોક્ત નિર્ણય પરથી એ પણ સ્પષ્ટ થાય છે કે નિયમ લાગુ થયા પછી પણ મૂળ અધિકાર છીનવી લેવામાં આવ્યો નથી, પરંતુ માત્ર પ્રક્રિયાગત પ્રતિબંધ લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો.કાયદામાં આ સ્વીકાર્ય હતું (તેમના આદેશના ફક્ત ૭ મુજબ).

૪૦ આમ, ઉપરોક્તમાંથી જે સ્પષ્ટ થાય છે તે એ છે કે સર્વોચ્ચ અદાલતે ધિરાણનો લાભ લેવા અને ધિરાણના ઉપયોગના પાસાને બે અલગ-અલગ તબક્કાઓ તરીકે સ્પષ્ટપણે ધ્યાનમાં લીધા અને જાહેર કર્યું કે ઉપાર્જિત ધિરાણનો ઉપયોગ એક નિહિત અધિકાર છે.શ્રેય લેતા પહેલા કોઈ નિહિત અધિકાર પ્રાપ્ત થતો નથી. તુંગભદ્રા ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા (સુપ્રા) માં, સુપ્રીમ કોર્ટે આયશરના કેસમાં (સુપ્રા) નિર્ધારિત કહેવતને ધ્યાનમાં લીધી હતી."નિહિત અધિકાર" ના સિદ્ધાંતને સુપ્રીમ કોર્ટે હળવો પાડ્યો છે.તે સ્પષ્ટ છે કે નિહિત અધિકારને પણ સૂચનાઓ દ્વારા પ્રતિબંધિત અથવા નિયંત્રિત કરી શકાય છે.તે એક સ્થાયી કાયદો છે કે ગૌણ કાયદાના કિસ્સામાં, સત્તાવાળાઓને કામ કરતી વખતે અંતરાયો ભરવાની સત્તા આપવામાં આવે છે જ્યારે તેઓ લૂપ છિદ્રો અથવા ખુદા છોડી દેવાયેલા વિસ્તારોની નોંધ લઈ શકે

છે.ગૌણ કાયદાનો હેતુ ફક્ત આ હાંસલ કરવાનો છે, કારણ કે સંસદ માટે સચોટતા સાથે વારંવાર કાયદા બનાવવાનું શક્ય ન પણ હોય. **આર. કે. ગર્ગ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, એ. આઈ. આર. ૧૯૮૧ એસ. સી. ૨૧૩૮**ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો છે કે દરેક કાયદો, ખાસ કરીને, આર્થિક કાયદો અનિવાર્યપણે અનુભવજન્ય છે અને તે પ્રયોગ પર આધારિત છે અથવા જેને કોઈ અજમાયશ અને ભૂલ પદ્ધતિ કહી શકે છે.તે તમામ સંભવિત દુરુપયોગની આગાહી કરી શકતું નથી.જટિલ પ્રાયોગિક આર્થિક કાયદામાં કઠોરતા અને અસમાનતાઓ હોઈ શકે છે, પરંતુ માત્ર તે જ કારણસર, તેને અમાન્ય પણ નકારી શકાય નહીં.એ નોંધવું પણ સુસંગત છે કે **સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, પૂણેના કલેક્ટર વિરુદ્ધ દાઈ ઇચી કરકરીયા લિમિટેડ અને અન્યો**ના કેસમાં, ૧૯૯૯ (૬૫) ઇ.સી.સી. ૩૫૪ (એસ.સી.), સુપ્રીમ કોર્ટે ચુકાદો આપ્યો હતો કે એકવાર શ્રેય માન્ય રીતે લેવામાં આવે તો અધિકાર અક્ષમ્ય છે.તાત્કાલિક કિસ્સામાં, રિટ અરજદારો આઈટીસીનો લાભ મેળવી શક્યા નથી અને આવા સંજોગોમાં, એવું ન કહી શકાય કે તેમની પાસે અસમર્થનીય અધિકાર છે.ઉપર ઉલ્લેખિત **તુંગભદ્રા ઇન્ડસ્ટ્રીઝ (સુપ્રા)** ના કિસ્સામાં, સુપ્રીમ કોર્ટે **યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ મોડર્ન મિલ્સ લિમિટેડ**, ૧૯૯૪ (૪૫) ઇ.સી.સી. ૧૩૫ (કર) ના કેસમાં કર્ણાટક હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલા દૃષ્ટિકોણને મંજૂરી આપી હતી, જેમાં ચુકાદો આપવામાં આવ્યો હતો કે સંચિત ધિરાણનો ઉપયોગ માત્ર જાહેરનામાની શરતોને આધિન કરી શકાય છે અને આમ સંચિત ધિરાણના કિસ્સામાં પણ કોઈ નિહિત અધિકાર પ્રાપ્ત થયો નથી.

જ૧ આમ, ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે માનીએ છીએ કે નિયમોના નિયમ ૮૬એ વિરુદ્ધ આઈટીસીનો લાભ લેવાના અસમર્થનીય અધિકારના સંદર્ભમાં રિટ અરજદારો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી દવેની જોરદાર રજૂઆત નિષ્ફળ થવી જોઈએ અને આથી નિષ્ફળ થવી જોઈએ.

જ૨ ઉપરોક્ત બાબત આપણને શ્રી ડેવની રજૂઆતના બીજા અંગને ધ્યાનમાં લેવા માટે લઈ જાય છે.શ્રી દવેના જણાવ્યા અનુસાર, નિયમ ૮૬એ હેઠળ મહેસૂલને આપવામાં આવેલી સત્તાનો ઉપયોગ યોગ્ય કાળજી અને સાવધાની સાથે થવો જોઈએ, અને તે પણ માત્ર શંકા પર નહીં પણ સચોટ સામગ્રીના આધારે.

જ૩ નિયમ ૮૬એ "માનવાનું કારણ" વિશે વાત કરે છે જે છેતરપિંડીભર્યા વ્યવહારોની તપાસ અથવા તપાસના કિસ્સાઓમાં ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટને અવરોધિત કરવાના હેતુથી રચવું જરૂરી છે.રચવામાં આવનાર સત્તામંડળનો કોઈપણ અભિપ્રાય વસ્તુનિષ્ઠ પરીક્ષણને આધિન નથી.આ ભાષા સત્તાવાર તપાસની સુસંગતતા માટે કોઈ જગ્યા છોડતી નથી કે જેના આધારે સત્તાધિકારી પોતાનો અભિપ્રાય ઘડવામાં કાર્ય કરી શકે છે.પરંતુ, તે જ સમયે, એવી સામગ્રી હોવી જોઈએ, જેના આધારે સત્તાધિકારી પોતાનો અભિપ્રાય બનાવી શકે કે નકલી/બનાવટી ઇન્વોઈસેસના કપટપૂર્ણ વ્યવહારોની તપાસ અથવા તપાસ

બાકી રહે ત્યાં સુધી ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટને અવરોધિત કરવી જરૂરી બની ગઈ છે.સંબંધિત સામગ્રીનું અસ્તિત્વ એ અભિપ્રાયની રચના માટેની પૂર્વ શરત છે.

જજ "મે" શબ્દનો ઉપયોગ માત્ર વિવેકબુદ્ધિ જ નહીં, પરંતુ સરકારી આવકના હિતનું રક્ષણ કરવા માટે કામચલાઉ જોડાણનો આદેશ પસાર કરવાની જરૂરિયાત ઊભી થઈ છે તે ધ્યાનમાં લેવાની જવાબદારી પણ સૂચવે છે.તેથી, કમિશનર દ્વારા રચવામાં આવેલો અભિપ્રાય અથવા સોંપવામાં આવેલ સત્તાધિકારી દ્વારા કેસ લેવાનો અભિપ્રાય કાલ્પનિક આધાર પર, ઈચ્છાશીલ વિચારસરણી પર ન હોઈ શકે, ભલે તે ગમે તેટલું પ્રશંસનીય હોય.આ પ્રકારનો અભ્યાસક્રમ કાયદામાં અસ્વીકાર્ય છે.પુનરાવર્તનની કિંમત પર, અભિપ્રાયની રચના, વ્યક્તિલક્ષી હોવા છતાં, કેટલીક વિશ્વસનીય સામગ્રી પર આધારિત હોવી જોઈએ જે જાહેર કરે છે કે જે સરકારી આવકના હિતના રક્ષણના હેતુથી માલ અથવા બેંક ખાતાને કામચલાઉ રીતે જોડવા માટે જરૂરી છે.વાજબી માન્યતાની વૈધાનિક જરૂરિયાત નાગરિકને હેરાન કરનારી કાર્યવાહીથી બચાવવાની છે.""માન્યતા" એ હકીકતને સાચી તરીકે સ્વીકારવાની માનસિક ક્રિયા છે, તેથી, કોઈ પણ હકીકત વિના, કોઈ માન્યતા બનાવી શકાતી નથી.તે પણ એટલું જ સાચું છે કે આ કાયદા હેઠળ સત્તાધિકારીએ તેની માન્યતાના કારણો જણાવવા જરૂરી નથી.પરંતુ જો તેને પડકારવામાં આવે કે તેની પાસે માનવાનું કોઈ કારણ નથી, તો તે કિસ્સામાં તેણે તે સામગ્રીનો ખુલાસો કરવો જ જોઈએ કે જેના પર તેની માન્યતા રચાઈ હતી, જેમ કે સર્વોચ્ચ અદાલતે શેઓનાથ સિંહના કેસમાં [એ. આઈ. આર. ૧૯૭૧

એસ. સી. ૨૪૫૧] એવું માન્યું છે કે, અદાલત એ સામગ્રીની તપાસ કરી શકે છે કે શું એક પ્રામાણિક અને વાજબી વ્યક્તિ આવી સામગ્રી પર તેની વાજબી માન્યતાને આધારે આધાર આપી શકે છે કે કેમ, જો કે માન્યતા માટેના કારણોની પર્યાપ્તતાની અદાલત દ્વારા તપાસ કરી શકાતી નથી.

જપ આ કેસમાં, પ્રતિવાદીઓ વતી હાજર રહેલા ભારતના વિદ્વાન સહાયક સોલિસિટર જનરલ શ્રી વ્યાસે રજૂઆત કરી હતી કે સંબંધિત સત્તામંડળ દ્વારા કોઈ ચોક્કસ આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો નથી, જેમાં નિયમોના નિયમ ૮૬એ લાગુ કરીને ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટને અવરોધિત કરવામાં આવી છે. શ્રી વ્યાસના જણાવ્યા અનુસાર, એવી કોઈ જરૂરિયાત નથી કે ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટને અવરોધિત કરવા અને સંબંધિત વ્યક્તિને તેની જાણ કરવા માટે, પ્રથમ દૃષ્ટિએ, કારણો સોંપતા ચોક્કસ આદેશ પસાર થવો જોઈએ. શ્રી વ્યાસ રજૂઆત કરશે કે સામાન્ય રીતે, કારણો મૂળ ફાઇલમાં નોંધોના સ્વરૂપમાં જોવા મળે છે, જેના આધારે અદાલત સત્તાધિકારી દ્વારા રચાયેલી માન્યતાની વાસ્તવિકતાની ખાતરી કરવાની સ્થિતિમાં હોઈ શકે છે. અમે આ મુદ્દા સાથે વ્યવહાર કરીશું કે શું સત્તાધિકારી માટે કોઈ આદેશ પસાર કરવો જરૂરી છે કે કેમ અને તે સંબંધિત વ્યક્તિને થોડા સમય પછી જાણ કરવી જરૂરી છે કે કેમ. હાલમાં અમે નિયમોના નિયમ ૮૬એના સાચા હેતુ અને અવકાશની તપાસ કરી રહ્યા છીએ. સત્તામંડળ દ્વારા અભિપ્રાયની રચના નિઃશંકપણે રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ સામગ્રીના સંદર્ભમાં મગજના તીવ્ર ઉપયોગને પ્રતિબિંબિત કરવી જોઈએ કે તપાસ બાકી રહે ત્યાં સુધી

ઈનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટને અવરોધિત કરવાનો આદેશ આપવો જરૂરી બની ગયો હતો.
(ભીખુભાઈ વિઠ્ઠલભાઈ પટેલ અને અન્યો વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય, એઆઈ.આર.
૨૦૦૮ એસ.સી.સી. ૧૭૭૧ જુઓ)

૪૬ જે. જયલલીતા વિરુદ્ધ યુ. ઓ. આઈ., [એ. આઈ. આર. ૧૯૯૯ એસ. સી.
૧૯૧૨] માં, સર્વોચ્ચ અદાલતે ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૮૮ની
કલમ ૩ (૧) માં "જે જરૂરી હોય તે" અભિવ્યક્તિનો અર્થ કાઢતી વખતે, જે રાજ્ય
સરકારને આવા વિસ્તાર અથવા વિસ્તારો માટે અથવા આવા કેસ અથવા કેસોના
જૂથ માટે કાયદા હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓની સુનાવણી માટે જરૂરી હોય તેટલા
વિશેષ ન્યાયાધીશોની નિમણૂક કરવાની વિવેકબુદ્ધિ આપે છે, એવું નિરીક્ષણ કર્યું
હતું:

"વિધાનસભાએ તેને સરકારની વિવેકબુદ્ધિ પર છોડવી પડી હતી કારણ કે
તે જરૂરિયાત જાણવાની વધુ સારી સ્થિતિમાં હશે. વધુમાં, સરકારને
આપવામાં આવેલી વિવેકબુદ્ધિ નિરપેક્ષ નથી. તે "વૈધાનિક જવાબદારી
અથવા ફરજની પ્રકૃતિ" માં છે. આ એવી જરૂરિયાત છે જેના કારણે સરકાર
દ્વારા સત્તાનો ઉપયોગ કરવો જરૂરી બનશે. ક્યારે જરૂરિયાત ઊભી થશે
અને કયા પ્રકારની અનિશ્ચિતતા છે તે અંગે વિધાનસભા "જરૂરિયાત" ના
માર્ગદર્શન સિવાય અન્ય કોઈ માર્ગદર્શિકા નિર્ધારિત કરી શકી ન
હોત. ખરેખર આ જ કારણ છે કે વિધાનસભાએ સરકારને વિવેકબુદ્ધિ

પ્રદાન કરતી વખતે એવી જોગવાઈ કરી છે કે સરકાર જરૂરી હોય તેટલા વિશેષ ન્યાયાધીશોની નિમણૂક કરશે.અમારા મતે "જે જરૂરી હોય તે" શબ્દો એ માર્ગદર્શિકા છે જે મુજબ સરકારે ઝડપી સુનાવણીના ઉદ્દેશ્યને પ્રાપ્ત કરવા માટે તેની વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરવો પડશે."જરૂરી" શબ્દનો અર્થ થાય છે જે અનિવાર્ય, જરૂરી અથવા આવશ્યક છે.

૪૭ બેરિયમ કેમિકલ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ કંપની લો બોર્ડ [એ. આઈ. આર. ૧૯૬૭ એસ. સી. ૨૯૫]માં, સર્વોચ્ચ અદાલતે કેટલાક અંગ્રેજી અને ભારતીય સત્તામંડળોની વિચારણા પર ધ્યાન દોર્યું હતું કે અભિવ્યક્તિઓ "સંતુષ્ટ છે", "અભિપ્રાયની છે" અને "માનવાનું કારણ છે" વ્યક્તિલક્ષી સંતોષ સૂચવે છે, જો કે તે સાચું છે કે સત્તાનું સ્વરૂપ તમામ સંબંધિત જોગવાઈઓની વિચારણાની સંપૂર્ણતા પર નક્કી કરવું પડશે.સર્વોચ્ચ અદાલતે કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ની કલમ ૨૩૭નો અર્થઘટન કરતી વખતે જણાવ્યું હતું કે:

"૬૪ કલમ ૨૩૭ નો ઉદ્દેશ એવી તપાસની જોગવાઈ કરીને કંપની સાથે વ્યવહાર કરનારાઓના હિતોનું રક્ષણ કરવાનો છે કે જ્યાં વ્યવસ્થાપન તે હિતોને જોખમમાં મૂકવા માટે હાથ ધરવામાં આવે છે અથવા જ્યાં કંપની કપટપૂર્ણ અથવા ગેરકાયદેસર હેતુ માટે ચલાવવામાં આવે છે.કલમ (એ) કોઈ મુશ્કેલી ઊભી કરતી નથી કારણ કે તપાસ કાં તો કંપનીની ઈચ્છા પર વિશેષ ઠરાવ દ્વારા અથવા અદાલતના આદેશ દ્વારા કરવામાં આવે છે જ્યાં

ન્યાયિક પ્રક્રિયા દરમિયાનગીરી કરે છે.બીજી બાજુ કલમ (બી), તપાસનો નિર્દેશ સરકાર અથવા બોર્ડના વ્યક્તિલક્ષી અભિપ્રાય પર છોડી દે છે.વિધાનસભાએ કલમ ૬૩૭ (i) (એ) લાગુ કરી હોવાથી તે જાણતી હતી કે સરકાર કલમ ૨૩૭ (બી) હેઠળ બોર્ડને તેની સત્તા સોંપશે.શું વિધાનસભાએ કોઈપણ નિયંત્રણો અથવા મર્યાદાઓ વિના તપાસનો આદેશ આપવાની સંપૂર્ણ સત્તા સરકાર અથવા બોર્ડના વ્યક્તિલક્ષી નિર્ણય પર છોડી દીધી હોત?તેમાં કોઈ શંકા નથી કે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અભિપ્રાયની રચના એ સંપૂર્ણપણે વ્યક્તિલક્ષી પ્રક્રિયા છે.તેમાં પણ કોઈ શંકા ન હોઈ શકે કે વિધાનસભાએ સરકારનો અભિપ્રાય આપ્યો છે અને અદાલતનો નહીં, તેથી આવા અભિપ્રાયને ઔચિત્ય, વાજબીપણું અથવા પર્યાપ્તતાના આધારે પડકારવામાં આવતો નથી.પરંતુ સત્તામંડળે પેટા કલમ (i), (ii) અથવા (iii) માં જે સૂચવવામાં આવ્યું છે તે સૂચવતા સંજોગોમાંથી આવા અભિપ્રાય પર પહોંચવું જરૂરી છે.જો આ સંજોગો અસ્તિત્વમાં ન હોત, તો શું સરકાર હજુ પણ એમ કહી શકે કે તેના અભિપ્રાયમાં તે અસ્તિત્વમાં છે અથવા સરકાર એ જ વાત કહી શકે છે કે જ્યાં કલમ સાથે સંબંધિત સંજોગો અસ્તિત્વમાં નથી?તેમાં કોઈ શંકા નથી કે વિધાનસભાએ "સંજોગો સૂચવે છે" શબ્દસમૂહનો ઉપયોગ કર્યો છે.પરંતુ તે અભિવ્યક્તિનો અર્થ એ છે કે સંજોગો એવા હોવા જરૂરી નથી કે જે છેતરપિંડી કરવાના હેતુ અથવા કપટપૂર્ણ અથવા ગેરકાયદેસર હેતુને નિર્ણાયક રીતે સ્થાપિત કરે.આવા હેતુ અથવા હેતુના પુરાવા હજુ પણ

તપાસ દ્વારા રજૂ કરવાના બાકી છે.પરંતુ "સંજોગો સૂચવે છે" અભિવ્યક્તિ એ રચનાને સમર્થન આપી શકતી નથી કે સંજોગોનું અસ્તિત્વ પણ વ્યક્તિલક્ષી અભિપ્રાયની બાબત છે.તે અભિવ્યક્તિ નિર્દેશ કરે છે કે એવા સંજોગો હોવા જોઈએ કે જેમાંથી સત્તામંડળ અભિપ્રાય બનાવે છે કે તેઓ ત્રણ પેટા કલમોમાં નિર્ધારિત નિર્ણાયક બાબતો સૂચવે છે.તે વિચારવું મુશ્કેલ છે કે વિધાનસભા અભિપ્રાયની રચના અને સંજોગો કે જેના પર તે સ્થાપિત થવાની છે તે બંનેને વ્યક્તિલક્ષી પ્રક્રિયા પર છોડી શકી હોત.એવું કહેવું પણ વાજબી નથી કે આ કલમ સત્તામંડળને એમ કહેવાની મંજૂરી આપે છે કે તેણે એવા સંજોગો પર અભિપ્રાય રચ્યો છે જે તેના મતે અસ્તિત્વમાં છે અને જે તેના મતે છેતરપિંડી અથવા કપટપૂર્ણ અથવા ગેરકાયદેસર હેતુ સૂચવે છે.

તે વિચારવું પણ એટલું જ ગેરવાજબી છે કે વિધાનસભા અસ્તિત્વમાં રહેલા સંજોગો પર અભિપ્રાયની જરૂરિયાતની નાની સુરક્ષાને પણ છોડી શકી હોત, જે એવી બાબતો સૂચવે છે કે જેના માટે તપાસનો આદેશ આપી શકાય અને અભિપ્રાય છોડી શકાય અને એવા સંજોગોનું અસ્તિત્વ પણ કે જેમાંથી તેને વ્યક્તિલક્ષી પ્રક્રિયા માટે રચવામાં આવે છે.આ વિશ્લેષણ ગોવરના આધુનિક કંપની કાયદો (૨૭ આવૃત્તિ) પાનું ૫૪૭માં સમર્થન મેળવે છે જ્યાં વિદ્વાન લેખક, અંગ્રેજી અધિનિયમની કલમ ૧૬૫ (બી) સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે નિરીક્ષણ કરે છે કે "વેપાર મંડળ હંમેશા તેમની પોતાની દરખાસ્ત પર નિમણૂક માટે ચોક્કસ

આધારોના પ્રકાશમાં તેની વિવેકાધીન શક્તિનો ઉપયોગ કરશે" અને "જ્યાં સુધી સંજોગો તેની બાંહેધરી ન આપે ત્યાં સુધી નિમણૂક ન કરવા માટે તેમના પર વિશ્વાસ કરી શકાય છે પરંતુ તેઓ જાહેર અને વ્યાપારી નૈતિકતાના આધારે જરૂરિયાતની ચકાસણી કરશે".તેથી એવા સંજોગો હોવા જોઈએ કે જે સત્તામંડળના અભિપ્રાયમાં પેટા કલમો (i), (ii) અથવા (iii) માં જે સૂચવવામાં આવ્યું છે તે સૂચવે છે.જો એવું દર્શાવવામાં આવે કે સંજોગો અસ્તિત્વમાં નથી અથવા તે એવા છે કે કોઈ પણ વ્યક્તિ માટે ઉપરોક્ત બાબતોના સૂચક અભિપ્રાય બનાવવો અશક્ય છે, તો અભિપ્રાયને મનનો ઉપયોગ ન કરવા અથવા વિકૃતતાના આધારે અથવા તે આધારે પડકારવામાં આવે છે કે તે કોલેટરલ આધારો પર રચાયો હતો અને કાયદાના અવકાશની બહાર હતો."

૪૮ સર્વોચ્ચ અદાલતે સ્પષ્ટપણે "માનવાનું કારણ", "અભિપ્રાયમાં" જેવી અભિવ્યક્તિઓનો ઉલ્લેખ કરતી વખતે અવલોકન કર્યું:

"તેથી, "માનવાનું કારણ" અથવા "અભિપ્રાયમાં" શબ્દો હંમેશાં એવી રચના તરફ દોરી જતા નથી કે મનોરંજનની પ્રક્રિયા "માનવાનું કારણ" અથવા "અભિપ્રાય" એ સંપૂર્ણપણે વ્યક્તિલક્ષી પ્રક્રિયા છે જે પોતાને કોર્ટ દ્વારા મર્યાદિત તપાસ માટે પણ ધિરાણ આપતી નથી કે આવા "માનવાનું કારણ" અથવા "અભિપ્રાય" સંબંધિત તથ્યો પર અથવા મર્યાદાની અંદર

રચાયો ન હતો અથવા લોર્ડ રેડકિલ્ફ અને લોર્ડ રીડે કાયદાના નિયંત્રણોને કુદરતી ન્યાયના નિયમોની વૈકલ્પિક સુરક્ષા તરીકે વર્ણવ્યા હતા જ્યાં કાર્ય વહીવટી છે " .

૪૯ આવકવેરાના અધિકારી, કલકત્તા અને અન્યો વિરુદ્ધ લખમની મેવાલ દાસ [એ. આઈ. આર. ૧૯૭૬ એસ. સી. ૧૭૫૩] માં, સર્વોચ્ચ અદાલતે આવકવેરાના કાયદા, ૧૯૬૧ની કલમ ૧૪૭માં "માનવાનું કારણ" શબ્દપ્રયોગનો અર્થ કાઢ્યો હતો અને અવલોકન કર્યું હતું:માન્યતાની રચનાના કારણોમાં માન્યતાની રચના સાથે તર્કસંગત જોડાણ અથવા સંબંધિત અસર હોવી આવશ્યક છે.તર્કસંગત જોડાણ એવું માને છે કે આવકવેરાના અધિકારીના ધ્યાનમાં આવતી સામગ્રી અને તેની એવી માન્યતાની રચના વચ્ચે સીધો સંબંધ અથવા જીવંત જોડાણ હોવું જોઈએ કે તમામ ભૌતિક તથ્યોને સંપૂર્ણ અથવા સાચી રીતે જાહેર કરવામાં નિષ્ફળતાને કારણે ચોક્કસ વર્ષમાં આકારણીમાંથી કરદાતાની આવકમાં ઘટાડો થયો છે.તે કોઈ પણ અથવા દરેક સામગ્રી નથી, ભલે તે અસ્પષ્ટ અને અનિશ્ચિત હોય અથવા દૂરની હોય, જે આકારણીમાંથી કરદાતાની આવકના પલાયનને લગતી માન્યતાની રચનાને સમર્થન આપે છે.માન્યતાની રચનાનું કારણ સદ્ભાવનામાં હોવું જોઈએ અને તે માત્ર ઢોંગ ન હોવો જોઈએ.

૫૦ ભીખુભાઈ વિઠ્ઠલભાઈ પટેલ (સુપ્રા) માં સુપ્રીમ કોર્ટે ફક્ત ૩૨ અને ૩૩માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

“૩૨ અમારો મત છે કે “માનવાનું કારણ” અભિવ્યક્તિ પર મૂકવામાં આવેલી રચના કાયદાની કલમ ૧૭ (૧) (એ) (ii) ની જોગવાઈમાં ઉપયોગમાં લેવાતી “અભિપ્રાય છે” અભિવ્યક્તિને સમાન રીતે લાગુ પડશે. વિકાસ યોજના અને નિયમોના મુસદ્દામાં નોંધપાત્ર ફેરફારો “જરૂરી છે” એવી અભિવ્યક્તિ “અભિપ્રાયની છે”, અમારા માનવામાં આવેલા અભિપ્રાયમાં, સરકારને કોઈ અમર્યાદિત વિવેકબુદ્ધિ પ્રદાન કરતી નથી. વિકાસ યોજનાના મુસદ્દામાં નોંધપાત્ર ફેરફારો કરવા માટે રાજ્ય સરકારને આપવામાં આવેલ વિવેકબુદ્ધિ, જો કોઈ હોય તો, નિરંકુશ નથી. વૈધાનિક સત્તાઓના કિસ્સામાં કોઈ પણ સંજોગોમાં સંપૂર્ણ અથવા નિરંકુશ વિવેકબુદ્ધિ જેવું કંઈ નથી. આ સંબંધમાં મૂળભૂત સિદ્ધાંતો પ્રોફેસર સર વિલિયમ વેડ દ્વારા વહીવટી કાયદા (નવમી આવૃત્તિ) માં ‘વિવેકબુદ્ધિનો દુરુપયોગ’ શીર્ષકવાળા પ્રકરણમાં અને સામાન્ય શીર્ષક ‘વાજબીતાના સિદ્ધાંત’ હેઠળ સ્પષ્ટ રીતે વ્યક્ત અને સમજાવવામાં આવ્યા છે, જે નીચે મુજબ છે:

“અત્યાર સુધી ઉદ્દેશિત તમામ સત્તામંડળોની સામાન્ય થીમ એ છે કે સંપૂર્ણ અથવા નિરંકુશ વિવેકબુદ્ધિની કલ્પનાને નકારી કાઢવામાં આવે છે. જાહેર હેતુઓ માટે આપવામાં આવેલી વૈધાનિક સત્તા ટ્રસ્ટને આપવામાં આવે છે કારણ કે તે ટ્રસ્ટ પર હતી, એવું કહેવાનું સંપૂર્ણપણે નથી, તેનો ઉપયોગ માન્ય રીતે માત્ર યોગ્ય અને યોગ્ય રીતે જ થઈ શકે છે જે સંસદ

જ્યારે તેને પ્રદાન કરે છે ત્યારે તેનો હેતુ હોવાનું માનવામાં આવે છે. જો કે કાઉનના વકીલોએ સંખ્યાબંધ કેસોમાં દલીલ કરી છે કે અનિયંત્રિત અનુમતિ આપતી ભાષા નિરંકુશ વિવેકબુદ્ધિ પ્રદાન કરે છે, સત્ય એ છે કે કાયદાના શાસન પર આધારિત પ્રણાલીમાં, નિરંકુશ સરકારી વિવેકબુદ્ધિ એ દ્રષ્ટિએ વિરોધાભાસ છે. વાસ્તવિક પ્રશ્ન એ છે કે વિવેકબુદ્ધિ પહોળી છે કે સાંકડી અને કાયદાકીય રેખા ક્યાં દોરવાની છે. આ હેતુ માટે બધું સશક્તિકરણ કાયદાના સાચા ઉદ્દેશ અને અર્થ પર આધારિત છે.

તેથી જાહેર સત્તામંડળોની સત્તાઓ અનિવાર્યપણે ખાનગી વ્યક્તિઓની સત્તાઓથી અલગ છે. પોતાની વસિયત બનાવનાર વ્યક્તિ, તેના આશ્રિતોના કોઈપણ અધિકારોને આધીન રહીને, તેની ઈચ્છાનુસાર તેની સંપત્તિનો નિકાલ કરી શકે છે. તે ક્ષેષ અથવા બદલો લેવાની ભાવનાથી વર્તન કરી શકે છે, પરંતુ કાયદામાં આ તેની સત્તાના ઉપયોગને અસર કરતું નથી. તેવી જ રીતે ખાનગી વ્યક્તિને તેની જમીનનો ઉપયોગ કરવા, દેવાદારને મુક્ત કરવા અથવા જ્યાં કાયદો પરવાનગી આપે ત્યાં ભાડૂતને તેના હેતુઓને ધ્યાનમાં લીધા વિના બહાર કાઢવાની મંજૂરી આપવાની સંપૂર્ણ સત્તા છે. આ નિરંકુશ વિવેકબુદ્ધિ છે. પરંતુ જાહેર સત્તાધિકારી આમાંથી કોઈ પણ કામ ન કરી શકે, તે વાજબી રીતે અને સદ્ભાવનાથી અને જાહેર હિતના કાયદેસર અને સુસંગત આધારો પર કામ કરે છે. નિરંકુશ વિવેકબુદ્ધિની સંપૂર્ણ વિભાવના જાહેર સત્તા માટે અયોગ્ય છે,

જે ફક્ત સત્તા ધરાવે છે જેથી તે તેનો ઉપયોગ જાહેર હિત માટે કરી શકે. આવી કાનૂની મર્યાદાઓ લાદવામાં વિરોધાભાસી કંઈ નથી. જો તેમને લાદવામાં નહીં આવે તો તે ખરેખર વિરોધાભાસી હશે.

૩૩ રાજ્ય સરકાર પાસે અભિપ્રાયની રચનામાં કોઈ સામગ્રી ઉપલબ્ધ છે કે કેમ અને નોંધાયેલા કારણો, જો કોઈ હોય તો, અને અભિપ્રાયની રચના સાથે તેમનો કોઈ તર્કસંગત સંબંધ છે કે સંબંધિત સંબંધ છે કે કેમ તે તપાસવાનો કોર્ટને અધિકાર છે. અભિપ્રાયની રચના મનસ્વી, તરંગી અથવા તરંગી છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે અભિપ્રાયની રચનાને પડકારવામાં આવે ત્યારે અદાલતને ખાસ કરીને અધિકાર છે. અભિપ્રાયની રચનાના કારણો આવા અભિપ્રાયની રચના સાથે તર્કસંગત જોડાણ ધરાવે છે કે સંબંધિત છે અને કાયદાના હેતુઓ માટે બાહ્ય નથી તે પ્રશ્નની તપાસ કરવા માટે અદાલત હંમેશા ખુલ્લી છે.”

૫૧ કોઈ નક્કર અથવા વિશ્વસનીય સામગ્રીની ગેરહાજરીમાં, જો નિયમોના નિયમ ૮૬એ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરીને આઈટીસીને અવરોધિત કરવાના હેતુથી સંબંધિત સત્તાધિકારી દ્વારા વ્યક્તિલક્ષી સંતોષ પ્રાપ્ત થાય છે, તો આવી કાર્યવાહી ચોક્કસપણે કાયદામાં જ્ઞેષ સમાન હશે. જ્ઞેષ, તેના કાનૂની અર્થમાં, એવો જ્ઞેષ છે જે ઇરાદાપૂર્વક પરંતુ ન્યાયી કારણ અથવા બહાનું વિના અથવા વાજબી અથવા સંભવિત કારણના અભાવ માટે પણ ખોટું કાર્ય

કરવાથી ધારવામાં આવી શકે છે.અનધિકૃત હેતુ માટે ઉપયોગમાં લેવાતી વિવેકાધીન શક્તિનો કોઈપણ ઉપયોગ કાયદામાં ઢ્ઢેષ સમાન છે.સત્તાવાળાઓએ સદ્ભાવનાથી કામ કર્યું કે ખરાબ માન્યતાથી કામ લીધું તેનાથી કોઈ ફરક પડતો નથી.ઉપરોક્ત સંદર્ભમાં, અમે **શ્રીમતી એસ. આર. વેંકટરમણ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ**ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયનો સંદર્ભ લઈ શકીએ છીએ અને તેના પર આધાર રાખી શકીએ છીએ, જેનો અહેવાલ (૧૯૭૯) આઈ. ટી. એલ. જે. ૨૫ (એસ. સી.) માં આપવામાં આવ્યો હતો, જ્યાં તે યોજાયો હતો;

“જ્યારે કોઈ જાહેર સંસ્થા અસ્તિત્વમાં ન હોય તેવી હકીકત અથવા સંજોગોની ખોટી માન્યતા દ્વારા પ્રેરિત થાય છે ત્યારે હકીકતમાં ભૂલ થશે.આ એટલું સ્પષ્ટ રીતે ગેરવાજબી છે કે આવી ખોટી માન્યતા હેઠળ જે કરવામાં આવે છે તે લગભગ ખરાબ વિશ્વાસમાં કરવામાં આવ્યું હોવાનું કહેવાય છે; અને વાસ્તવિક અનુભવમાં અને જેમ જેમ વસ્તુઓ જાય છે, તેમ તેમ તેઓ એક બીજામાં ભળી જાય છે.બહારની બાબતોનો પ્રભાવ નિઃશંકપણે ત્યાં હશે જ્યાં આદેશ આપનાર સત્તાવાળાએ તેમનો પ્રભાવ સ્વીકાર્યો છે.એક વહીવટી આદેશ જે હકીકતના કારણો પર આધારિત છે જે અસ્તિત્વમાં નથી તેને સત્તાના દુરુપયોગથી ચેપ લાગ્યો હોવાનું માનવું જોઈએ.”

પર અમે [(૧૯૭૬) ૧૦૩ આઈ.ટી.આર. ૪૩૭ (એસ.સી.)] માં નોંધાયેલા આઈ.ટી.ઓ. કલકત્તા વિરુદ્ધ લખમની મેવાલ દાસના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયનો પણ ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ અને તેના પર આધાર રાખી શકીએ છીએ, જેમાં તે નીચે મુજબ ધારવામાં આવ્યો હતો:

"આકારણીને ફરીથી ખોલવા માટે આવકવેરાના કાયદા, ૧૯૬૧ની કલમ ૧૪૭ (એ) દ્વારા માનવામાં આવેલી માન્યતાની રચનાના કારણોમાં માન્યતાની રચના પર તર્કસંગત જોડાણ અથવા સંબંધિત અસર હોવી આવશ્યક છે.તર્કસંગત જોડાણ એવું માને છે કે આઈ. ટી. ઓ. ના ધ્યાનમાં આવતી સામગ્રી અને તેની એવી માન્યતાની રચના વચ્ચે સીધો સંબંધ અથવા જીવંત સંબંધ હોવો જોઈએ કે તમામ ભૌતિક તથ્યોને સંપૂર્ણ અને સાચા અર્થમાં જાહેર કરવામાં તેની નિષ્ફળતાને કારણે ચોક્કસ વર્ષમાં આકારણીમાંથી કરદાતાની આવકમાં ઘટાડો થયો છે.તેમાં કોઈ શંકા નથી કે કોર્ટ સામગ્રીની પર્યાપ્તતા અથવા પર્યાપ્તતામાં જઈ શકતી નથી અને મૂલ્યાંકનને ફરીથી ખોલવા માટે કાર્યવાહી શરૂ કરવી જોઈએ કે કેમ તે મુદ્દા પર આઈટીઓના પોતાના અભિપ્રાયને બદલી શકતી નથી.તે જ સમયે આપણે ધ્યાનમાં રાખવું પડશે કે તે કોઈ પણ અને દરેક સામગ્રી નથી, ભલે તે અસ્પષ્ટ અને અનિશ્ચિત હોય અથવા દૂરની, દૂરની અને દૂરની હોય, જે આકારણીમાંથી કરદાતાની આવકના પલાયનને લગતી

માન્યતાની રચનાને સમર્થન આપે છે.માન્યતાની રચનાનું કારણ
સદ્ભાવનામાં હોવું જોઈએ અને તે માત્ર ઢોંગ ન હોવો જોઈએ.

પ૩ મામલાના સંબંધિત પાસાઓ પર યોગ્ય વિચારણા કર્યા પછી, અમે ફક્ત એટલું જ કહી શકીએ કે એવું ન કહી શકાય કે આઈટીસીના હેતુ માટે નકલી/બનાવટી ઇન્વોઇસેસના સંદર્ભમાં શરૂ કરવામાં આવેલી તપાસ અથવા તપાસ દુર્ભાવનાપૂર્ણ છે અથવા સંપૂર્ણપણે કોઈ સામગ્રી પર આધારિત નથી.પ્રતિવાદીઓ વતી દાખલ કરવામા આવેલા જવાબના સોગંદનામામાં જે કહેવામાં આવ્યું છે તેના પરથી એવું કહી શકાય કે પ્રથમ દષ્ટિએ મહેસૂલ વિભાગે કંઈક એવું નોંધ્યું છે અને તેથી, આઈટીસીનો લાભ લેવા માટે રિટ અરજદારોના દાવાના સંદર્ભમાં કોઈ અંતિમ નિર્ણય લેતા પહેલા તેની તપાસ કરી રહ્યા છે. અન્યથા પણ, નિયમ ૮૬એ એવી જોગવાઈ કરે છે કે એક વર્ષનો સમયગાળો પૂરો થયા પછી, આવા પ્રતિબંધ લાદવાની તારીખથી પ્રતિબંધની અસર બંધ થઈ જશે.

પ૪ હવે એકમાત્ર પ્રશ્ન એ છે કે શું નિયમોના નિયમ ૮૬એમાં કોઈ ચોક્કસ આદેશને અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિને જાણ કરવાની જવાબદારી સાથે પસાર કરવાનું વિચારવામાં આવ્યું છે કે જેથી આવી વ્યક્તિ તેના માટે ઉપલબ્ધ કોઈપણ કાનૂની ઉપાયનો આશરો લઈ શકે.

૫૫ પન્નાલાલ બિંજરાજ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, (૧૯૫૭) એસ. સી. આર. ૨૩૩ માં સુપ્રીમ કોર્ટે સમજાવેલા સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને અમે ઉપરોક્ત પ્રશ્નની તપાસ કરવાનો ઇરાદો ધરાવીએ છીએ.

૫૬ પન્નાલાલ બિંજરાજ (સુપ્રા) માં નિર્ણય દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંતો છે;

“(i) કાયદા દ્વારા આપવામાં આવેલ વિવેકબુદ્ધિ અસરકારક રીતે તે વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરવો જોઈએ તે અંગે કોઈ માર્ગદર્શનની ગેરહાજરીમાં કારોબારીને મનસ્વી સત્તા આપવી જોઈએ નહીં. સારી વિવેકબુદ્ધિ એ છે જે કાયદા દ્વારા, નિયમ દ્વારા અને રમૂજ દ્વારા સંચાલિત થાય છે, તે મનસ્વી, અસ્પષ્ટ અને કાલ્પનિક ન હોવી જોઈએ.

(ii) જે કાયદો કારોબારીને “માનવાનું કારણ” ના નિયમના આધારે વિવેકબુદ્ધિ પ્રદાન કરે છે, તેણે તે વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરવા માટે માપદંડ અથવા માર્ગદર્શિકા રજૂ કરવી આવશ્યક છે. આવા માપદંડ અથવા માર્ગદર્શિકા વિના, જો વિવેકબુદ્ધિ અસરકારક રીતે મનસ્વી સત્તા પ્રદાન કરે છે, તો કાયદાને ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪ દ્વારા અસર થશે.

(iii) માપદંડ અથવા માર્ગદર્શિકા સંબંધિત કાયદામાં સ્પષ્ટ જોગવાઈઓ દ્વારા અથવા કાયદાના ઉદ્દેશો અને ઉદ્દેશો દ્વારા અને કાયદાની નીતિ અને

યોજના દ્વારા તેની વિવિધ જોગવાઈઓ દ્વારા જાહેર કરી શકાય છે.કાયદાની પ્રસ્તાવના કાયદાનો હેતુ અને નીતિ સૂચવી શકે છે.

(iv) જ્યાં કાયદા દ્વારા વ્યવહાર કરાયેલ વિષય-બાબત જટિલ પ્રકૃતિની વ્યાપક પ્રવૃત્તિ સાથે સંબંધિત હોય, જે વિવિધ પ્રકારના વિવિધ કેસોને જન્મ આપે છે, વિવિધ સમસ્યાઓ ઉભી કરે છે, ત્યાં વિધાનસભા કાયદાની ચોક્કસ જોગવાઈઓને લાગુ કરવા માટે વ્યક્તિઓ અથવા ઉદ્દેશોની પસંદગી કરવા માટે કારોબારીના જવાબદાર અધિકારીઓ પર વિવેક છોડી શકે છે.આ કાયદાને અમાન્ય બનાવશે નહીં, જો કાયદો સ્પષ્ટ રીતે અથવા ગર્ભિત રીતે વિવેકબુદ્ધિના ઉપયોગ માટે પૂરતું માર્ગદર્શન પૂરું પાડે છે.

(v) કાયદા દ્વારા આપવામાં આવેલી વિવેકાધીન સત્તા વ્યાપક હોવા છતાં, તે ભેદભાવપૂર્ણ હોય તે જરૂરી નથી.

(vi) માત્ર વિવેકાધીન સત્તાના દુરુપયોગની શક્યતા કાયદાને અમાન્ય ઠેરવશે નહીં.

(vii) મંજૂરી માટેની જોગવાઈ એ સત્તાના મનસ્વી ઉપયોગને નિયંત્રિત કરવા માટેના સલામતીનાં ઉપાયોમાંથી એક છે.

(viii) જો ઉચ્ચ અધિકારીઓને વિવેકબુદ્ધિ આપવામાં આવે, તો દુર્ભાવનાપૂર્ણ પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, તેને વિવેકબુદ્ધિની મનસ્વી કપાયત સામે સલામતી તરીકે ગણી શકાય.

(ix) કાયદાના હેતુ અને જોગવાઈઓ પરથી વાજબી રીતે નક્કી ન કરી શકાય તો કાયદાની નીતિને તેની તિરાડોમાંથી શોધવાનો પ્રયાસ કરવો એ કોર્ટનું કાર્ય નથી.”

૫૭ જ્યારે આપણે નિયમોના નિયમ ૮૬એ વિશે વાત કરી રહ્યા છીએ, ત્યારે તે આપણને સી.જી.એસ.ટી. અધિનિયમની કલમ ૮૩ની યાદ અપાવે છે. સી. જી. એસ. ટી. અધિનિયમની કલમ ૮૩ મહેસૂલના હિતોનું રક્ષણ કરવાના દષ્ટિકોણથી કરપાત્ર વ્યક્તિના બેંક ખાતા સહિત કોઈપણ મિલકતની કામચલાઉ જમીની જોગવાઈ કરે છે.કાયદાની કલમ ૮૩ આ રીતે વાંચે છે;

“૮૩ અમુક કિસ્સાઓમાં આવકનું રક્ષણ કરવા માટે કામચલાઉ

જોડાણ:-

(૧) કલમ ૬૨ અથવા કલમ ૬૩ અથવા કલમ ૬૪ અથવા કલમ ૬૭ અથવા કલમ ૭૩ અથવા કલમ ૭૪ હેઠળની કોઈપણ કાર્યવાહીની પેન્ડન્સી દરમિયાન, કમિશનરનો અભિપ્રાય હોય કે સરકારી મહેસૂલના હિતનું રક્ષણ કરવાના હેતુસર આમ કરવું જરૂરી છે, તો તે લેખિત આદેશ

દ્વારા કરપાત્ર વ્યક્તિની બેંક ખાતા સહિત કોઈપણ મિલકતને નિયત કરવામાં આવે તેવી રીતે કામચલાઉ રીતે જમ કરી શકે છે.

(૨) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કરવામાં આવેલા આદેશની તારીખથી એક વર્ષનો સમયગાળો પૂરો થયા પછી આવી દરેક કામચલાઉ જમીની અસર બંધ થઈ જશે.”

૫૮ એ નોંધવું યોગ્ય છે કે કલમ ૬૨ અથવા કલમ ૬૪ અથવા કલમ ૬૭ અથવા કલમ ૭૩ અથવા કાયદાની કલમ ૭૪ હેઠળ કોઈપણ કાર્યવાહીની પેન્ડન્સી દરમિયાન કલમ ૮૩ લાગુ કરી શકાય છે. કલમ ૮૩ લેખિતમાં આદેશની જોગવાઈ કરે છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, જો કમિશનરનો અભિપ્રાય હોય કે સરકારી મહેસૂલના હિતનું રક્ષણ કરવાના હેતુથી, બેંક ખાતા સહિત કોઈપણ મિલકતને કામચલાઉ રીતે જમ કરવી જરૂરી છે, તો તે લેખિત આદેશ દ્વારા આમ કરી શકે છે. કાયદાની કલમ ૮૩ પણ આના આધારે લેખિતમાં આદેશ પસાર કરવાની વાત કરે છે સંબંધિત અધિકારીની વાજબી માન્યતા.

૫૯ અમે પૂર્વ-જીએસટી શાસન દરમિયાન કાર્યરત કેટલીક સમાન જોગવાઈઓની પણ તપાસ કરી શકીએ છીએ જેમ કે અનુક્રમે સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એક્ટ, ૧૯૪૪ની કલમ ૧૧ડીડીએ અને ફાઈનાન્સ એક્ટ, ૧૯૮૪ની કલમ ૭૩સી. તે જ અહીં પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવે છે:—

“વિભાગ ૧૧ડીડીએ. અમુક કિસ્સાઓમાં આવકનું રક્ષણ કરવા માટે કામચલાઉ જોડાણ.— (૧) જ્યાં, કલમ ૧૧એ અથવા કલમ ૧૧ડી હેઠળની કોઈપણ કાર્યવાહીની પેન્ડન્સી દરમિયાન, કેન્દ્રીય આબકારી અધિકારીનો અભિપ્રાય હોય કે મહેસૂલના હિતનું રક્ષણ કરવાના હેતુથી, આમ કરવું જરૂરી છે, તો તે [મુખ્ય આબકારી કમિશનર અથવા કેન્દ્રીય આબકારી કમિશનર] ની અગાઉની મંજૂરી સાથે, લેખિત આદેશ દ્વારા, જે વ્યક્તિને કલમ ૧૧એ અથવા કલમ ૧૧ડીની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ નોટિસ આપવામાં આવે છે, તે વ્યક્તિની કોઈપણ મિલકતને અસ્થાયી રૂપે ટાંચમાં લઈ શકે છે. , ૧૯૬૨ (૫૨/૧૯૬૨).

કલમ ૭૩સી. અમુક કિસ્સાઓમાં આવકનું રક્ષણ કરવા માટે કામચલાઉ જોડાણ.— (૧) જ્યાં, કલમ ૭૩ અથવા કલમ ૭૩એ હેઠળ કોઈ કાર્યવાહી પેન્ડન્સી દરમિયાન, કેન્દ્રીય આબકારી અધિકારીનો અભિપ્રાય હોય કે મહેસૂલના હિતોનું રક્ષણ કરવાના હેતુથી, આમ કરવું જરૂરી છે, તો તે કેન્દ્રીય આબકારીના મુખ્ય કમિશનર અથવા કેન્દ્રીય આબકારી કમિશનરની અગાઉની મંજૂરી સાથે, લેખિત આદેશ દ્વારા, જે વ્યક્તિને કલમ ૭૩ની પેટા-કલમ (૧) અથવા કલમ ૭૩એની પેટા-કલમ (૩) હેઠળ નોટિસ આપવામાં આવી હોય તે વ્યક્તિની કોઈપણ મિલકતને કામચલાઉ રીતે જપ્ત કરી શકે છે.”

૬૦ ઉપરોક્ત ઉદ્દેશિત જોગવાઈઓ હેઠળ સૂચવવામાં આવેલી પ્રક્રિયા/માર્ગદર્શિકા નીચે મુજબ છે:

૬૦.૧ સીઈએની કલમ ૧૧ડીડીએના સંદર્ભમાં:-

"પરિપત્ર નંબર ૮૭૪/૧૨/૨૦૦૮-સી.એક્સ., તારીખ ૩૦-૬-૨૦૦૮

એફ નંબર ૨૦૧/૫૧/૨૦૦૪-સી.એક્સ.-૬

વિષય:સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એક્ટ, ૧૯૪૪ની કલમ ૧૧ડીડીએ સંબંધિત સૂચનાઓ.

મને કરવેરા કાયદા (સુધારા) અધિનિયમ, ૨૦૦૬ દ્વારા દાખલ કરાયેલ કેન્દ્રીય આબકારી અધિનિયમ, ૧૯૪૪ (ત્યારબાદ "અધિનિયમ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની કલમ ૧૧ડીડીએનો સંદર્ભ લેવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે, જેની અસર ૧૩-૭-૨૦૦૬ થી થાય છે.આ કલમ અધિનિયમની કલમ ૧૧એ અથવા કલમ ૧૧ડી હેઠળની કોઈપણ કાર્યવાહીની પેન્ડન્સી દરમિયાન મહેસૂલના હિતોનું રક્ષણ કરવાના હેતુથી મિલકતની કામચલાઉ જમીની જોગવાઈ કરે છે.

૨ આ સંબંધમાં કાયદા મંત્રાલયે સલાહ આપી છે કે કાયદાની કલમ ૧૧ડીડીએ લાગુ કરવા માટે યોગ્ય માર્ગદર્શિકા જારી કરવી જોઈએ. તેથી, ક્ષેત્ર રચનાઓ દ્વારા તેના અમલીકરણમાં એકરૂપતા જાળવવા માટે નીચેની માર્ગદર્શિકાઓ બહાર પાડવામાં આવી છે:

(i) કાયદાની કલમ ૧૧એ અથવા ૧૧ડી હેઠળ કારણદર્શક નોટિસ (એસસીએન) જારી કર્યા પછી જ કામચલાઉ જમી માટેની કાર્યવાહી શરૂ કરી શકાય છે.

૬૦.૨ નાણાં અધિનિયમ, ૧૯૯૪ની કલમ ૭૩સીના સંદર્ભમાં:-

"પરિપત્ર નંબર ૧૦૩/૬/૨૦૦૮-એસ.ટી., તારીખ ૧-૭-

૨૦૦૮;

એફ નંબર ૧૩૭/૧૨૦/૨૦૦૬-સી.એક્સ. જ

વિષય:નાણાં અધિનિયમ, ૧૯૯૪ની કલમ ૭૩સી હેઠળ મિલકતની કામચલાઉ જમી સંબંધિત સૂચનાઓ-સંબંધિત

નાણાં અધિનિયમ, ૧૯૯૪ની કલમ ૭૩સી (ત્યારબાદ અધિનિયમ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) કાયદાની કલમ ૭૩ અથવા કલમ ૭૩એ હેઠળની કોઈપણ કાર્યવાહીની પેન્ડન્સી દરમિયાન મહેસૂલના હિતોનું રક્ષણ કરવાના હેતુઓ માટે મિલકતની કામચલાઉ જમીની જોગવાઈ કરે છે.

૨ આ સંબંધમાં ક્ષેત્ર રચનાઓ દ્વારા તેના અમલીકરણમાં એકરૂપતા જાળવવા માટે નીચેની માર્ગદર્શિકાઓ બહાર પાડવામાં આવી છે.

(i) કાયદાની કલમ ૭૩ અથવા કલમ ૭૩ એ હેઠળ કારણદર્શક નોટિસ જારી કર્યા પછી જ કામચલાઉ જમી માટેની કાર્યવાહી શરૂ કરી શકાય છે.

૬૦.૩ ઉપરોક્તમાંથી, તે સ્પષ્ટ છે કે કલમ ૧૧ડીડીએ અને કલમ ૭૩સીના સંદર્ભમાં કામચલાઉ જોડાણ કારણદર્શક નોટિસ જારી કર્યા પછી જ કરી શકાય છે.

૬૦.૪ વધુમાં, કલમ ૬૭ નિરીક્ષણ, શોધ અને જમીની જોગવાઈ કરે છે. કલમ ૭૩ અને ૭૪ ચૂકવવામાં ન આવેલા કરવેરાના નિર્ધારણ અથવા ટૂંકા ગાળાની ચૂકવણી અથવા ભૂલથી રિફંડ અથવા ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનો ખોટો ઉપયોગ અથવા ઉપયોગ કરવાની જોગવાઈ કરે છે.

૬૦.૫ સરકારે સી. જી. એસ. ટી. નિયમોના નિયમ ૧૫૯ મુજબ વિષય જોડાણ માટેની પ્રક્રિયા સૂચવી છે

“૧૫૯. મિલકતની અસ્થાયી જમી.— (૧) જ્યારે કમિશનર કલમ ૮૩ની જોગવાઈઓ અનુસાર બેંક ખાતા સહિત કોઈપણ મિલકતને જમ

કરવાનો નિર્ણય કરે છે, ત્યારે તે ફોર્મ જી. એસ. ટી. ડી. આર. સી.-૨૨માં આદેશ પસાર કરશે, જેમાં તેમાં જમ કરેલી મિલકતની વિગતોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

(૨) કમિશનર ટાંચરીના આદેશની નકલ સંબંધિત મહેસૂલ સત્તામંડળ અથવા પરિવહન સત્તામંડળ અથવા આવા કોઈપણ સત્તામંડળને ઉક્ત જંગમ અથવા સ્થાવર મિલકત પર બોજ મૂકવા માટે મોકલશે, જે તે અસર માટે કમિશનરની લેખિત સૂચનાઓ પર જ દૂર કરવામાં આવશે.

(૩) જ્યાં જમ કરાયેલી મિલકત નાશવંત અથવા જોખમી પ્રકૃતિની હોય અને જો કરપાત્ર વ્યક્તિ આવી મિલકતની બજાર કિંમત અથવા કરપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર રકમ, જે પણ ઓછી હોય, તેની સમકક્ષ રકમ ચૂકવે છે, તો આવી મિલકતને ચુકવણીના પુરાવા પર ફોર્મ જીએસટી ડીઆરસી-૨૩ના આદેશ દ્વારા તાત્કાલિક મુક્ત કરવામાં આવશે.

(૪) જો કરપાત્ર વ્યક્તિ નાશવંત અથવા જોખમી પ્રકૃતિની કહેવાતી મિલકતના સંબંધમાં પેટા-નિયમ (૩) માં ઉલ્લેખિત રકમ ચૂકવવામાં નિષ્ફળ જાય, તો કમિશનર આવી મિલકતનો નિકાલ કરવો અને તેનાથી પ્રાપ્ત થયેલી રકમ કરપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર કર, વ્યાજ, દંડ, ફી અથવા અન્ય કોઈપણ રકમ સામે સમાયોજિત કરવામાં આવશે.

(૫) કોઈપણ વ્યક્તિ કે જેની મિલકત જમ કરવામાં આવી છે, તે પેટા-નિયમ (૧) હેઠળ જમ કર્યાના સાત દિવસની અંદર, જમ કરાયેલી મિલકત જમ કરવા માટે જવાબદાર હતી કે નહીં તેની અસર સામે વાંધો

દાખલ કરી શકે છે, અને કમિશનર, વાંધો દાખલ કરનાર વ્યક્તિને સાંભળવાની તક આપ્યા પછી, ફોર્મ જી. એસ. ટી. ડી. આર. સી.-૨૩ માં આદેશ દ્વારા ઉપરોક્ત મિલકતને મુક્ત કરી શકે છે.

(૬) કમિશનર, મિલકત જપ્ત કરવા માટે જવાબદાર હતી અથવા હવે જવાબદાર નથી તેવી સંતુષ્ટ થયા પછી, ફોર્મ જી. એસ. ટી. ડી. આર. સી.-૨૩ માં આદેશ જારી કરીને આવી મિલકતને છોડી શકે છે.”

૬૦.૬ ડીઆરસી-૨૨નો સંબંધિત ભાગ નીચે પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યો છે:

“કલમ ૮૩ હેઠળ મિલકતની કામચલાઉ જમીન
તે જાણ કરવા માટે છે કે મેસર્સ------(નામ) વ્યવસાયનું
મુખ્ય સ્થળ------(સરનામું) ધરાવતા નોંધણી
નંબર----- (જીએસટીઆઈએન/આઈડી), પાન----- એ
<<એસજીએસટી/સીજીએસટી>> અધિનિયમ હેઠળ નોંધાયેલ કરપાત્ર
વ્યક્તિ છે. ઉપરોક્ત વ્યક્તિ પાસેથી બાકી કર અથવા અન્ય કોઈ રકમ
નક્કી કરવા માટે ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ <<->> હેઠળ ઉપરોક્ત
કરપાત્ર વ્યક્તિ સામે કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી છે.

૬૧ પૂર્વ-જીએસટી શાસનની જોગવાઈઓનો ઉલ્લેખ કરવાનો એકમાત્ર વિચાર એ સૂચવવાનો છે કે સરકારે માર્ગદર્શિકા જારી કરી હતી અને કેટલાક કિસ્સાઓમાં

મહેસૂલના હિતોનું રક્ષણ કરવા માટે કામચલાઉ જમી માટેની પ્રક્રિયા પણ નક્કી કરી હતી.ઉપર નોંધ્યા મુજબ, કલમ ૮૩ આદેશ પસાર કરવા વિશે પણ વાત કરે છે.

૬૨ નિયમ ૮૬એ સંબંધિત સત્તામંડળ પર અભિપ્રાય રચવાની જવાબદારી મૂકે છે પરંતુ નિયમ ૮૬એ લાગુ કરવા માટે પ્રથમ દૃષ્ટિએ કારણો સોંપતા કોઈ ચોક્કસ આદેશ પસાર કરવા અંગે મૌન છે. આ હદ સુધી, સરકારે આ બાબત પર ધ્યાન આપવાની અને યોગ્ય માર્ગદર્શિકા બહાર પાડવાની જરૂર છે અને નિયમોના નિયમ ૮૬ એ હેઠળ સત્તાના ઉપયોગ માટે અનુસરવાની કેટલીક પ્રક્રિયા પણ નિર્ધારિત કરવાની જરૂર છે.

૬૩ આ કેસમાં, અત્યાર સુધીની તપાસમાં, પ્રતિવાદીઓ માટે નિયમોના નિયમ ૮૬ એ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરવાનો પ્રથમ દૃષ્ટિએ કેસ બહાર આવ્યો છે.જો કે, આ સંબંધમાં કોઈ ચોક્કસ આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો નથી અને રિટ અરજદારોને જાણ કરવામાં આવી નથી, તેમ છતાં વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં, એવું ન કહી શકાય કે આઈટીસીને અવરોધિત કરવાના હેતુથી નિયમ ૮૬એ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ દુર્ભાવનાપૂર્ણ અથવા કોઈ પણ પ્રકારની સમજદારી વગર કરવામાં આવે છે.

૬૪ આ બાબતની એકંદર દ્રષ્ટિએ, અમને ખાતરી છે કે આપણે આ તબક્કે દખલ ન કરવી જોઈએ. ખાસ કરીને જ્યારે તપાસ ચાલી રહી હોય. પ્રતિવાદીઓએ બંને બાબતોમાં દાખલ કરેલા જવાબના સોગંદનામામાં સ્પષ્ટ કર્યું છે કે તપાસના અંતે જો તેઓ કાયદાની કલમ ૭૪ હેઠળ કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવાનું નક્કી કરે છે, તો વિભાગ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલી તમામ સામગ્રી રિટ અરજદારોને જાહેર કરવામાં આવશે. આ અદાલત માટે આ તબક્કે છેતરપિંડીના વ્યવહારોના આક્ષેપોની કાયદેસરની તપાસને અટકાવવી અને રિટ અરજદારોને તેના રિટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને મોટી રકમની આઈટીસીનો લાભ લેવાની મંજૂરી આપવી ખૂબ વધારે હશે.

૬૫ અમારા અંતિમ તારણોનો સારાંશ નીચે મુજબ હોઈ શકે છે:—

(I) ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટને અવરોધિત કરવાના હેતુથી નિયમોના નિયમ ૮૬એ નું આહ્વાન વાજબી હોઈ શકે છે જો સંબંધિત સત્તાધિકારી અથવા કાયદામાં સશક્ત અન્ય કોઈ સત્તાધિકારી, કેટલીક સચોટ સામગ્રીના આધારે પ્રથમ દ્રષ્ટિએ અભિપ્રાય ધરાવે છે કે આઈ.ટી.સી. નક્કી/બનાવટી ઇન્વોઈસેસ વગેરે જેવા કપટપૂર્ણ વ્યવહારોના આધારે મેળવવાની માંગ કરવામાં આવે છે. જો કે, વ્યક્તિલક્ષી સંતોષ કેટલીક વિશ્વસનીય સામગ્રી અથવા માહિતી પર આધારિત હોવો જોઈએ અને તેને સુપરવેનિંગ પરિબળ દ્વારા પણ ટેકો આપવો જોઈએ. તે કોઈ પણ અને દરેક સામગ્રી નથી, ભલે તે અસ્પષ્ટ અને અનિશ્ચિત હોય અથવા દૂરના દૂરના અથવા દૂરના હોય, જે માન્યતાની રચનાને સમર્થન આપે છે.

(II) આઈટીસીને અવરોધિત કરવા માટે નિયમોના નિયમ ૮૬એ હેઠળ સત્તાધિકારીને આપવામાં આવેલી સત્તાને ખૂબ જ કઠોર અને દૂરગામી શક્તિ તરીકે ગણી શકાય.આવી શક્તિનો ઉપયોગ સાવચેતીપૂર્વક અને માત્ર વ્યક્તિલક્ષી ભારે આધારો અને કારણો પર થવો જોઈએ.

(III) નિયમોના નિયમ ૮૬એ હેઠળની શક્તિનો ઉપયોગ ન તો કરદાતાને હેરાન કરવા માટે એક સાધન તરીકે થવો જોઈએ અને ન તો તેનો ઉપયોગ એવી રીતે થવો જોઈએ કે જે કરદાતાના વ્યવસાય પર ઉલટાવી ન શકાય તેવી હાનિકારક અસર કરે.

(IV) ધિરાણનો લાભ લેવાનું અને ધિરાણનો ઉપયોગ કરવાનું પાસું બે અલગ-અલગ તબક્કાઓ છે.ધિરાણનો ઉપયોગ એ એક નિહિત અધિકાર છે.શ્રેય લેતા પહેલા કોઈ નિહિત અધિકાર પ્રાપ્ત થતો નથી.

(V) સરકારે નિયમોના નિયમ ૮૬એ લાગુ કરવાના હેતુસર કેટલીક માર્ગદર્શિકાઓ અથવા પ્રક્રિયાઓ નિર્ધારિત કરવાના હેતુથી તેના મગજને લાગુ કરવાની જરૂર છે.તેની ગેરહાજરીમાં, નિયમ ૮૬એ નો દુરુપયોગ થઈ શકે છે અને સંબંધિત વ્યક્તિના વ્યવસાય પર અપરિવર્તનીય અને હાનિકારક અસર પડી શકે છે.આ માટે સરકારે તાત્કાલિક પગલાં લેવાની જરૂર છે.

વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૮૧૬૩/૨૦૨૦

૬૬ હવે આપણે જોડાયેલી રિટ એપ્લિકેશન, એટલે કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૮૧૬૩/૨૦૨૦ પર ધ્યાન આપીશું.આ રિટ અરજીમાં, રિટ અરજદારે નીચેની રાહત માટે પ્રાર્થના કરી છે;

“(એ) કે તમારા લોર્ડશીપ્સ મેન્ડમસની રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, નિર્દેશ અથવા આદેશ જારી કરવા માટે ખુશ થઈ શકે છે, જે ૦૮/૦૪/૨૦૧૮ (જોડાણ-“એફ”) ના ડી.આર.સી.-૦૩ ફોર્મ્સને રદ કરે છે અને અલગ રાખે છે, જેથી સી.જી.એસ.ટી. અધિનિયમ હેઠળ જાળવવામાં આવેલા અરજદારના ઇલેક્ટ્રોનિક લેજરમાં રૂ. ૭,૦૨,૧૦,૮૪૨/- અને રૂ. ૬૨,૮૮,૧૫૮ ની ડેબિટ એન્ટ્રીઓ રદ કરવાનો આદેશ આપે છે;

(બી) કે તમારા લોર્ડશીપ્સ રિટ ઓફ મેન્ડમસ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, નિર્દેશ અથવા આદેશ જારી કરવા માટે ખુશ થઈ શકે છે, જેથી પ્રતિવાદી નંબર ૨ ને અરજદારને અરજદારના ઇલેક્ટ્રોનિક કેડિટ લેજરમાં ₹૧,૦૦૦/- ની કુલ ઇનપુટ ટેક્સ કેડિટની કેડિટ લેવાની મંજૂરી

આપવા અને અરજદારોને અરજદાર દ્વારા ઉત્પાદિત અને પૂરા પાડવામાં આવેલા માલ પર જીએસટી/આઈજીએસટી ચૂકવવા માટે ₹૭.૬૫ કરોડની આવી આઈટીસીનો ઉપયોગ કરવાની મંજૂરી આપવા માટે નિર્દેશ આપે છે;

(સી) હાલની અરજીની સુનાવણી અને અંતિમ નિકાલ બાકી છે, તમારા લોર્ડશીપ્સ અહીં પ્રતિવાદી નંબર ૨ ને નિર્દેશ આપી શકે છે કે અરજદારને અરજદારના ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ લેજરમાં રૂ. ૧,૦૦૦/- નો આઈટીસી લેવાની મંજૂરી આપે અને આ માનનીય અદાલત દ્વારા યોગ્ય માનવામાં આવે તેવા નિયમો અને શરતો પર અંતિમ ઉત્પાદનોના પુરવઠા પર જીએસટી ચૂકવવા માટે આવા આઈટીસીનો ઉપયોગ કરે;

(ડી) ઉપરોક્ત ફકરા ૧૭ (સી) ના સંદર્ભમાં એકપક્ષીય વચગાળાની રાહત આપવામાં આવી શકે છે.

(ઈ) કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં યોગ્ય માનવામાં આવે તેવી અન્ય કોઈપણ વધુ રાહત પણ કૃપા કરીને આપી શકાય છે.”

૬૭ રિટ અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી દવેએ રજૂઆત કરી હતી કે ડીજીજીઆઈના જયપુર ઝોનલ એકમના અધિકારીઓએ ભાવનગર ખાતે

તેમના ક્લાયન્ટના કાર્યાલય પરિસરની મુલાકાત લીધી હતી અને પંચનામા દોરીને વિવિધ દસ્તાવેજો, ફાઇલો વગેરે જમ કર્યા હતા.તેમણે વધુમાં ધ્યાન દોર્યું હતું કે કંપનીના એક ડિરેક્ટરનું નિવેદન પણ નોંધવામાં આવ્યું હતું અને ઉપરોક્ત નિવેદનમાં તેમના ક્લાયન્ટે પોતે ખૂબ જ સ્પષ્ટ કર્યું હતું કે છ નોંધાયેલા ડીલરો સાથેના વ્યવહારો કાયદેસર અને સાચા હતા.શ્રી દેવે રજૂઆત કરશે કે તપાસ અધિકારીના દબાણ અને બળજબરી હેઠળ, તેમના ક્લાયન્ટે ક્રેડિટ ખાતાવહીમાંથી કુલ ૭.૬૫ કરોડ રૂપિયાની રકમ ડેબિટ કરવી પડી હતી, જેથી વિવિધ ઇનપુટ્સ અને ઇનપુટ સેવાઓ પર રિટ અરજદાર દ્વારા મેળવેલ આઈટીસી ડેબિટ કરી શકાય.તેઓ રજૂઆત કરશે કે ઉપરોક્ત ઉલ્લેખિત રકમ માટેના બે ડીઆરસી-૦૩ ફોર્મ દબાણ હેઠળ ડેબિટ કરવામાં આવ્યા હતા અને જીએસટીએન પોર્ટલ પર અપલોડ કરવામાં આવ્યા હતા.તેમણે ધ્યાન દોર્યું હતું કે તેમના ક્લાયન્ટે એક પત્ર રજૂ કર્યો હતો જેમાં જણાવ્યું હતું કે આઈટીસીનું કુલ ₹૭.૬૫ કરોડ પરત લેવાનો વિરોધ કરવામાં આવી રહ્યો છે અને તેમના ક્લાયન્ટે જે આઈટીસીનો લાભ લીધો છે તેમાં કંઈ ખોટું નથી.શ્રી દેવેના જણાવ્યા અનુસાર, તેમના ક્લાયન્ટે વારંવાર ડિવિઝનલ જીએસટી અધિકારીઓને તેમના ક્લાયન્ટના ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં ૦૯/૦૪/૨૦૧૯ પર કરવામાં આવેલી ડેબિટ એન્ટ્રીઓને ઉલટાવી દેવા વિનંતી કરી છે અને તેમના ક્લાયન્ટને આવા આઈટીસીનો ઉપયોગ કરવાની મંજૂરી આપી છે જેને તપાસ અધિકારીઓના દબાણને કારણે જમા તરીકે ડેબિટ કરવી પડી હતી.શ્રી દેવેના જણાવ્યા અનુસાર, તેમના ક્લાયન્ટને ૭.૬૫ કરોડ રૂપિયાની કુલ આઈટીસીની ક્રેડિટ

એન્ડ્રી લેવાની મંજૂરી નથી, જોકે આ તારીખ સુધી કાયદા અનુસાર કોઈ કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી નથી.તેમણે વધુમાં ધ્યાન દોર્યું હતું કે એક વર્ષથી વધુ સમય વીતી ગયો છે પરંતુ કાયદાની કલમ ૭૪ હેઠળ કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવા માટે કે તેમના ક્લાયન્ટ સામે કોઈ અવેતન કર અથવા ખોટી રીતે મેળવેલા આઈટીસીના નિર્ધારણ માટે કોઈ કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી નથી.

૬૮ શ્રી ડેવના જણાવ્યા અનુસાર, તેમના દ્વારા લેવામાં આવેલા ત્રણ નિર્ણયોમાં,એટલે કે, સેન્ટ્રી મેટલ રિસાયકલિંગ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (સુપ્રા), ચિત્રા બિલ્ડર્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (સુપ્રા) અને નેશનલ ઓર્ગેનિક કેમિકલ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ (સુપ્રા) ના કિસ્સામાં, વિવિધ ઉચ્ચ અદાલતો દ્વારા લેવામાં આવેલો મત એ છે કે જો કોઈ રકમ સ્વેચ્છાએ જમા કરવામાં આવે, તો મહેસૂલ જવાબદારીઓ નક્કી કર્યા વિના આવી રકમ જાળવી શકશે નહીં કારણ કે આવી રકમ જાળવી રાખવી એ ભારતના બંધારણની કલમ ૨૬૫નું ઉલ્લંઘન હશે.તેઓ રજૂઆત કરશે કે બોમ્બે હાઇકોર્ટ, નેશનલ ઓર્ગેનિક કેમિકલ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ (સુપ્રા) માં, સમાન કેસ પર વિચારણા કરવા માટે એક પ્રસંગ હતો અને કેન્દ્રીય આબકારી અધિકારીઓને નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો કે તેઓ કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવાની પ્રક્રિયાને અનુસરીને અને કોઈપણ ફરજ જવાબદારી નક્કી કરવા માટે ચુકાદાનો આદેશ પસાર કરીને કોઈપણ જવાબદારીના નિર્ધારણની ગેરહાજરીમાં આબકારી જકાત જવાબદારી માટે કરદાતા પાસેથી એકત્રિત કરેલી રકમ પરત કરે.તેઓ રજૂ કરશે કે આ ઉચ્ચ અદાલત, મેસર્સમાં.અભિષેક ફેશન

પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (સુપ્રા) એ પણ આવો જ મત રાખ્યો છે.આવા સંજોગોમાં, શ્રી દવે પ્રાર્થના કરે છે કે ડી.આર.સી.-૦૩ ફોર્મને અલગ રાખવામાં આવે અને તે રીતે સી.જી.એસ.ટી. અધિનિયમ હેઠળ જાળવવામાં આવેલા રિટ અરજદારના ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં અનુક્રમે રૂ. ૭.૦૨,૧૦,૮૪૨/- અને રૂ. ૬૨,૮૯,૧૫૮ ની ડેબિટ એન્ટ્રીઓ રદ કરવાનો આદેશ આપવામાં આવે.

૬૯ કુલ મળીને, સંબંધિત રિટ અરજીની હકીકતોની સરખામણીમાં વિવાદ સમાન છે.સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૮૮૪૧/૨૦૨૦ માં, આઈટીસીને નિયમોના નિયમ ૮૬એ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરીને અવરોધિત કરવામાં આવી છે, જ્યારે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૮૧૬૩/૨૦૨૦ માં, એવું લાગે છે કે ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં આઈટીસી ડેબિટ કરવામાં આવી છે, જે રિટ અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, અધિકારીઓના દબાણ હેઠળ કરવામાં આવી હતી, જ્યારે વિભાગનો કેસ એ છે કે તે સ્વૈચ્છિક હતી.

૭૦ ઉપરોક્ત સંદર્ભમાં, હવે આપણે વિભાગ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા જવાબના સોગંદનામામાં કરવામાં આવેલા દાવાઓ પર ધ્યાન આપી શકીએ છીએ.અમે સંબંધિત દાવાઓ ટાંકીએ છીએ;

“પ. અરજીના ફક્ત ૧ થી ૫.૧ ના સંદર્ભમાં, તે સાચું છે કે આ કેસમાં સામેલ વિવાદ (i) મેસર્સ અંજની મેટલ્સ એન્ડ સ્ટીલ્સ, છત્તીસગઢ (જી. એસ. ટી. આઈ. એન.-૨૨એ. ડબલ્યુ. એન. પી. એસ. ૨૧૩૭ડી૧ઝેડ.

પી.); (ii) મેસર્સ કંચન એલોયસ એન્ડ સ્ટીલ્સ, ઝારખંડ (જી. એસ. ટી. આઈ. એન. ૨૦બી. વી. ટી. પી. પી. ૫૮૦૮સી૧ઝેડ. એલ.); (iii) મેસર્સ ઓમ શિવ મેટાલિક્સ, ઝારખંડ (જી. એસ. ટી. આઈ. એન. - ૨૦એ. એ. એલ. એચ. એમ. ૫૯૯૮એલ૧ઝેડ. જે.) સહિત વિવિધ નોંધાયેલા કરદાતાઓ દ્વારા કથિત રીતે વેચવામાં અને પૂરા પાડવામાં આવેલા ઇનપુટ્સ વિશે છે. ; (iv) શિવ એલોયસ એન્ડ સ્ટીલ્સ છત્તીસગઢ (જીએસટીઆઈએન-૨૨એએએલએચએમ૫૯૯૮એલ૧ઝેડએફ); (v) મેસર્સ શાકામ્બરી મેટાલિક્સ, ઝારખંડ (જીએસટીઆઈએન-૨૦એ જેએમપીપી૩૨૫કસી૧ઝેડજે) અને (vi) મેસર્સ વિશ્વકર્મા ઇન્ડસ્ટ્રીઝ, ઝારખંડ (જીએસટીઆઈએન-૨૦એફજેડબ્લ્યુપીએસ૪૧૪૭એ૧ઝેડપ), જેમણે આ ફકરામાં ઉલ્લેખ કર્યો છે, જેમણે અરજદારને ઇન્પોઈસેસ પૂરા પાડ્યા છે, જેના આધારે તેમણે ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ (આઈટીસી) નો લાભ લીધો છે. ૧> અને ૨૦૧૮-૧૯.જો કે, એવી રજૂઆત કરવી યોગ્ય છે કે એક વેપારી પેઢી (જીએસટી નંબર ૦૮એફ જેડબ્લ્યુપીએસ ૪૧૪૭ એ૧ઝેડઆર) મેસર્સ વિશ્વકર્મા ઇન્ડસ્ટ્રીઝ, જયપુરએ માલસામાનના વાસ્તવિક પુરવઠા વિના માત્ર જીએસટી ઇન્પોઈસેસ બહાર પાડીને છેતરપિંડીભર્યા આઈટીસીની સુવિધામાં સંડોવાયેલી ચોક્કસ માહિતીને ધ્યાનમાં રાખીને, રાજસ્થાન, ઝારખંડ અને છત્તીસગઢ એમ ત્રણ રાજ્યોમાં ફેલાયેલા ૧૯ પરિસરમાં એક સાથે સંકલિત સર્ચ ઓપરેશનનું

આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું અને તેને અમલમાં મૂકવામાં આવ્યું હતું, જેમાં વિવિધ વેપારી કંપનીઓ, આવા જીએસટી ઇન્વોઇસેસ મેળવનારાઓ અને શંકાસ્પદ વ્યક્તિઓના રહેઠાણોનો સમાવેશ થાય છે. સર્ચ ઓપરેશન દરમિયાન ખરીદીના ઇન્વોઇસેસ, વેચાણ ઇન્વોઇસેસ, નકલી પરિવહન કંપનીઓના એલઆર, ગેજેટ્સ, મોબાઇલ ફોન, ખાલી હસ્તાક્ષરિત ચેક બુક, ગુનાહિત વિગતો ધરાવતા ખાનગી રેકૉર્ડના રૂપમાં વિવિધ રેકૉર્ડ્સ/દસ્તાવેજો પંચનામા કાર્યવાહી હેઠળ તમામ સ્થળોએથી જપ્ત કરવામાં આવ્યા છે. સમગ્ર સર્ચ કરેલા સ્થળોમાંથી સૂચવવામાં આવેલા પુરાવાઓ નિર્ણાયક રીતે સાબિત કરે છે કે આવા તમામ વ્યવહારો માત્ર કાગળો પર છે અને માલની કોઈ ભૌતિક હિલચાલ થઈ નથી. આ રીતે, ઇન્વોઇસેસના પ્રાપ્તકર્તાઓએ માલની વાસ્તવિક રસીદ વિના, માત્ર આવા ઇન્વોઇસેસના આધારે આવા ઇન્વોઇસેસમાં સામેલ આઈટીસીનો લાભ લીધો છે. ત્યારબાદ, આ કાર્યાલય દ્વારા વેપારી કંપનીઓ સામે કેસ નોંધવામાં આવ્યા હતા, જેમણે ઇન્વોઇસેસ પૂરા પાડ્યા છે, આવા ઇન્વોઇસેસના પ્રાપ્તકર્તાઓ કે જેમણે આઈટીસીનો લાભ લીધો છે, માત્ર આવા ઇન્વોઇસેસના આધારે, માલની વાસ્તવિક પ્રાપ્તિ વિના અને આવા આઈટીસીની સુવિધામાં સામેલ અન્ય વ્યક્તિઓ સામે ખોટી રીતે કેસ નોંધવામાં આવ્યા હતા અને આ રીતે સરકારી તિજોરીને તેની કાયદેસરની બાકી રકમની છેતરપિંડી કરી હતી.

પ.૧ આવી તમામ પેઢીઓની રચના પાછળ માસ્ટર માઈન્ડનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું છે, જેમાં તેમણે આવા જીએસટી ઈન્વોઈસેસના પ્રાપ્તકર્તાઓને માલનો વાસ્તવિક પુરવઠો આપ્યા વિના, ઈન્વોઈસેસ પૂરા પાડવાના તેમના ખોટા કામોને સ્વીકાર્યા છે.તેમણે ઉપરોક્ત તમામ પેઢીઓનું માત્ર કાગળો પર જ ઉલ્લંઘન કર્યું હોવાનું પણ સ્વીકાર્યું હતું અને આવા ઈન્વોઈસેસ હેઠળ માલસામાનની કોઈ ભૌતિક હિલચાલ થઈ નથી.તેમણે વધુમાં ખુલાસો કર્યો હતો કે તેઓ જીએસટી ઈન્વોઈસેસના પ્રાપ્તકર્તાઓ પાસેથી આરટીજીએસ દ્વારા મળેલી રકમ રોકડમાં ઉપાડતા હતા અને તે વસ્તુઓના પુરવઠા વિના જ આવા જીએસટી ઈન્વોઈસેસ પ્રદાન કરવા માટે તેમના કમિશન તરીકે ચોક્કસ રકમ બાદ કર્યા પછી જીએસટી ઈન્વોઈસેસના પ્રાપ્તકર્તાઓને પરત કરવામાં આવે છે.આવા કૃત્યમાં સામેલ થવું એ જીએસટી કાયદાના મૂળભૂત સિદ્ધાંતોની વિરુદ્ધ છે.

પ.૨ અત્યાર સુધી હાથ ધરવામાં આવેલી તપાસમાં સંકેત મળ્યો છે કે અરજદાર મેસર્સ રુદ્ર ગ્લોબલ ઈન્ફ્રા પ્રોડક્ટ્સ લિમિટેડ, ભાવનગર, ગુજરાત એ આવા જ એક લાભાર્થી છે, જેમણે આવા ઈન્વોઈસેસની વ્યવસ્થા કરી છે અને ઉપરોક્ત છ કરદાતાઓ દ્વારા જારી કરાયેલા ઈન્વોઈસેસના આધારે, માલની વાસ્તવિક રસીદ વિના, રૂ.અરજદારનું આપું કૃત્ય સી.જી.એસ.ટી. અધિનિયમ, ૨૦૧૭ની કલમ ૧૬ની પેટા કલમ (૨) માં નિર્ધારિત મૂળભૂત સિદ્ધાંતોની વિરુદ્ધ છે અને

સી.જી.એસ.ટી. અધિનિયમ, ૨૦૧૭ની કલમ ૧૨૨ સાથે વાંચીને કલમ ૭૪ હેઠળ દંડ માટે જવાબદાર છે.વધુમાં, આવી કાર્યવાહી તેમની ફોજદારી જવાબદારી માટે ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૩૨ હેઠળ પણ શિક્ષાપાત્ર છે.અહીં અરજદાર દ્વારા મેળવેલ આઈટીસીનું વિભાજન નીચે મુજબ છે:

સીરીયલ નંબર	ભરતિયું પૂરી પાડનારનું નામ	નાણાકીય વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮ અને ૨૦૧૮૧૯ દરમિયાન અરજદાર દ્વારા મેળવેલ આઈજીએસટીની આઈટીસીની કુલ રકમ
૧	મેસર્સ અંજની મેટલ્સ એન્ડ સ્ટીલ્સ, છત્તીસગઢ	૩,૯૭,૭૦,૪૮૨/-
૨	મેસર્સ કંચન એલોય અને સ્ટીલ્સ, ઝારખંડ	૧,૧૮,૫૪,૩૩૬/-
૩	મેસર્સ ઓમ શિવ મેટાલિક્સ, ઝારખંડ	૫,૪૧,૫૦,૨૮૩/-
૪	મેસર્સ શકંબરી મેટાલિક્સ, ઝારખંડ	૭૭,૫૧,૬૭૨/-
૫	મેસર્સ શિવ એલોય અને સ્ટીલ, છત્તીસગઢ	૨,૭૧,૦૬,૭૪૪/-

ક	મેસર્સ વિશ્વકર્મા ઇન્ડસ્ટ્રીઝ, ઝારખંડ	૧,૧૮,૭૯,૧૧૯/-
કુલ		૧૫,૨૫,૧૨,૬૩૬/-

અરજદારે માલની વાસ્તવિક રસીદ વિના નકલી/બનાવટી ઇન્વોઈસેસના આધારે રૂ ૧૫,૨૫,૧૨,૬૮૬/- ના અયોગ્ય આઈટીસીનો લાભ લીધો છે.

પ.૮ અરજીના ફકરા ૮ થી ૮.૨ ના સંદર્ભમાં, કેસની તપાસ ચાલી રહી છે. નિવેદનો સહિત તમામ ભરોસાપાત્ર દસ્તાવેજોની નકલો કારણદર્શક નોટિસ સાથે પૂરી પાડવામાં આવશે, જે સમયમર્યાદામાં અને સી.જી.એસ.ટી. અધિનિયમ, ૨૦૧૭ અને અહીં બનાવેલા નિયમોની જોગવાઈઓ અનુસાર તપાસ પૂર્ણ થયા પછી જારી કરવામાં આવશે. આ સ્પષ્ટપણે અરજદારનો વિચાર છે. અરજદારની દલીલ સાચી નથી. અરજદાર કંપનીના ડિરેક્ટર શ્રી નિખિલ અશોકકુમાર ગુપ્તાએ આ કાર્યાલયમાં ઉપલબ્ધ પુરાવાઓ સાથે સહમત થયા પછી ડેબિટ એન્ટ્રી નંબર DI/૨૪૦૪૧૯૦૦૪૧૮૭૭ અને DI/૨૪૦૪૧૯૦૦૪૨૧૦૫ દ્વારા સ્વૈચ્છિક રીતે રૂ. વધુમાં, આવી ચૂકવણીઓ અરજદાર દ્વારા સ્વેચ્છાએ જમા કરવામાં આવી છે. વધુમાં, જીએસટીમાં ચુકવણી સિસ્ટમ આધારિત છે અને સંપૂર્ણપણે કરદાતાઓના નિયંત્રણ હેઠળ છે. વિભાગનો કોઈ હસ્તક્ષેપ નથી. કોઈ પણ પ્રકારની ધમકી કે બળજબરી કરવામાં આવી

નથી.આ તબક્કે, એક વર્ષથી વધુ સમય વીતી ગયા પછી, આ મુદ્દો ઉઠાવવો એ સ્પષ્ટ રીતે પાછળથી વિચારવા સિવાય બીજું કંઈ નથી.

૫.૯ અરજીના ફકરા ૮.૩ ના સંદર્ભમાં, અરજદારની દલીલો ભ્રામક છે.તેમના દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી રકમ આઈટીસીનું રિવર્સલ નથી પરંતુ ઉપરોક્ત છ કંપનીઓ દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલા ઈન્વોઈસેસના આધારે તેમના દ્વારા ખોટી રીતે મેળવવામાં આવેલી આઈટીસી સામે ચૂકવણી છે.તેઓએ પહેલેથી જ સામેલ આઈટીસીનો ઉપયોગ કર્યો હોવાથી (અયોગ્ય હોવા છતાં) અને આવા ઈન્વોઈસેસના આધારે લાભ ઉઠાવ્યો હોવાથી, ઉપલબ્ધ વૈકલ્પિક મુજબ તેઓએ તેમના આઈટીસી ખાતાવહીમાંથી ચૂકવણી કરવાનું પસંદ કર્યું હતું.જો તેઓ તેમના ચાલુ ખાતાના ખાતામાંથી આટલી રકમ ચૂકવવા માંગતા હોત તો તેઓ આમ કરી શક્યા હોત.

૫.૧૦ અરજીના ફકરા ૮.૪ ના સંદર્ભમાં, અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો સ્વીકાર્ય નથી કારણ કે તે સત્યથી દૂર છે.આ રકમ અરજદાર દ્વારા સ્વેચ્છાએ ચૂકવવામાં આવી હતી અને તે જ રકમ તેમના લોગિન આઈડી અને પાસવર્ડનો ઉપયોગ કરીને અને ઉપલબ્ધ પુરાવાઓ સાથે સહમત થઈને જીએસટીએન પર ચૂકવવામાં આવી હતી.૦૯/૦૪/૨૦૧૯ ના નિવેદન ઉપરાંત, શ્રી નિખિલ અશોક કુમાર ગુપ્તાના વધુ બે નિવેદનો ૦૧/૦૫/૨૦૧૯ અને ૨૭/૦૫/૨૦૧૯ પર

નોંધવામાં આવ્યા છે.જોકે તેમણે આવો કોઈ મુદ્દો ઉઠાવ્યો ન હતો.ઉપરાંત અરજદાર દ્વારા ઉદ્દેખિત ૧૭/૦૪/૨૦૧૯ તારીખનો પત્ર પણ આ કાર્યાલયને ક્યારેય મળ્યો નથી.પરિશિષ્ટ- "જી" તરીકે જોડવામાં આવેલા ઉદ્દેખિત પત્રની નકલમાં આ કાર્યાલય દ્વારા સ્વીકૃતિની કોઈ નિશાની નથી.

૫.૧૧ અરજીના પરિચ્છેદ ૮ ના સંદર્ભમાં, તે પહેલાં અહીં જે જણાવવામાં આવ્યું છે તે ઉપરાંત નમ્રતાપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવે છે કે રકમ સ્વેચ્છાએ જમા કરવામાં આવી હોવા છતાં, કોઈ પણ યોગ્ય અધિકારી દ્વારા ડીઆરસી-૦૪ અને/અથવા ડીઆરસી-૦૫ ફોર્મમાં સ્વીકૃતિ જારી કરવાની જરૂર નથી.ડી.આર.સી.-૦૪ અને ડી.આર.સી.-૦૫ અનુક્રમે નિયમ ૧૪૨ (૨) અને ૧૪૨ (૩) હેઠળ જારી કરવામાં આવે છે, જે મૂળભૂત રીતે સી.જી.એસ.ટી. અધિનિયમ, ૨૦૧૭ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર રકમની માંગ માટે નોટિસ અને આદેશ સાથે સંબંધિત છે, જે વર્તમાન કેસમાં મુદ્દો નથી.કેન્દ્રીય ચીજવસ્તુ અને સેવા કર (સી. જી. એસ. ટી.) નિયમો, ૨૦૧૭ના નિયમ ૧૪૨ "અધિનિયમ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર રકમની માંગ માટે સૂચના અને આદેશ" સંબંધિત છે, જે નીચે મુજબ પ્રદાન કરે છે:

નોટિસ અથવા સ્ટેટમેન્ટની સેવા પહેલાં, કરવેરા માટે જવાબદાર વ્યક્તિ કલમ ૭૩ની પેટા-કલમ (૫) ની જોગવાઈઓ અનુસાર કર અને વ્યાજની ચુકવણી કરે છે અથવા, કેસ હોય તે પ્રમાણે, કલમ ૭૪ની

પેટા-કલમ (પ) ની જોગવાઈઓ અનુસાર કર, વ્યાજ અને દંડ કરે છે અથવા જ્યાં કોઈ વ્યક્તિ અધિનિયમની જોગવાઈઓ અનુસાર કર, વ્યાજ, દંડ અથવા અન્ય કોઈ રકમની ચુકવણી કરે છે, પછી ભલે તે તેની પોતાની ખાતરી પર હોય અથવા પેટા-નિયમ (૧એ) હેઠળ યોગ્ય અધિકારી દ્વારા સૂચિત કરવામાં આવે, તો તે યોગ્ય અધિકારીને આવી ચુકવણીની જાણ કરશે. ફોર્મ જી. એસ. ટી. ડી. આર. સી.-૦૩ અને યોગ્ય અધિકારી ફોર્મ જી. એસ. ટી. ડી. આર. સી.-૦૪ માં ઉપરોક્ત વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવેલી ચુકવણી સ્વીકારીને એક પાવતી જારી કરશે.

(૩) જ્યાં કરવેરા સાથે ચાર્જપાત્ર વ્યક્તિ પેટા-નિયમ (૧) હેઠળ નોટિસની સેવાની ત્રીસ દિવસની અંદર કલમ ૭૩ની પેટા-કલમ (૮) હેઠળ કર અને વ્યાજની ચુકવણી કરે છે અથવા, કેસ હોય તે રીતે, કલમ ૭૪ની પેટા-કલમ (૮) હેઠળ કર, વ્યાજ અને દંડ કરે છે, અથવા જ્યાં સંબંધિત વ્યક્તિ કલમ ૧૨૮ની પેટા-કલમ (૧) માં ઉલ્લેખિત રકમની અટકાયત અથવા માલ અને પરિવહનની જમીના ચોંદ દિવસની અંદર ચુકવણી કરે છે, તો તે ફોર્મ જીએસટી ડીઆરસી-૦૩માં આવી ચુકવણીની યોગ્ય અધિકારીને જાણ કરશે અને યોગ્ય અધિકારી તેના માટે આદેશ જારી કરશે. એમ. જી. એસ. ટી. ડી. આર. સી.-૦૫ ઉપરોક્ત નોટિસના સંદર્ભમાં કાર્યવાહીનું સમાપન કરે છે.

આ કેસમાં, અરજદારે ખોટી રીતે મેળવેલા આઈ.ટી.સી. સામે સ્પેરછાએ રૂ. ૭,૬૫,૦૦,૦૦૦/- ની આંશિક રકમ જમા કરાવી છે જે કુલ રૂ. ૧૫,૨૫,૧૨,૬૩૬/- થાય છે.

૫.૧૨ અરજીના ફકરા ૯ અને ૧૦ના સંદર્ભમાં, ઉપરોક્ત ફકરામાં પહેલેથી જ જે કહેવામાં આવ્યું છે તે ઉપરાંત, નમ્રતાથી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કેસની તપાસ ચાલી રહી છે અને તેનું પરિણામ કારણ બતાવો નોટિસ (એસસીએન) માંથી જાણવા મળશે.એસસીએન જારી કરતા પહેલા, અરજદારે તેના સંબંધમાં કોઈ ધારણા અથવા ધારણા ન કરવી જોઈએ.તેથી માનનીય અદાલતને વિનંતી કરવામાં આવે છે કે તે અરજદારને આ કેસમાં એસસીએન જારી થાય ત્યાં સુધી રાહ જોવાનો નિર્દેશ આપે.જ્યાં સુધી નોંધણી રદ કરવાની વાત છે, તે કરદાતાની વિનંતી પર અધિકારક્ષેત્રના રાજ્ય/કેન્દ્રીય જીએસટી સત્તાવાળાઓ દ્વારા કરવામાં આવી હોઈ શકે છે.જો કે, જીએસટી કાયદા અનુસાર છેલ્લા પાંચ વર્ષથી કોઈપણ કરદાતાની સામે જીએસટી ચોરીના સંદર્ભમાં તપાસ શરૂ કરી શકાય છે, પછી ભલે આવા કરદાતાની નોંધણી રદ કરવામાં આવી હોય.અગાઉના ફકરાઓ હેઠળ પહેલેથી જ જે કહેવામાં આવ્યું છે તે ઉપરાંત વિનમ્રતાપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવે છે કે સી.જી.એસ.ટી. અધિનિયમ, ૨૦૧૭ની કલમ ૭૪ 'ચૂકવવામાં ન આવેલા કરવેરાના નિર્ધારણ અથવા ટૂંકા ગાળાની ચૂકવણી અથવા ભૂલથી રિફંડ અથવા ઈનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનો ખોટી રીતે ઉપયોગ અથવા છેતરપિંડીના કારણે

અથવા કોઈપણ ઇરાદાપૂર્વકની ખોટી રજૂઆત અથવા તથ્યોને દબાવવા' સાથે સંબંધિત છે.કલમની પેટા કલમ (૧૦) મુજબ

૭૪ "યોગ્ય અધિકારી પેટા-કલમ (૯) હેઠળ નિયત તારીખથી પાંચ વર્ષના સમયગાળાની અંદર આદેશ બહાર પાડશે, જેમાં કરવેરાની ચૂકવણી ન કરવામાં આવી હોય અથવા ટૂંકા ગાળાની ચૂકવણી કરવામાં આવી હોય અથવા ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનો ખોટો લાભ લેવામાં આવ્યો હોય અથવા તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હોય તે નાણાકીય વળતરની તારીખથી પાંચ વર્ષની અંદર અથવા તેની સાથે સંબંધિત હોય. આમ, કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવા અંગે અરજદારની દલીલ સાચી નથી કારણ કે તે ઉપરોક્ત ઉદ્દેશિત જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં જારી કરવામાં આવશે.જો કે, એસસીએન જારી કરતા પહેલા, સંપૂર્ણ કાર્યપદ્ધતિનો પર્દાફાશ કરવા માટે યોગ્ય તપાસ હાથ ધરવાની જરૂર છે.આ કચેરીએ આ કેસમાં સામેલ દરેક વ્યક્તિ/કરદાતાની સામે કાયદા હેઠળ સૂચવ્યા મુજબ તમામ જરૂરી કાર્યવાહી કરી છે.અરજદાર દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી રકમ સ્વેચ્છાએ ચૂકવવામાં આવી હતી અને તે જ રકમ તેમના દ્વારા તેમના ખોટા કામનો સ્વીકાર કરીને જમા કરવામાં આવી છે, જે જીએસટી કાયદાની વિરુદ્ધ છે.અરજદાર સામે કચેરીનું પ્રમાણ ઘણું મોટું છે જે ૧૫,૨૫,૧૨,૬૩૬/- છે અને સરકાર કોઈને પણ તે આવકનો દુરુપયોગ કરવાની મંજૂરી આપી શકતી નથી જે કાયદેસર રીતે સરકારી ખજાનાની છે.અરજદારે તેમની સામે લેવામાં આવેલી કાર્યવાહી અને

ત્યારબાદ તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલી સ્વૈચ્છિક ચુકવણીને ગેરકાયદેસર ગણાવવી વાંધાજનક છે અને તેનો સખત ઇનકાર કરવામાં આવે છે. આ તબક્કે વિભાગની કાર્યવાહીને આ રીતે ગેરકાયદેસર ગણવી અને તેનો નિર્ણય કરવો અરજદારના મતે યોગ્ય નથી. મેસર્સ રુદ્ર ગ્લોબલ ઇન્ફ્રા પ્રોડક્ટ્સ લિમિટેડના ડિરેક્ટર શ્રી નિખિલ અશોકકુમાર ગુપ્તાના નિવેદનો એકથી વધુ વખત નોંધવામાં આવ્યા છે અને તે જ સમાપન કરતી વખતે તેમણે પોતે પ્રમાણિત કર્યું હતું કે તેમણે આ નિવેદન સ્વેચ્છાએ, પોતાની સ્વતંત્ર ઇચ્છા પર અને કોઈપણ ધમકી, બળજબરી અથવા પ્રલોભન વિના આપ્યું છે. તે સ્થાપિત કાયદો છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૩ કે જે પરોક્ષ કરવેરાના અધિકારીઓ છે તે પોલીસ સત્તામંડળ નથી અને આવા સત્તામંડળના રાજપત્રિત અધિકારી સમક્ષ રજૂ કરાયેલા નિવેદનને કાનૂની સ્વીકૃતિ છે. એક વર્ષથી વધુ સમય વીતી ગયા પછી પણ આ નિવેદનો અત્યાર સુધી પાછા ખેંચવામાં આવ્યા નથી અને અચાનક આ અરજી હેઠળ આવા પ્રશ્નો ઉભા કરવા એ આઈટીસીનો લાભ લેવાના સંદર્ભમાં ચાલી રહેલી તપાસને ખોટી રીતે અને છેતરપિંડીથી, માલની વાસ્તવિક પ્રાપ્તિ વિના, માત્ર વિવિધ કંપનીઓ દ્વારા જારી કરાયેલા ઇન્વોઈસેસના આધારે પાટા પરથી ઉતારવા માટે અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલ એક સુવિચારિત પ્રયાસ સિવાય બીજું કંઈ નથી. કેસનો આ ભાગ (છેતરપિંડીભર્યા આઈટીસીનો લાભ લેવો) હજુ પણ તપાસ હેઠળ છે

જેથી આવા વધુ ઉદાહરણો શોધી શકાય કે જ્યાં આવી છેતરપિંડીની પ્રથા
દ્વારા સરકારના કાયદેસરના લેણાં નકારવામાં આવ્યા છે.”

૭૧ જવાબના સોગંદનામામાં કરવામાં આવેલા ઉપરોક્ત દાવાઓમાંથી કોઈ પણ
પ્રત્યુત્તર દાખલ કરીને નકારી કાઢવામાં આવ્યા નથી અથવા નકારી કાઢવામાં
આવ્યા નથી.

૭૨ બંને પક્ષોના વલણને ધ્યાનમાં લીધા પછી, અમે એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા
છીએ કે ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ ખાતાવહીમાંથી આઈટીસીની ડેબિટના સંદર્ભમાં
હકીકતના અત્યંત વિવાદિત પ્રશ્નો છે.નિર્વિવાદપણે તપાસ ચાલી રહી છે.રિટ
અરજદારો સામે પ્રથમ દૃષ્ટિએ કેસ કરવામાં આવ્યો હોવાનું કહી શકાય.જો કે
આપણે માત્ર એટલું જ કહી શકીએ કે તપાસ અનિશ્ચિત સમયગાળા સુધી ચાલુ
રાખી શકાતી નથી.લગભગ એક વર્ષથી વધુ સમય વીતી ગયો છે અને આવા
સંજોગોમાં સંબંધિત સત્તાવાળાઓએ કોઈ ન કોઈ નિષ્કર્ષ પર પહોંચવું
જોઈએ.નિયમોના નિયમ ૮૬એમાં પણ એક વર્ષની સમય મર્યાદા નક્કી કરવામાં
આવી છે.આવા સંજોગોમાં, અમે પ્રતિવાદીઓને આ આદેશ પ્રાપ્ત થયાની
તારીખથી ચાર અઠવાડિયાના સમયગાળાની અંદર તપાસ પૂર્ણ કરવા અને
કાયદાની કલમ ૭૪ હેઠળ કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવા માટે કોઈ કેસ કરવામાં
આવ્યો છે કે નહીં તે અંગે યોગ્ય નિર્ણય લેવાનો નિર્દેશ આપીએ છીએ.તપાસના
અંતિમ તબક્કે, અમે અમારા રિટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને પ્રતિવાદીઓને
રિટ અરજદારને આઈટીસીની ક્રેડિટ પરત આપવા અને તેમને તેનો લાભ લેવાની

મંજૂરી આપવા માટે આદેશ પસાર કરવો યોગ્ય અને વાજબી માનતા નથી.તેથી, અમે કહી રહ્યા છીએ કે છ અઠવાડિયાની અંદર તપાસ પૂર્ણ થવા દો અને યોગ્ય નિર્ણય લેવામાં આવશે અને રિટ અરજદારને જાણ કરવામાં આવશે.

૭૩ અસાધારણ રિટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને વૈધાનિક સત્તામંડળ દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલી કાર્યવાહીમાં હસ્તક્ષેપ માત્ર અપવાદરૂપ સંજોગોમાં જ ન્યાયી ઠેરવવામાં આવશે.જે કાયદા હેઠળ કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવે છે તે પસાર કરાયેલા આદેશોને પડકારવા માટે સંપૂર્ણ તંત્રની જોગવાઈ કરે છે ત્યારે પણ અદાલતોએ હસ્તક્ષેપ કર્યો હોય તેવી ત્રણ પરિસ્થિતિઓ છે:

- (i) જે કાયદા હેઠળ કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવે છે તે જ કાયદાના બંધારણીય અધિકારો પડકાર હેઠળ હોય તેવા કેસો;
- (ii) એવા કિસ્સાઓ કે જેમાં કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું સંપૂર્ણ ઉલ્લંઘન કરીને કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હોય અથવા પૂર્ણ કરવામાં આવી હોય; અને
- (iii) જ્યાં આક્ષેપ કરાયેલા આદેશો સંપૂર્ણપણે અધિકારક્ષેત્ર વગરના હોય અથવા જ્યાં ખાનગી અને જાહેર ભૂલો એટલી અવિભાજ્ય રીતે મિશ્રિત હોય અથવા જ્યાં જાહેર નુકસાનની રોકથામ અને જાહેર ન્યાયની સમર્થન માંગ કરે છે કે બંધારણની કલમ ૨૨૬ નો આશરો લેવો જોઈએ.એવા કિસ્સાઓમાં કે જ્યાં જાહેર મહેસૂલ સામેલ છે અને કાયદાઓ કે જેના હેઠળ આવી આવક એકત્રિત કરવામાં આવી રહી છે તે સંપૂર્ણ સંહિતા અને સત્તાવાળાઓ જે આદેશો આપી શકે છે તેમાં સુધારો કરવા માટે એક વ્યાપક તંત્ર પ્રદાન કરે છે, પ્રારંભિક અથવા મધ્યવર્તી હસ્તક્ષેપને અદાલતો દ્વારા પ્રેમથી જોવામાં આવતો નથી.

૭૪ ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, બંને રિટ અરજીઓ નિષ્ફળ જાય છે અને આથી યોગ્ય અવલોકનો સાથે નકારી કાઢવામાં આવે છે.

૭૫ અમે ફરી એકવાર સ્પષ્ટ કરીએ છીએ કે અમે નિયમોના નિયમ ૮૬એની બંધારણીય માન્યતાના સંદર્ભમાં આ મુદ્દે ગયા નથી.આ ચુકાદામાં અમારા દ્વારા કરવામાં આવેલા કોઈપણ અવલોકનોએ કાયદામાં ઉપલબ્ધ આધારો પર નિયમ ૮૬એની બંધારણીય માન્યતાને પડકારવા માટે યોગ્ય માની શકે તેવા કોઈપણ વાદીને પૂર્વગ્રહ કરવો જોઈએ નહીં.નિયમ ૮૬એની બંધારણીય માન્યતાને પડકાર, જો કોઈ હોય તો, તેની સ્વતંત્ર રીતે તપાસ કરવામાં આવશે.વર્તમાન મુકદ્દમામાં અમારા દ્વારા લેવામાં આવેલો મત નોંધપાત્ર રીતે કેસની હકીકતો પર આધારિત છે, ખાસ કરીને, પ્રતિવાદીઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા જવાબના સોગંદનામામાં જાહેર કરવામાં આવેલી સામગ્રી અને નિયમોના નિયમ ૮૬એની જોગવાઈઓના સાદા વાંચન પર.

(મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ વિક્રમ નાથ)

(ન્યાયમૂર્તિ જે. બી. પારડીવાલા)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.